

Załącznik do Uchwały Nr XXV/198/2016
Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich
z dnia 28 września 2016 r.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022

Strzelce Opolskie – Cieszyn, 2016 r.

Opracowanie:

Gmina Strzelce Opolskie

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

www.deltapartner.org.pl

MINISTERSTWO
ROZWOJU

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

Spis treści

Spis treści.....	3
Wprowadzenie.....	5
1. Podstawa prawna	7
2. Zgodność LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie regionalnym i gminnym	9
2.1 Spójność dokumentu w skali makro	9
2.2 Opis powiązań z gminnymi dokumentami strategicznymi.....	11
3. Charakterystyka gminy Strzelce Opolskie	13
3.1 Układ funkcjonalno-przestrzenny.....	13
3.1.1 Położenie i uwarunkowania przestrzenne	13
3.1.2 Polityka przestrzenna gminy	18
3.1.3 Infrastruktura techniczna.....	21
3.2 Sfera społeczna.....	23
3.2.1 Ludność.....	24
3.2.2 Bezrobocie	27
3.2.3 Pomoc społeczna	29
3.2.4 Bezpieczeństwo	31
3.2.5 Edukacja.....	32
3.2.6 Organizacje pozarządowe	34
3.3 Sfera gospodarcza	35
3.4 Sfera środowiskowa.....	39
4. Diagnoza obszaru zdegradowanego	43
4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego.....	43
4.1.1 Wyróżnione jednostki statystyczne	43
4.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszarów zdegradowanych.....	44
4.2 Sfera społeczna.....	45
4.3 Sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna	53
4.4 Sfera gospodarcza	54
4.5 Sfera środowiskowa.....	55
4.6 Podsumowanie	56
5. Wyniki badań sondażowych.....	58
6. Diagnoza obszaru rewitalizacji	67

6.1 Zasięg terytorialny obszaru i wskaźniki obligatoryjne.....	67
6.2 Sfera społeczna.....	68
6.3 Sfera funkcjonalno-przestrzenna i techniczna	70
6.4 Sfera gospodarcza	72
6.5 Sfera środowiskowa.....	74
6.6 Potencjał obszaru	75
6.7 Analiza SWOT.....	76
7. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	79
8. Cele rewitalizacji i kierunki działań.....	80
9. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	84
9.1 Lista projektów rewitalizacyjnych.....	86
9.2 Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	100
10. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	101
10.1 Plan finansowy.....	101
10.2 Źródła finansowania	102
11. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych	107
11.1 Komplementarność przestrzenna.....	107
11.2 Komplementarność problemowa	108
11.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	108
11.4 Komplementarność międzyokresowa.....	108
11.5 Komplementarność źródeł finansowania	109
12. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja	110
12.1 Struktura zarządzania LPR	110
12.2 Procedura prowadzenia monitoringu i ewaluacji oraz weryfikacji i oceny postępów realizacji Programu.....	111
13. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej	113
14. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	115
Spis grafik.....	117
Spis tabel.....	117
Spis wykresów.....	118
Załącznik nr 1 Mapa obszaru zdegradowanego i obszarów rewitalizowanych	119
Załącznik nr 2 Wzór ankiety	120

Wprowadzenie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022 jest zasadniczym elementem gminnej polityki rewitalizacji w przyjętym horyzoncie czasowym. Zawartość merytoryczna niniejszego dokumentu uwzględnia zapisy *Krajowej Polityki Miejskiej 2023* (dokumentu przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 20 października 2015r), *Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku* (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777) oraz *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* z 2 sierpnia 2016 opracowanych przez Ministra Rozwoju.

Definicja rewitalizacji, która została przyjęta na potrzeby programów operacyjnych na lata 2014-2020, określa rewitalizację jako proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, którego realizacja odbywa się poprzez przedsięwzięcia kompleksowe i zintegrowane, uwzględniające istotne aspekty w sferach społecznej, technicznej, funkcjonalno-przestrzennej, gospodarczej i środowiskowej. Rewitalizacja to proces wieloletni, skoncentrowany terytorialnie, inicjowany i sterowany przez jednostki samorządu terytorialnego (JST) oraz prowadzony w ścisłej współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Aby proces rewitalizacji mógł przebiegać w sposób uporządkowany i skoordynowany, zgodny z celami jego interesariuszy i uwzględniający różnorodność ich interesów, konieczne jest stworzenie adekwatnego i skutecznego instrumentu, za pomocą którego możliwe będzie podjęcie działań. Założenie takie stanowiło podstawę do opracowania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022*.

Niniejsze opracowanie zawiera analizę gminy Strzelce Opolskie ze szczególnym uwzględnieniem obszaru zdegradowanego oraz wyznacza kierunki planowanych działań. Z punktu widzenia zapisów ustawy o rewitalizacji konieczne jest podkreślenie czynników mających kluczowe znaczenie dla procesu wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz planowanego procesu rewitalizacji, a w szczególności przyczyn, dla których ten proces jest niezbędny z punktu widzenia rozwoju gminy Strzelce Opolskie.

Analiza sytuacji w gminie Strzelce Opolskie w kontekście potrzeb rewitalizacyjnych umożliwia zdiagnozowanie kluczowych problemów:

Obecność tych problemów wyznacza potrzeby gminy Strzelce Opolskie, związane z nadaniem lub odzyskaniem utraconych funkcji kluczowych z punktu widzenia jej rozwoju.

Dla prawidłowego przebiegu procesu opracowania niniejszego dokumentu zwrócono uwagę na kilka czynników:

- kompleksowy charakter diagnozy gminy, co pozwala na delimitację obszaru zdegradowanego i wyznaczenie terenu przeznaczanego do rewitalizacji. Prace analityczne obejmowały całą gminę Strzelce Opolskie, która została podzielona na precyzyjnie wyznaczone jednostki

statystyczne. Diagnoza została przedstawiona w układzie prowadzącym od danych ogólnych dla całej gminy, następnie analizy szczegółowych czynników w podziale dla poszczególnych obszarów, co w efekcie doprowadziło do delimitacji obszaru zdegradowanego. Następnie zaprezentowano szczegółowe dane diagnostyczne dla wyznaczonego obszaru rewitalizowanego.

- uspołecznienie procesu rewitalizacji, które znalazło odzwierciedlenie na każdym etapie prowadzonych prac i pozwoliło na zapewnienie bezpośredniego wpływu mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych na proces wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

Efektom prac analitycznych i badawczych było wyłonienie obszaru centrum miasta jako obszaru rewitalizacji.

Niniejszy dokument prezentuje również wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, cele rewitalizacji i kierunki działań, przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz ramy finansowe planowanych przedsięwzięć, metody wdrażania, monitorowania i ewaluacji. Tym samym dokument w sposób kompleksowy opisuje realizację procesu rewitalizacji gminy Strzelce Opolskie.

Opracowanie niniejszego dokumentu jest elementem projektu pn. *Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022* współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020.

1. Podstawa prawna

W kontekście nowego podejścia do zagadnienia rewitalizacji w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej, władze gminy Strzelce Opolskie zdecydowały o opracowaniu dokumentu, który określa zakres i kierunki rewitalizacji w gminie. Rada Miejska w Strzelcach Opolskich w dniu 28 października 2015 r. podjęła uchwałę w sprawie przystąpienia do opracowania i wdrażania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022* (Uchwała nr XIV/98/2015), rozumianego jako wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, zmierzającego do wyprowadzenia obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do jego zrównoważonego rozwoju.

Korzystając z Art. 52. 1. *Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*, samorząd Gminy Strzelce Opolskie skorzystał z zapisu wskazującego, że „do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza się realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji. W takim przypadku wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Strefy, a także uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji nie jest dopuszczalne”.

W związku z przedstawionymi uwarunkowaniami prawnymi przedmiotowy dokument, uwzględniając zapisy *Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji* został opracowany na podstawie:

- *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* z 2 sierpnia 2016 r. wydanych przez Ministerstwo Rozwoju.

Zakres przedsięwzięć i działań rewitalizacyjnych ujętych w dokumencie, jakim jest Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022 jest ściśle powiązany z zapisami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020. Natomiast omówienie zgodności niniejszego dokumentu z podstawowymi dokumentami o charakterze planistycznym i programowym przedstawione zostało w kolejnym rozdziale.

W celu koordynacji działań dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, opracowania dokumentu, a także zapewnienia odpowiednich rozwiązań w zakresie realizacji poszczególnych projektów rewitalizacyjnych, monitorowania działań rewitalizacyjnych na obszarze objętym LPR oraz promocji działań rewitalizacyjnych, powołano Zespół ds. rewitalizacji (Zarządzenie Nr 155/ 2016 Burmistrza Strzelec Opolskich z dnia 18 lipca 2016r.), jako organ konsultacyjny Burmistrza w zakresie rewitalizacji, co zapewnia współpracę ze wszystkimi grupami interesariuszy procesu rewitalizacji zdegradowanego obszaru gminy, gdyż partycypacja społeczna jest podstawową zasadą działań na każdym etapie tego procesu. Zespół ds. rewitalizacji liczy 24 członków.

Pierwszym etapem opracowania niniejszego programu rewitalizacji jest delimitacja, czyli wyznaczenie obszaru zdegradowanego. Obszar zdegradowany został wyznaczony na podstawie szczegółowych badań czynników mających wpływ na rozwój poszczególnych części gminy Strzelce Opolskie, badania sondażowego przeprowadzonego wśród mieszkańców, wywiadów, wizyt studyjnych, spotkań konsultacyjnych oraz konsultacji społecznych (szczegółowe informacje w tym zakresie zostały przedstawione w rozdziale: Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej). Dla skutecznego przeprowadzenia tego procesu wykorzystano podział gminy na jednostki administracyjne, częściowo je modyfikując ze względu na występujące powiązania funkcjonalne części obszarów, jak również identyfikowane zjawiska kryzysowe. Następnie dokonano analizy porównawczej w obrębie wyłonionych jednostek statystycznych, co umożliwiło wskazanie obszaru znajdującego się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na odnotowane negatywne zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe i przestrzenne. Tworząc założenia metodologiczne uznano, iż prace analityczne muszą zostać uzupełnione o konsultacje społeczne. Przyjęte założenia metodologiczne pozwoliły na delimitację obszaru kryzysowego. Wielkość obszaru oraz liczba osób go zamieszkujących wynikają z jednej strony z przeprowadzonej diagnozy, z drugiej z wymogów określonych w ustawie, precyzujących maksymalną liczbę ludności (30%) i powierzchni gminy (20%). W kolejnych krokach przeprowadzono konsultacje społeczne w postaci badania ankietowego (metoda tradycyjna przy użyciu ankiet w wersji papierowej oraz interaktywne narzędzie internetowe) oraz spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami.

Proces konsultacji społecznych prowadzonych w ramach opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016 – 2022 uwzględniał szereg spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami sektora prywatnego oraz organizacjami pozarządowymi. Zostały one przedstawione w dalszej części opracowania. Ponadto Burmistrz Strzelec Opolskich zaprosił mieszkańców miasta do pracy w zespole ds. rewitalizacji. W wyniku prowadzonego naboru Burmistrz powołał 2 osoby na członków zespołu ds. rewitalizacji.

2. Zgodność LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie regionalnym i gminnym

2.1 Spójność dokumentu w skali makro

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022 jest wyrazem potrzeb społeczności lokalnej i samorządu gminy. Przedmiotowe opracowanie zostało poddane analizie oraz kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi o wymiarze regionalnym oraz lokalnym. Zakres analizy celowo ograniczono do poziomu regionalnego. Proces rewitalizacji, ma co do zasady wymiar lokalny. Powinien on kreować rozwój na poziomie poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego i następnie pośrednio realizować cele i założenia programów na poziomie regionu.

Tabela 1 Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym

Zapisy dokumentów na poziomie regionalnym	Opis powiązań z dokumentami na poziomie regionalnym
Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.	
Cel strategiczny 1: Konkurencyjny i stabilny rynek pracy 1.1 Poprawa jakości kształcenia oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy 1.2. Wspieranie kształcenia ustawicznego 1.3. Wspieranie zatrudnienia i samozatrudnienia 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu 1.5. Rozwój usług opiekuńczych i wychowawczych Cel strategiczny 2: Aktywna społeczność regionalna 2.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego 2.2. Wzbogacanie wielokulturowego dziedzictwa i tożsamości regionalnej 2.3. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji Cel strategiczny 4: Dynamiczne przedsiębiorstwa 4.2. Rozwój sektora usług rynkowych Cel strategiczny 5: Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna 5.1. Poprawa jakości i dostępności do usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych 5.2. Rozwój społeczeństwa informacyjnego 5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury Cel strategiczny 6: Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług 6.4. Poprawa bezpieczeństwa na szlakach komunikacyjnych Cel strategiczny 7: Wysoka jakość środowiska 7.1. Poprawa stanu środowiska poprzez rozwój infrastruktury technicznej 7.2. Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki	Opracowany dla gminy Strzelce Opolskie LPR, w którym wskazano cele strategiczne i operacyjne oraz skonkretyzowano działania skierowane na wyznaczone do rewitalizacji obszar centrum realizuje założenia Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r. wyrażone w wymienionych celach strategicznych. LPR jest przygotowany konsekwentnie, zgodnie z założeniami rozwojowymi województwa opracowanymi w ramach Strategii Rozwoju. W szczególności cele strategiczne LPR wpisują się w założenia dotyczące aktywnej społeczności regionalnej, rynku pracy, oferty turystyczno-kulturalnej, wysokiej jakości środowiska, konkurencyjności aglomeracji opolskiej, poprawy ładu przestrzennego i rewitalizacji na obszarach miejskich. Skoordynowane działania rewitalizacyjne zakładają efekt, który może być czynnikiem wspierającym realizację celów strategicznych Strategii Rozwoju, szczególnie, że Strzelce Opolskie są siedzibą powiatu. Planowane w ramach rewitalizacji działania wskazane LPR, będące konsekwencją opracowanego układu celów strategicznych i operacyjnych wpisują się w plan strategiczny województwa opolskiego. Istotne znaczenie ma zsynchronizowana perspektywa czasowa dla obu dokumentów.

Zapisy dokumentów na poziomie regionalnym	Opis powiązań z dokumentami na poziomie regionalnym
<p>7.3. Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i bioróżnorodności</p> <p>7.4. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych</p> <p>7.5. Przeciwdziałanie i usuwanie skutków zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych</p> <p>Cel strategiczny 8: Konkurencyjna aglomeracja opolska</p> <p>8.1. Rozwój i wzmacnianie funkcji metropolitalnych</p> <p>8.2. Rozwój przestrzeni aglomeracji wraz ze wzmacnianiem powiązań instytucjonalnych i społecznych</p> <p>8.3. Kreowanie pozytywnego wizerunku aglomeracji i rozwój współpracy z ośrodkami regionalnymi</p> <p>Cel strategiczny 9: Ośrodki miejskie biegunami wzrostu</p> <p>9.1. Wspieranie potencjału gospodarczego i społecznego miast</p> <p>9.2. Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja na obszarach miejskich</p>	
<p>Strategia Rozwoju Powiatu Strzeleckiego na lata 2014-2020</p>	
<p>Pole strategiczne 1. Przestrzeń, infrastruktura i środowisko</p> <p>1.1. Gospodarka niskoemisyjna oraz produkcja i dystrybucja energii odnawialnej; 1.2. Rozwinięta infrastruktura komunikacyjna, 1.3. Nowoczesna i konkurencyjna baza edukacji, 1.4. Ogólnodostępne zasoby ochrony zdrowia i pomocy społecznej, 1.5. Atrakcyjna infrastruktura turystyczno-rekreacyjna 1.6. Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego.</p> <p>Pole strategiczne 2. Kapitał ludzki</p> <p>2.1. Poprawa i dostosowanie ochrony zdrowia i pomocy społecznej do trendów demograficzno-epidemiologicznych, 2.2. Uelastycznienie zasobów rynku pracy, 2.3. Budowanie nowoczesnej edukacji dostosowanej do zmieniającej się rzeczywistości, 2.4. Rozwój kultury oraz zagospodarowanie czasu wolnego</p>	<p>Strategia Rozwoju Powiatu Strzeleckiego jest najważniejszym dokumentem określającym kierunki rozwoju powiatu na najbliższe lata. Jej celem jest wskazanie misji, wizji oraz celów strategicznych, operacyjnych, zadań strategicznych i ewentualnie projektów, których realizacja w określonym horyzoncie czasowym przyczyni się do wielokierunkowego rozwoju powiatu.</p> <p>Lokalny Program Rewitalizacji opracowany dla gminy Strzelce Opolskie wpisuje się w założenia strategiczne sformułowane dla powiatu. Kluczowe znaczenie ma funkcja miasta Strzelce Opolskie jako siedziby powiatu. Zmiany wprowadzone w efekcie planowanych działań rewitalizacyjnych będące konsekwencją układu celów strategicznych i operacyjnych LPR będą również wyrazem realizacji planu strategicznego <i>Strategii Rozwoju Powiatu Strzeleckiego na lata 2014-2020</i></p>

Źródło: opracowanie własne

2.2 Opis powiązań z gminnymi dokumentami strategicznymi

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016–2022 tworzy płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i samorządu.

Tabela 2 Komplementarność z dokumentami na poziomie gminnym

Zapisy dokumentów na poziomie gminnym	Opis powiązań z dokumentami na poziomie gminnym
Strategia Rozwoju Gminy Strzelce Opolskie na lata 2014-2020	
<p>Przedmiotowe opracowanie jest zgodne w zakresie następujących kierunków rozwoju i celów strategicznych</p> <p>I. Konkurencyjna gospodarka</p> <p>I.1. Wykorzystanie walorów gminy dla jej rozwoju gospodarczego</p> <p>II. Kapitał społeczny</p> <p>II.1. Wzrost poziomu jakości życia mieszkańców gminy</p> <p>III. Inwestycje w zasoby</p> <p>III.1. Rozwój infrastruktury technicznej, gospodarczej i społecznej gminy</p> <p>IV. Współpraca z otoczeniem</p> <p>IV.1. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego</p>	<p>Opracowany dla gminy Strzelce Opolskie LPR, w którym wskazano cele strategiczne i operacyjne oraz skonkretyzowano działania skierowane na wyznaczony do rewitalizacji obszar centrum realizuje założenia Strategii Rozwoju Gminy Strzelce Opolskie na lata 2014-2020 wyrażone w wymienionych kierunkach rozwoju i celach strategicznych. LPR jest przygotowany konsekwentnie, zgodnie z założeniami rozwojowymi gminy opracowanymi w ramach Strategii Rozwoju. W szczególności cele strategiczne LPR wpisują się w założenia dotyczące Wzrostu poziomu jakości życia mieszkańców gminy, rozwoju infrastruktury technicznej, gospodarczej i społecznej gminy, wykorzystania walorów gminy dla jej rozwoju gospodarczego i współpracy z otoczeniem. Skoordinowane działania rewitalizacyjne zakładają efekt, który może być czynnikiem wspierającym realizację celów strategicznych Strategii Rozwoju.</p> <p>Istotne znaczenie ma zsynchronizowana perspektywa czasowa dla obu dokumentów.</p>
Strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie Strzelce Opolskie na lata 2016-2022	
<p>Przedmiotowy dokument jest komplementarny z założeniami strategicznymi:</p> <p>Cel strategiczny I: Umocnienie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie m.in. przez wsparcie psychologiczne, prawne, socjalne, asystenta rodziny. 2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami. 3. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie <p>Cel strategiczny II: Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Usprawnianie osób niepełnosprawnych i seniorów. 2. Pomoc osobom dotkniętym i zagrożonym problemami bezrobocia. 3. Rozwijanie systemu profilaktyki i rozwiązywania 	<p>Opracowany dla gminy Strzelce Opolskie LPR, w którym wskazano cele strategiczne i operacyjne oraz skonkretyzowano działania skierowane na wyznaczony do rewitalizacji obszar jest skorelowany z założeniami strategicznymi Strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Strzelce Opolskie na lata 2016-2022. Zasadniczo cel strategiczny 1 w ramach LPR: Redukcja niepożądanych zjawisk społecznych i ekonomicznych na obszarze zdegradowanym – odnosi się do sfery społecznej, która z punktu widzenia definiowania rewitalizacji, w perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020, ma charakter nadrzędny. Tym samym cel 1 LPR wpisuje się w cele strategiczne Strategii rozwiązywania problemów społecznych. Cele operacyjne LPR:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1 Aktywizacja i wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, 1.2 Wdrażanie działań kulturalno-edukacyjnych integrujących społeczność, 1.3 Prowadzenie działań profilaktycznych przeciwdziałających niewłaściwym zachowaniom społecznym – bezpośrednio wpisują się w założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, mają

Zapisy dokumentów na poziomie gminnym	Opis powiązań z dokumentami na poziomie gminnym
<p>problemów uzależnień. Cel strategiczny III: Rozwój społeczeństwa obywatelskiego Cele szczegółowe: 1 .Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnik integracji lokalnej. 2. Rozszerzanie współpracy pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami rządowymi i samorządowymi.</p>	<p>charakter wspierający założenia dokumentu nadrzędnego, przez co zapewniają zrównoważone i docelowe działania skierowane na prawidłowe funkcjonowanie grup społecznych wskazanych w Strategii. Istotne znaczenie ma wspólna perspektywa czasowa dla obu dokumentów, co wzmacnia komplementarność działań.</p>
<p>Studium kierunków i zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie</p>	
<p>Kierunki zagospodarowania przestrzennego, określające długofalowy proces rozwoju struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy Strzelce Op., wyznaczone zostały przez cele rozwoju gminy oraz przez szanse i ograniczenia, wynikające ze stanu istniejącego (uwarunkowań rozwoju).</p>	<p>LPR opracowany dla gminy Strzelce Opolskie uwzględnia całkowicie wskazania Studium kierunków i zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie. Planowane działania dotyczą zabudowy i przestrzeni publicznej zlokalizowanej w centrum miasta.</p>
<p>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Strzelce Opolskie</p>	
<p>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej w Gminie Strzelce Opolskie wskazuje kierunki działań w dziedzinie ochrony środowiska nastawiając się przede wszystkim na zmniejszenie emisji spalin. Wszystkie proponowane działania kierują się zasadą zrównoważonego rozwoju. Dobór właściwych działań sprzyjających redukcji emisji gazów cieplarnianych i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną, to kluczowy element Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.</p>	<p>Wszystkie działania planowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie zakładają dbałość o ochronę środowiska. Nie mają również w wymiarze infrastrukturalnym negatywnego oddziaływania na środowisko.</p>

Źródło: opracowanie własne

3. Charakterystyka gminy Strzelce Opolskie

3.1 Układ funkcjonalno-przestrzenny

3.1.1 Położenie i uwarunkowania przestrzenne

Gmina miejsko-wiejska Strzelce Opolskie położona jest w województwie opolskim, na zachodnim skraju Wyżyny Śląskiej, na północno - wschodnim stoku grzbietu Góry Chełmskiej i graniczy bezpośrednio z gminami: Gogolin, Izbicko, Jemielnica, Leśnica, Kolonowskie, Krapkowice, Toszek, Ujazd, Zdieszowice.

Administracyjnie gmina obejmuje miasto Strzelce Opolskie będące siedzibą powiatu strzeleckiego oraz 22 sołectwa wiejskie: Błotnica Strzelecka, Brzezina, Dziewkowice, Grodzisko, Jędrynie, Kadłub-Piec, Kadłub-Wieś, Kalinowice, Kalinów, Ligota Dolna, Ligota Górna, Niwki, Osiek, Płużnica Wielka, Rozmierka, Rozmierz, Roźniątów, Sucha, Szczepanek, Szymiszów Osiedle, Szymiszów Wieś, Warmątowice.

Gmina zajmuje powierzchnię 202 km², z czego 30,13 km² położone jest w granicach administracyjnych miasta Strzelce Opolskie. Lasy stanowią 29,8% powierzchni obszaru gminy, użytki rolne 58,9%, tereny wód otwartych 0,7%, a tereny zainwestowane (zabudowane i komunikacyjne) ok. 10 %.

Geograficznie gmina obejmuje dwie jednostki fizjograficzne: skłon grzbietu Chełmu, zwieńczonego Górą Świętej Anny i równinę zajmującą obszar pomiędzy grzbietem a doliną Małej Panwi. Generalnie gmina leży na obszarze nizinnym, wzniesionym średnio 220 m n.p.m., przy czym w części południowej styka się z masywem Góry Św. Anny. Krajobraz w tej części gminy – aż po miasto Strzelce Opolskie – jest lekko pofałdowany. Im dalej na północ tym krajobraz coraz bardziej wygładza się i obniża, po czym przechodzi w szeroką płaską dolinę Małej Panwi.

Główną cechą krajobrazu na obszarze wiejskim gminy jest przeplatanie się pól uprawnych z użytkami leśnymi. Punkt niwelacyjny położony przy studni ratuszowej w Strzelcach Opolskich określa wysokość 233,7 m. n.p.m.. Najwyższym wzniesieniem na terenie gminy jest Góra Kamienna w Ligocie Dolnej 310 m. n.p.m. Położenie terenu budują osady wapienia muszlowego triasu opolskiego. Duży wpływ na krajobraz wywierają pośrednio skały wapienne. Obszar wapienny obfituje w źródła tworzące stawy. Jednym z najbardziej charakterystycznych jest źródło w Roźniątowie na poziomie 228 m. n.p.m. Przez teren gminy przepływają rzeki Jemielnica i Piotrówka, mają też swoje źródła potoczki Jędrynie, Rozmierz i Sucha. Gmina ma jedną z najrzadszych sieci rzecznych w regionie i wskazuje na znaczne jej zagęszczenie jedynie w części północnej gminy w dolinie Jemielnicy - ok. 1,50 km/km².

Uwarunkowania komunikacyjne

Położenie gminy należy uznać za korzystne pod względem komunikacyjnym dzięki niewielkim odległościom i połączeniom do dużych ośrodków miejskich, takich jak Opole (35 km), Katowice (63 km) czy Kraków (121 km) i Wrocław (121 km), co determinuje także korzystne położenie względem portów lotniczych (Katowice, Wrocław, Kraków). Przez Strzelce Opolskie przebiega międzynarodowa trasa 94 (Zgorzelec - Medyka), a gmina leży przy drodze krajowej łączącej Opole z Gliwicami (w odległości 4 km i 6 km i Duże znaczenie dla Strzelec ma również bliskość Kędzierzyna-Koźła, miasta z rozwiniętym przemysłem chemicznym. Kędzierzyn-Koźle, położony w odległości ok. 25 km od Strzelec Opolskich, korzysta z tych samych węzłów autostradowych – „Olszowa” i „Nogowczyce”.

Najważniejszymi drogowymi połączeniami komunikacyjnymi, mającymi wpływ na układ przestrzennie-funkcjonalny gminy Strzelce Opolskie są:

- autostrada A-4 - położona po południowej stronie granic administracyjnych gminy, koło wsi Ligota Dolna i Ligota Górna, z węzłami Gogolin, Olszowa i Nogowczyce zlokalizowanymi poza gminą, ale w bliskim jej sąsiedztwie,
- droga krajowa nr 94 relacji Krzywa - Wrocław - Brzeg - Opole - (Strzelce Op.) – Bytom – Olkusz - Kraków Balice
- droga krajowa nr 88, zapewniająca powiązania obszaru gminy z autostradą A4 w węźle Nogowczyce, przebiegające w centralnej i południowej części gminy,

Szanse rozwoju gminy stwarza paneuropejski korytarz transportowy C-E30 (autostrada A4, droga krajowa DK 94 oraz linia kolejowa nr 132). Ważną rolę w powiązaniach z sąsiednimi ośrodkami przemysłowymi tj. zespołem przemysłowym Małej Panwi i Kędzierzynom-Koźle oraz ośrodkiem Góraździe (cementownia i kopalnia), a także z Górnośląskim Zagłębiem Przemysłowym, odgrywa droga krajowa DK 94 oraz drogi wojewódzkie DW 426 relacji Kędzierzyn-Koźle - Zawadzkie oraz DW 409 relacji Strzelce Op. - Gogolin - Krapkowice.

Do podstawowych barier w zewnętrznych powiązaniach drogowych gminy Strzelce Opolskie należy zaliczyć te, które związane są z przebiegiem drogi krajowej nr 94:

- przejście drogi przez tereny zabudowane miasta Strzelce Op. w tym szczególnie przez jego zabytkowe śródmieście i staromiejskie centrum,
- przejście drogi przez tereny zabudowany wsi Sucha, Warmątowice, Błotnica Strzelecka i Płużnica Wielka,
- przejście przez magistralną linię kolejową nr 132 oraz linię kolejową nr 175 znaczenia lokalnego poprzez wiadukty usytuowane na terenie miasta Strzelce Opolskie oraz wsi Warmątowice.

Barьеры, które musi pokonać ruch transportowy na drodze DK 94 obniżają znacząco standardy jej użytkowania oraz bezpieczeństwo ruchu drogowego. Największe problemy komunikacyjne

występują na odcinku przebiegającym przez tereny zabudowane miasta Strzelce Op., gdzie na ruch tranzytowy (zewnątrzny) nakłada się ruch wewnątrzmijski oraz ruch regionalny do węzłów autostradowych w Nogowczycach i Olszowej. Ruch komunikacyjny w mieście zostaje całkowicie sparaliżowany w przypadkach poważnych kolizji drogowych na pobliskiej autostradzie A4, kiedy to ruch z autostrady skierowany zostaje na drogę DK 94, zapewniającą powiązania między węzłami autostradowymi.

Przebiegające przez gminę Strzelce Opolskie połączenia kolejowe to:

- magistrała kolejowa nr 132 relacji Bytom - (Strzelce Op.) - Opole - Wrocław, stanowiąca część korytarza transportowego relacji Berlin - Drezno - Zgorzelec - Wrocław - Strzelce Opolskie - Katowice - Kraków - Przemyśl - Lwów - Kijów, przebiegająca równoległe do drogi krajowej DK 94 Opole - Bytom w południowej części gminy,
- linia kolejowa nr 175 relacji Kłodnica - Strzelce Op. - Fosowskie - Kluczbork.

Gmina Strzelce Opolskie posiada dostęp do portu Koźle, który jest składnikiem węzła transportowego, skupiającego połączenia kolejowe oraz drogowe, z drogami krajowymi autostradą i drogą krajową DK 45 relacji Opole - granica państwa (Chałupki). Port posiada środki transportowe do przewozów krajowych i międzynarodowych.

Uwarunkowania funkcjonalne

Strzelce Opolskie stanowią regionalny ośrodek przemysłowo-usługowy, o rozbudowanych funkcjach usługowych dla zespołu gmin, skupiający ponadlokalne urzędy usługowe oraz miejsca pracy. Miasto zapewnia dla gminy Strzelce Opolskie, oraz gmin: Ujazd, Leśnica, Kolonowskie, Zawadzkie, Jemielnica oraz Izbicko, obsługę w zakresie oświaty ponadpodstawowej, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, bankowo-finansową, skarbową, urzędu pracy oraz ubezpieczeń społecznych, a także obsługę dróg publicznych, ochrony pożarowej i sanitarno - epidemiologicznej oraz obsługę geodezyjną. Ważną funkcją gospodarczą gminy jest rolnictwo, które rozwija się przy średnio korzystnych warunkach środowiska przyrodniczego. Ponadto gmina, jako uzupełniająca, posiada funkcję mieszkaniową. Położona jest także w obrębie Opolskiego Okręgu Eksploatacji Surowców Węglanowych, co związane jest z występowaniem bardzo dobrych warunków wydobywania wapieni środkotriasowych i kilkoma bardzo zasobnymi złożami tej kopaliny.

Dotychczasowy sposób przeznaczenia i zagospodarowania terenów oraz przyjęte w strategii rozwoju gminy cele rozwoju społeczno-gospodarczego, rzutujące na rozwój przestrzenny gminy (cele rozwoju przestrzennego gminy), a także wymogi ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju) stanowią podstawę wyróżnienia na obszarze gminy Strzelce Opolskie dwóch podstawowych obszarów funkcjonalno – przestrzennych, obejmujących tereny istniejącego zagospodarowania (zainwestowania) oraz planowanych zmian w strukturze przestrzennej, zgodnych ze strategią rozwoju gminy

- obszary otwarte (rolno-leśne), w tym: obszary systemu ekologicznego i obszary wspomagające system ekologiczny.
- obszary osadnicze (zabudowane), w tym: obszary mieszkaniowe, obszary usługowe, obszary gospodarcze, obszary zieleni (w zabudowie).

Układ funkcjonalno-przestrzenny gminy Strzelce Opolskie wykazuje pewne zakłócenia i niedogodności. Z jednej strony istotny jest wizerunek miasta Strzelce Opolskie jako stolicy powiatu, gdzie koncentruje się sfera funkcjonalna w tym zakresie, a jednocześnie obserwuje się tutaj niską jakość przestrzeni publicznych. Układ drogowy w znaczeniu jakościowym i ilościowym nie odpowiada rozwojowi gospodarki i mieszkalnictwa. Charakteryzuje go niska sprawność funkcjonowania skutkującego nakładaniem ruchu zewnętrznego na ruch wewnątrzmijski i niezadowalająca jakość i parametry dróg publicznych i wewnętrznych. Największe problemy ze sprawnością funkcjonowania drogowego układu komunikacyjnego na terenie miasta i gminy wiążą się z nierównomiernym wykształceniem układu drogowego, charakteryzującego się lepszymi powiązaniem na północy, gorszymi (niewykształconymi) na południu miasta i niedostatecznymi parametrami technicznymi dróg, nieodpowiadającymi ich klasom.

Szczególnie zagrożony jest ład funkcjonalny i przestrzenny obszaru gminy, co przejawia się w sposobie rozmieszczenia poszczególnych rodzajów użytkowania terenów szczególnie przez inwestorów, którzy realizują inwestycje na terenach będących ich własnością, bez względu na kontekst funkcjonalny i przestrzenny otoczenia.

Uwarunkowania kulturowe

Dla planowania przestrzennego istotne znaczenie mają zasoby dziedzictwa kulturowego, które w gminie Strzelce Opolskie są liczne, co wyróżnia ją w województwie opolskim. Największą wartość kulturowo

- historyczną, a także krajobrazową, mają ukształtowane w okresie średniowiecza genetyczne oraz później powstałe układy przestrzenne miasta i wsi, wraz z historyczną siecią dróg oraz zachowaną zabytkową zabudową. Wartość układu przestrzennego miasta Strzelce Opolskie została potwierdzona przez ustanowienie stref ochrony konserwatorskiej:

- Strefa A - ścisłej ochrony konserwatorskiej – obejmuje średniowieczny układ przestrzenny miasta lokacyjnego, gdzie obowiązuje pełna ochrona treści historycznych. Układ urbanistyczny Strzelec Op. figuruje w rejestrze pod nr A-39/49 z 10.06.1949r. Granica strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej przebiega ulicami Powstańców Śl., Kościuszki, Wałową, Zatylną i pomiędzy blokami zabudowy miejskiej, a założeniem pałacowo- parkowym. W tych granicach zachował się czytelny, średniowieczny układ przestrzenny miasta wraz z historyczną siecią ulic, placem

rynkowym, zarysem bloków zabudowy z ich historycznym podziałem własnościowym i licznymi obiektami zabytkowymi.

- Strefa B - ochrony konserwatorskiej – obejmuje: część przedmieścia Opolskiego, Krakowskiego i Lublinieckiego z XIX w. z centrum wokół nowego rynku PL. Żeromskiego z zabudową miejską z przełomu XIX/XX wieku, wraz z Wielkim Folwarkiem; obszar podmiejski dawnej wsi ADAMOWICE wzdłuż ul. 1-Maja z zachowaną historyczną parcelacją i zespołem zabudowy zagrodowej z XIX/XX wieku; obszar podmiejski dawnej wsi Suche Łany położonej wzdłuż ul. Kozielskiej z zachowaną historyczną parcelacją, rozszerzeniem drogi w centrum osiedla i zespołem zabudowy zagrodowej z drugiej połowy XIX w. i przełomu XIX/XX wieku, obszar śródmiejski położony w rejonie ul. Powstańców Śląskich - Dworcowej - Karola Miarki. został wpisany do rejestru zabytków. Jest to zespół zabudowań Zakładu Karnego Nr 2 w Strzelcach Op. został wpisany do rejestru zabytków.
- Strefa K - ochrony krajobrazu kulturowego – obejmuje założenie pałacowo-parkowe (ruinę zamku sięgającego początków XVI wieku, bramę wjazdową z połowy XX wieku, park krajobrazowy wartościowym drzewostanem), cmentarz przy kościele św. Barbary i ul. Opolskiej wraz z sąsiednimi terenami sportowymi, cmentarz przy ul. Marka Prawego, zespół zieleni przy ul. Opolskiej - park miejski.

Miasto Strzelce Opolskie, skupia na swoim terenie 34,5% ogólnej liczby zabytków obszaru. Wśród wsi wyróżnia się Szymiszów (7,9%), Rozmierka (7,3%), Grodzisko (5,0%), Błotnica Strzelecka (4,5%) oraz Kadłub i Kalinów (po 4,3%). Te obszary, ze względu na liczbę zachowanych zabytków, należy uznać za najbardziej wartościowe kulturowo i wymagające ochrony. Wśród zabytków nieruchomości najliczniejsze są budynki mieszkalne (ok. 48% ogólnej liczby zabytków miasta i gminy, w mieście stanowią one ok. 63% ogólnej liczby jego obiektów zabytkowych, a na terenach wiejskich ok. 39%). Znaczna jest także liczba zabytków gospodarczych (ok. 23% ogólnej liczby zabytków gminy, przy czym na terenach wiejskich stanowią ok. 30% , a w mieście ok. 11%).

Historyczny rozwój gminy, w tym szczególnie rozwój przemysłu, wpłynął na liczny udział zabytków przemysłowych i wytwórczych oraz budynków użyteczności publicznej, reprezentowanych przez budynki szkoły, dworca, hotelu, kasyna, banku, poczty, ratusza, sądu, karczmy itd. Zabytki przemysłowe stanowią niecałe 6% zabytków gminy, przy czym na terenie miasta ich liczebność jest większa niż na terenach wiejskich gminy. Z kolei zabytkowe budynki użyteczności publicznej stanowią aż 7% ogólnej liczby zabytków obszaru, a ich ilość na terenie miasta i na terenach wiejskich gminy jest prawie taka sama. W gminie Strzelce Opolskie zachowała się także znaczna ilość zabytkowych obiektów inżynierskich, natomiast charakterystyczna jest stosunkowo niewielka liczba zabytków

sakralnych (około 11% ogólnej liczby zabytków gminy, przy czym na terenie miasta ich liczba nie przekracza 9% jego zabytków).

Atrakcją gminy Strzelce Opolskie są cenne, zabytkowe zespoły zabudowy feudalnej oraz związane z rozwojem przemysłu:

- zespół zabudowy dawnego zamku wraz z parkiem krajobrazowym w Strzelcach Opolskich,
- zespół zabudowy pałacowo-folwarcznej z parkiem krajobrazowym w Błotnicy Strzeleckiej oraz Szymiszowie,
- zespoły zabudowy dworsko-folwarcznej z parkami (lub bez) w Kadłubie, Kalinowicach, Kalinowie, Płużnicy Wielkiej, Rozmierce, Roźniątowie oraz Warmątowicach,
- zespół zabudowy folwarcznej w Strzelcach Opolskich, Brzezynie, Ligocie Dolnej, Roźniątowie.
- zespół zabudowy robotniczej (mieszkalnej) przy dawnych zakładach wapienniczych wraz z pałacem fabrykanta w Szymiszowie,
- zespół zabudowy więziennej przy ul. Ks. Miarki w Strzelcach Opolskich,
- zespół zabudowy dworca kolejowego wraz z osiedlem Kolejarzy przy ul. Dworcowej oraz ul. Żwirki i Wigury w Strzelcach Opolskich,
- zespół zabudowy folwarcznej przy ul. Mickiewicza na Suchych Łanach,
- osiedle mieszkaniowe Zydlungl w Strzelcach Op.
- osiedle mieszkaniowe przy ul. Gogolińskiej - K. Wyszyńskiego - Topolowej – Gen. - Świerczewskiego (zespół zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej) w Strzelcach Op.,
- osiedle mieszkaniowe w rejonie ul. Moniuszki i Rozenbergów w Strzelcach Op.

Na terenie gminy Strzelce Opolskie wiele obiektów zabytkowych, całych zespołów zabudowy, a niekiedy terenów o wysokich walorach zabytkowych wymaga kompleksowej rewitalizacji i rewaloryzacji.

3.1.2 Polityka przestrzenna gminy

Podstawowym dokumentem regulującym warunki zabudowy i zagospodarowania przestrzennego jest *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strzelce Opolskie* (uchwalono Uchwałą Nr XXIX/251/08 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 22 grudnia 2008 r. i zmieniono Uchwałą Nr III/6/2014 Rady Miejskiej w Strzelcach Opolskich z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strzelce Opolskie). Polityka przestrzenna stanowi świadomą działalność podmiotu publicznego, jakim jest samorząd gminy. Studium kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ma na celu określenie długofalowego procesu kształtowania i ewolucji struktury przestrzennej jej obszaru

wynikającą z uwarunkowań stanu, potrzeb i wymogów ochrony środowiska, przyrody, krajobrazu i dziedzictwa kulturowego, uwarunkowań, potrzeb i możliwości rozwoju społeczno-gospodarczego gminy, a także kierunków polityki przestrzennej przyjętej przez państwo oraz regulacji prawnych dotyczących gospodarki przestrzennej.

Szczegółowo opracowany dokument, jakim jest *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strzelce Opolskie* ustala następujące cele rozwoju przestrzennego, odpowiadające istniejącym uwarunkowaniom i problemom rozwoju:

- Kształtowanie pożądaných warunków i jakości życia mieszkańców;
- Kreowanie wielofunkcyjnego i bezpiecznego rozwoju gospodarczego, zrównoważonego ekologicznie;
- Rozwój osadniczy zrównoważony, zapewniający ochronę i wykorzystanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego oraz kulturowego.

Przyjęte cele strategiczne zrównoważonego rozwoju gminy Strzelce Opolskie będą realizowane zgodnie z ustalonymi kierunkami rozwoju gminy i przyjętą strukturą funkcjonalno- przestrzenną, z uwzględnieniem walorów i ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Zgodnie z treścią ustawy o samorządzie gminnym jednym z podstawowych zadań własnych gminy jest zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty min. w zakresie ładu przestrzennego. Dlatego obowiązkiem Rady Miejskiej i Burmistrza jest tworzenie (poprzez uchwalanie aktów prawa miejscowego) warunków w celu określenia polityki przestrzennej gminy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Aktualnie dla obszaru gminy Strzelce Opolskie sporządzonych jest łącznie 45 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym 23 plany dotyczą terenu miasta Strzelce Opolskie.

Poniżej przedstawiono planowany w ramach Studium rozwój i funkcje jednostek osadniczych w gminie Strzelce Opolskie. Dla poszczególnych jednostek osadniczych określono kierunek rozwoju demograficznego oraz funkcje w hierarchii usług publicznych i funkcje prognozowane.

Tabela 3 Planowany rozwój i funkcje jednostek osadniczych w gminie Strzelce Opolskie

Nazwa jednostki osadniczej	Kierunek rozwoju demograficznego	Funkcja w hierarchii usług publicznych	Funkcja prognozowana (wg hierarchii ważności)
Strzelce Opolskie	Progresywny (miasto rozwojowe)	Wielofunkcyjny gminny ośrodek usługowy z elementami usług ponadlokalnych	Usługowa Mieszkaniowa Krajoznawczo-turystyczna Produkcyjna
Błotnica Strzelecka	Progresywny (wieś rozwojowa)	Wspomagający miasto ośrodek usług podstawowych o rozszerzonym zakresie	Usługowa Mieszkaniowa Turystyczno-rekreacyjna
Brzezina	Stagujący (z tendencją do spadku)	Wyposażona w usługi elementarne	Rolnicza
Dziewkowice	Progresywny (wieś rozwojowa)	Wyposażona w usługi podstawowe	Mieszkaniowa Rolnicza

Nazwa jednostki osadniczej	Kierunek rozwoju demograficznego	Funkcja w hierarchii usług publicznych	Funkcja prognozowana (wg hierarchii ważności)
Grodzisko	Stagnujący (z tendencją do spadku)	Wyposażona w usługi podstawowe	Rolnicza
Jędrnie	Stagnujący (z tendencją do spadku)	Wyposażona w usługi elementarne	Rolnicza
Kadłub	Stagnujący (z tendencją do wzrostu)	Wspomagający miasto ośrodek usług podstawowych o rozszerzonym zakresie	Turystyczno-rekreacyjna Usługowa Mieszkaniowa
Kalinowice	Progresywny (wieś rozwojowa)	Wyposażona w usługi podstawowe	Turystyczno-rekreacyjna Rolnicza
Kalinów	Stagnujący (z tendencją do spadku)	Wyposażona w usługi elementarne	Rolnicza Turystyczno-rekreacyjna
Ligota Dolna	Stagnujący (z tendencją do wzrostu)	Wyposażona w usługi elementarne	Rolnicza Turystyczno-rekreacyjna
Ligota Górna	Stagnujący (z tendencją do spadku)	Wyposażona w usługi elementarne	Rolnicza Turystyczno-rekreacyjna
Niwki	Stagnujący (z tendencją do spadku)	Wyposażona w usługi elementarne	Rolnicza
Osiek	Stagnujący (z tendencją do wzrostu)	Wyposażona w usługi elementarne	Turystyczno-rekreacyjna Rolnicza
Płużnica Wlk.	Stagnujący (z tendencją do spadku)	Wyposażona w usługi elementarne	Rolnicza
Rozmierka	Stagnujący (z tendencją do wzrostu)	Wyposażona w usługi podstawowe	Mieszkaniowa Rolnicza
Rozmierz	Stagnujący (z tendencją do wzrostu)	Wyposażona w usługi podstawowe	Usługowa Mieszkaniowa
Roźniatów	Progresywny (wieś rozwojowa)	Wyposażona w usługi elementarne	Mieszkaniowa Rolnicza
Sucha	Stagnujący (z tendencją do wzrostu)	Wyposażona w usługi podstawowe	Mieszkaniowa Rolnicza
Szczepanek	Progresywny (wieś rozwojowa)	Wyposażona w usługi elementarne	Mieszkaniowa
Szymiszów	Progresywny (wieś rozwojowa)	Wspomagający miasto ośrodek usług podstawowych o rozszerzonym zakresie	Produkcyjna Usługowa Mieszkaniowa
Warmątowice	Stagnujący (z tendencją do spadku)	Wyposażona w usługi elementarne	Rolnicza Mieszkaniowa

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Strzelce Opolskie

W kontekście rozwoju demograficznego i społeczno-gospodarczego miasto Strzelce Opolskie ma charakter rozwojowy i jest wielofunkcyjnym gminnym ośrodkiem usługowym z elementami usług ponadlokalnych dla którego postuluje się zachowanie i wzmożenie funkcji usługowej, mieszkaniowej, krajoznawczo-turystycznej i produkcyjnej.

Ośrodkami wspomagającymi miasto w kontekście usług podstawowych o rozszerzonym zakresie są sołectwa: Błotnica Strzelecka, Kadłub i Szymiszów. Pozostałe wsie o charakterze rozwojowym (wyposażone w usługi podstawowe lub elementarne) to: Dziewkowice, Kalinowice, Roźniatów i Szczepanek. Sołectwa w kontekście rozwoju demograficznego, który determinuje prognozowanie ich funkcji zaliczone do wsi stagnujących z tendencją do wzrostu, to: Kadłub, Ligota Dolna, Osiek, Rozmierka, Rozmierz, Sucha. Tendencję do spadku w obszarze wsi stagnujących wykazują: Brzezina, Grodzisko, Jędrnie, Kalinów, Ligota Górna, Niwki, Płużnica Wielka i Warmątowice).

3.1.3 Infrastruktura techniczna

W rozdziale poddano analizie system: zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, dostarczania gazu i gospodarowania odpadami.

Wszystkie wsie gminy oraz miasto posiadają systemy centralnego zaopatrzenia w wodę. Funkcjonuje tutaj siedem wodociągów grupowych (Strzelce Opolskie, Błotnica Strzelecka, Kadłub, Kalinowice, Rozmierka, Sucha, Poręba) oraz jeden zbiorowy (Farska Kolonia). Mieszkańcy gminy są zaopatrywani w wodę ze zbiorników wód podziemnych GZWP nr 335 i GZWP - 333. GZWP - 333 obejmuje większą część gminy i wykazuje bardzo dużą zasobność. Istniejące źródła wody zaspakajają w pełni potrzeby mieszkańców, a także są w stanie pokryć przyszłe potrzeby wynikające z funkcji gospodarczych (np. przemysł wodochłonny), a także mieszkalnictwa.

Na obszarze gminy, poza miastem Strzelce Opolskie (wraz z wsiami położonymi w jego granicach administracyjnych) oraz wsiami Warmątowice i Szczepanek nie ma systemu kanalizacji sanitarnej (udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej wynosi 76,4%). W pozostałych wsiach gminy ścieki bytowe są gromadzone w zbiornikach wybieralnych i (teoretycznie) odprowadzane na oczyszczalnię. Na wywóz ścieków komunalnych zezwolenie posiada 8 wyspecjalizowanych firm. Ścieki z miasta Strzelce Opolskie oraz wsi Szczepanek i Warmątowice doprowadzane są do Miejskiej Oczyszczalni Ścieków zlokalizowaną w Strzelcach Opolskich, na granicy ze wsią Szczepanek. Jest to jedyna oczyszczalnia komunalna na obszarze gminy Strzelce Opolskie. Oczyszczalnia zarządzana jest przez spółkę z o.o. Strzeleckie Wodociągi i Kanalizacja, której właścicielem jest Gmina Strzelce Opolskie. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, z usuwaniem związków biogenych oraz mechanicznym zagęszczaniem, odwadnianiem i higienizacją osadu, spełniająca wszystkie normy unijne. W najbliższych latach planuje się budowę kanalizacji sanitarnej i odprowadzenie do oczyszczalni ścieków z sołectw: Szczepanek, Suche Łany, Mokre Łany, Warmątowice, Dziewkowice, Błotnica Strzelecka i sąsiedniej gminy Jemielnica.

Gazociągi wysokiego ciśnienia przebiegające przez teren miasta i gminy Strzelce Opolskie to:

- Zdieszowice - Blachowania - odgałęzienie do SRP Strzelce Opolskie (DN 250 PN 1,6 MPa),
- Zdieszowice (K-Koźle) - Tworzeń (DN 500 PN 4,0MPa).

System gazowniczy obejmuje ok. 60% powierzchni zabudowanej miasta Strzelce Opolskie i spełnia swoje zadania w zakresie zaopatrzenia dostaw gazu. Na terenach wiejskich gminy brak jest dostępu do sieci gazu przewodowego, a jedynie 30% gospodarstw korzysta z gazu w butlach.

Gaz ziemny wysokometanowy jest rozprowadzany na terenie miasta z gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Szobiszowice – Zdieszowice (CN 1,6 Mpa) siecią średniego i niskiego ciśnienia poprzez stacje redukcyjne przy ul. Fabrycznej (I i II stopnia), ul. Gogolińskiej (II stopnia) oraz ul. Mickiewicza (II stopnia).

Stan techniczny stacji redukcyjnych jest bardzo dobry. Rezerwa przepustowości stacji (od 30 do 50%) i ich dogodna lokalizacja umożliwia swobodne zaspokojenie obecnych i przyszłych potrzeb mieszkalnych i gospodarczych miasta. Wzdłuż południowej granicy gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia (CN 4,0 MPa) relacji Zdieszowice - Huta Katowice. Modernizacja tego gazociągu umożliwiłaby gazyfikację terenów wsi Warmątowice, Błotnica Strzelecka i Płużnica.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące infrastruktury technicznej na terenie gminy Strzelce Opolskie.

Tabela 4 Infrastruktura techniczna w gminie Strzelce Opolskie w l. 2011-2015

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej					
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	60,5	75,9	86,6	93,2	161,7
Ludność korzystająca z sieci [os]	17 808	17 978	18 962	23 824	-
Ścieki odprowadzone [dam3]	985	999	954,0	980,0	898,0
Dane dotyczące sieci gazowej					
Długość czynnej sieci	63 167	63 482	66 357	66 550	-
Ludność korzystająca z sieci [os]	15 237	15 528	15 359	15 312	-
Zużycie gazu [tys. m3]	9 215,70	2 533,9	2 446,8	2 339,4	-
Dane dotyczące sieci wodociągowej					
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	166,2	166,8	167,3	167,5	167,9
Ludność korzystająca z sieci [os]	30 737	30 570	30 373	30 833	-
Zużycie wody w gosp. domowych na 1 mieszkańca [m3]	32,8	32,5	31,8	31,6	32,0

Źródło: dane GUS

W celu zarządzania całym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie, Burmistrz Strzelec Opolskich utworzył Referat Zarządzania i Zagospodarowania Odpadami Komunalnymi. Na obszarze gminy Strzelce Opolskie powstają odpady komunalne z gospodarstw domowych oraz odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych producentów odpadów, a także odpady niebezpieczne. Największy udział w ilości odpadów w gminie ma miasto Strzelce Opolskie, które wytwarza ok. 64% odpadów komunalnych. Gminę obsługuje jedno składowisko odpadów komunalnych, zlokalizowane na gruntach wsi Szymiszów ul. Dworcowa. Właścicielem składowiska jest gmina Strzelce Op., a jego obsługę zapewnia Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych Sp. z o.o. ze Strzelec Opolskich. Ogółem i odbiorem i wywozem odpadów zajmuje się sześć jednostek gospodarczych. Na obszarze gminy stwierdzono także występowanie miejsc niekontrolowanego składowania odpadów tzw. „dzikie wysypiska”. Miejsca takie zlokalizowane są w zagłębieniach terenu, także w lasach i dolinach rzek. Generalnie dzikie wysypiska likwidowane są na bieżąco.

3.2 Sfera społeczna

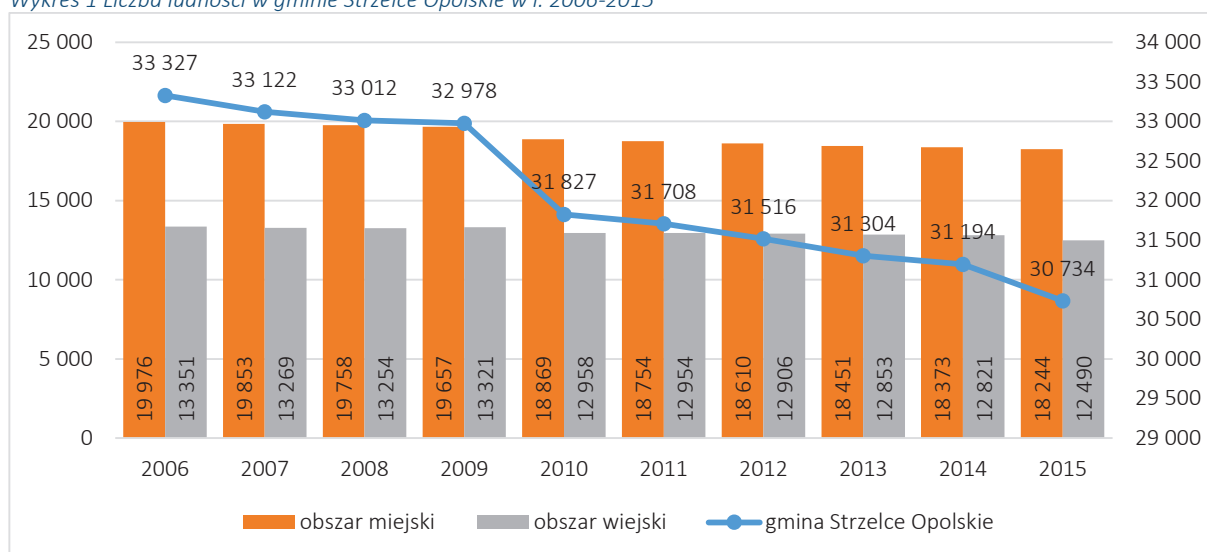
Polityka publiczna w pierwszej kolejności prowadzona jest dla mieszkańców i dla ich komfortu życia, dlatego problemy społeczne zostały uznane za najważniejsze w procesie rewitalizacji. Sfera społeczna jest kategorią bardzo szeroką, dlatego w niniejszym rozdziale pokazano różne aspekty życia i funkcjonowania społeczeństwa gminy Strzelce Opolskie, począwszy od sytuacji demograficznej, poprzez problem bezrobocia i pomocy społecznej, dalej przez jakość i dostępność usług publicznych (edukacji, ochrony zdrowia, kultury), aż po zaangażowanie mieszkańców w życie publiczne. Dopiero

tak szeroka diagnoza pozwala na poznanie faktycznego stanu życia i problemów społecznych, z jakimi stykają się mieszkańcy gminy i pozwala uzasadnić wybór obszaru LPR.

3.2.1 Ludność

Gmina Strzelce Opolskie zamieszkiwana była w roku 2015 przez 30 734 mieszkańców, z czego 59,36% to mieszkańcy miasta Strzelce Opolskie. W ostatniej dekadzie zaobserwowano spadek ludności w gminie o 7,78%. Liczba ludności obszaru wiejskiego w analizowanym okresie zmniejszyła się o 6,44%, liczba mieszkańców miasta Strzelce Opolskie o 8,67%. Oznacza to, że ubytek ludności w gminie w większym stopniu dotyczy obszaru miejskiego.

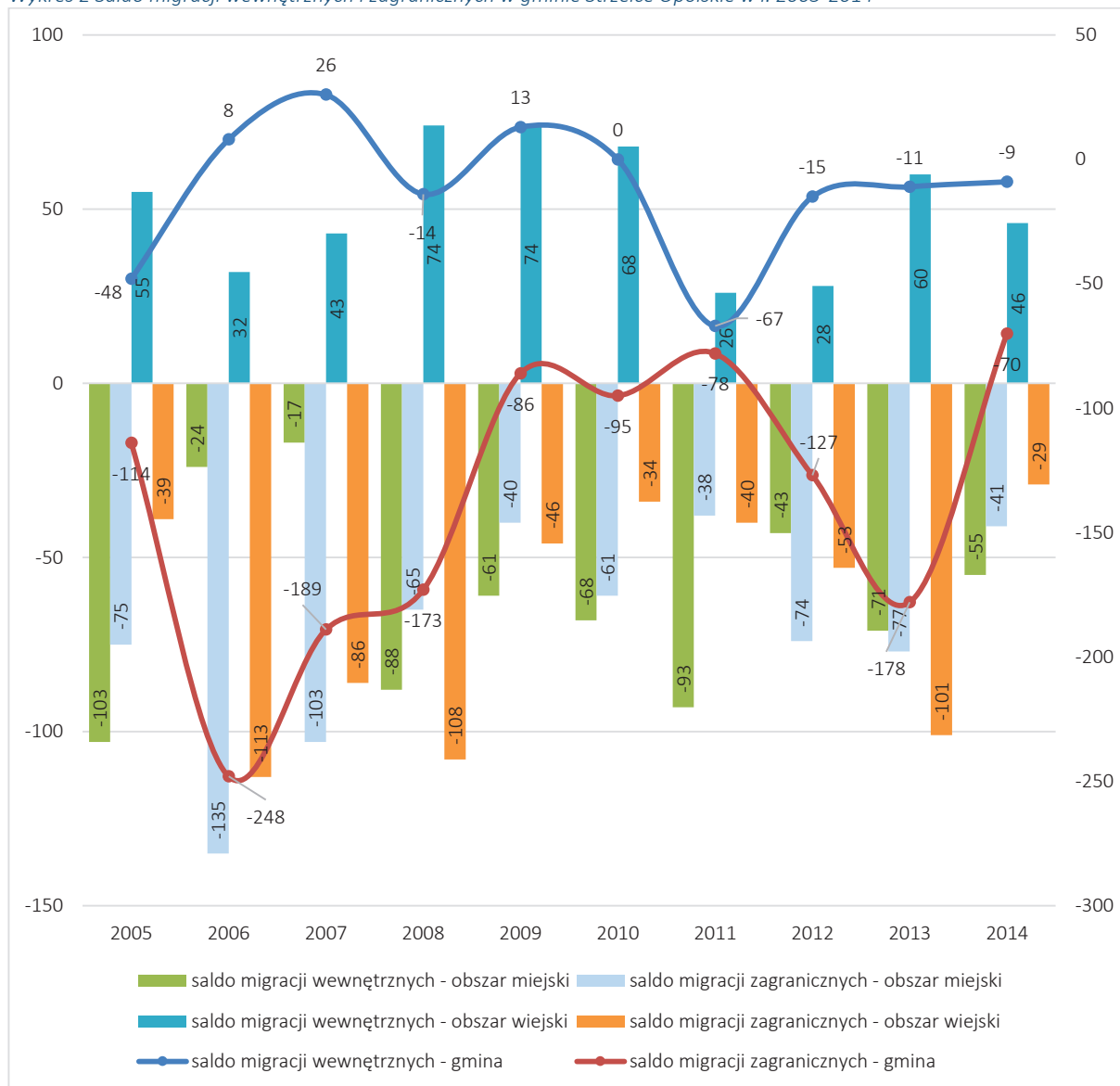
Wykres 1 Liczba ludności w gminie Strzelce Opolskie w l. 2006-2015

Źródło: dane GUS/Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich

Wpływ na sytuację demograficzną gminy mają migracje ludności. Aktualnie dostępne dane GUS uwzględniające podział gminy na obszar miejski i wiejski pokazują, że w analizowanym okresie w mieście Strzelce Opolskie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych zawsze pozostawało ujemne, natomiast obszar wiejski charakteryzuje dodatnie saldo migracji wewnętrznych oraz ujemne saldo migracji zagranicznych w ostatniej dekadzie. Analiza wskaźników dla całej gminy Strzelce Opolskie ujawnia, że ludność migruje głównie za granicę, co może być związane z poszukiwaniem pracy i zasadniczo wpływa na poziom liczby ludności w gminie.

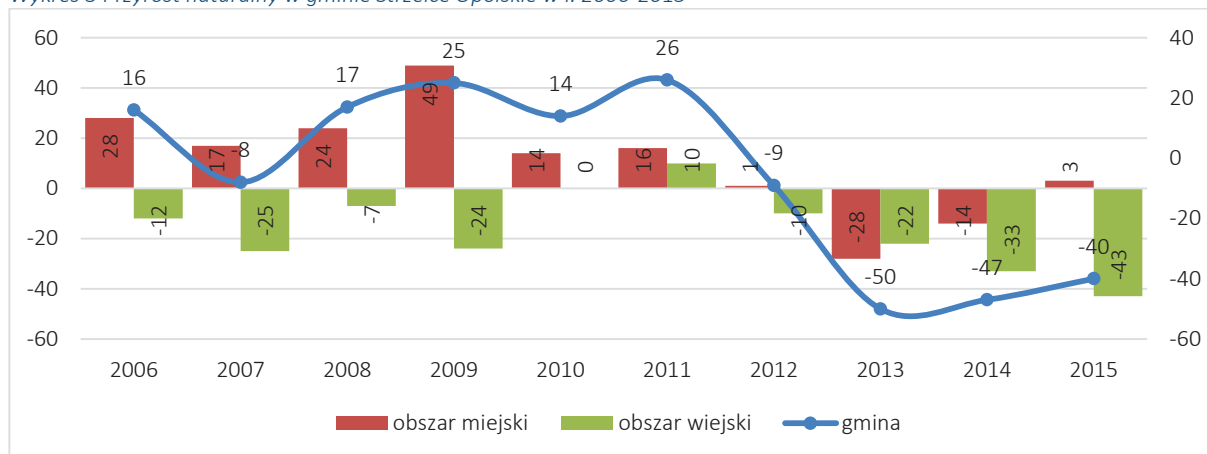
Wykres 2 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w gminie Strzelce Opolskie w l. 2005-2014

Źródło: dane GUS

Czynnikiem determinującym kondycję demograficzną gminy Strzelce Opolskie jest także poziom przyrostu naturalnego. Do roku 2011 pozostawał on dodatni (poza rokiem 2007), jednak obserwuje się duży spadek tego wskaźnika, co szczególnie dotyczy obszarów wiejskich gminy.

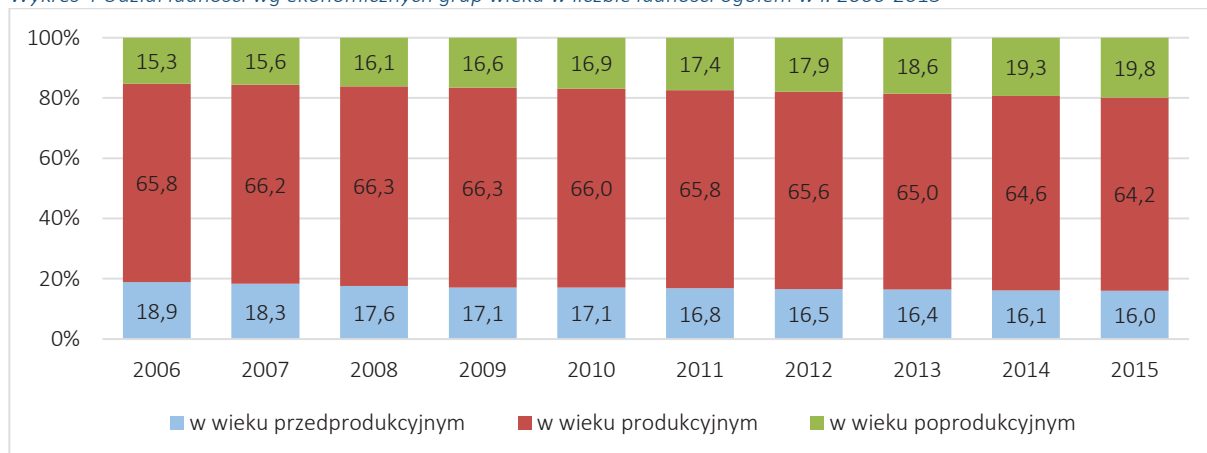
Wykres 3 Przyrost naturalny w gminie Strzelce Opolskie w l. 2006-2015

Źródło: dane GUS

Analiza liczby ludności gminy Strzelce Opolskie, w podziale na ekonomiczne grupy wieku, wskazuje systematycznie zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem. W ostatniej dekadzie wzrost ten osiągnął 4,5 punktu procentowego. Obserwuje się również systematyczny spadek o 2,9 punktu procentowego liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Od roku 2011 udział tej grupy pozostaje niższy niż udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Tendencja taka oznacza utrwalanie się procesu „starzenia się społeczeństwa”, co ma niekorzystne znaczenie dla kondycji społeczno-gospodarczej gminy. Istotne jest również to, że tendencja ta utrwała się w kontekście malejącej liczby mieszkańców gminy Strzelce Opolskie.

Wykres 4 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w liczbie ludności ogółem w l. 2006-2015

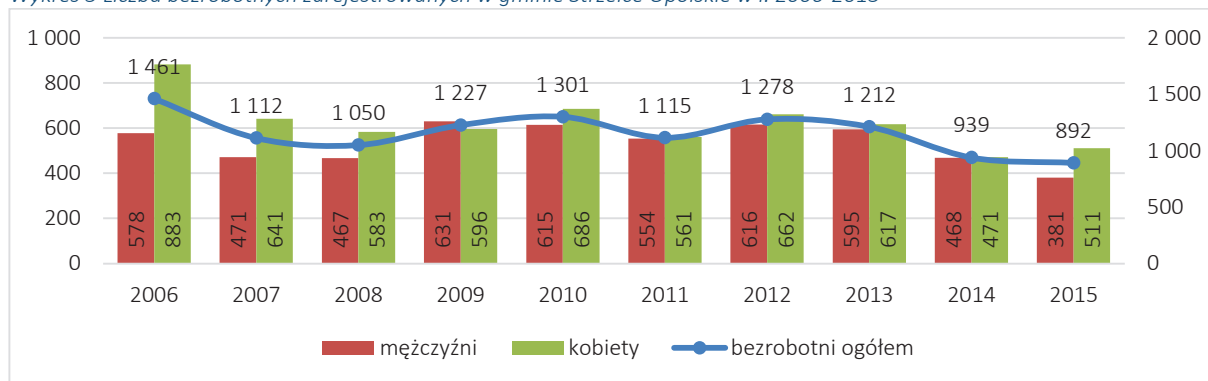
Źródło: dane GUS

Analiza sytuacji demograficznej gminy Strzelce Opolskie ujawnia określone problemy, którymi są: malejąca liczba mieszkańców gminy, szczególnie obserwowana na terenie miejskim, ujemne saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych oraz zjawisko tzw. „starzenia się społeczeństwa”.

3.2.2 Bezrobocie

Istotnym elementem diagnostycznym sfery społecznej jest analiza dynamiki liczby osób pozostających bez pracy. Zgodnie z danymi GUS w latach 2006-2015 liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 38,94%. Dane te dotyczą jednak bezrobocia rejestrowanego. Z problemami ze znalezieniem zatrudnienia częściej borykają się kobiety, w roku 2015 ich udział w liczbie osób bezrobotnych wynosił 57,28%.

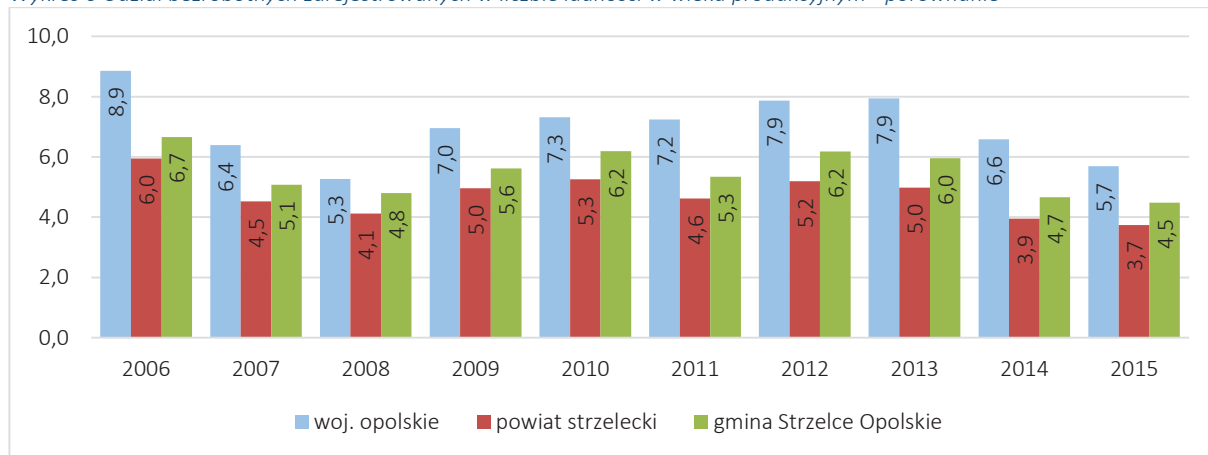
Wykres 5 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Strzelce Opolskie w l. 2006-2015

Źródło: dane GUS

Poniżej, w celu porównania zaprezentowano udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Strzelce Opolskie oraz w powiecie strzeleckim i województwie opolskim.

Wykres 6 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym - porównanie

Źródło: dane GUS

Kondycja gminy Strzelce Opolskie nie jest korzystna. Pomimo wcześniej wskazanej zmniejszającej się liczby osób bezrobotnych, wciąż ich odsetek w stosunku do osób w wieku produkcyjnym pozostaje wysoki. Ponadto w ostatnich 10 latach jest on zawsze znacznie wyższy od wskaźnika dla powiatu strzeleckiego.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące bezrobotnych pozostających w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Tabela 5 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie Strzelce Opolskie w l. 2011-2015

Wyszczególnienie	2011		2012		2013		2014		2015	
	gmina	obszar miejski	gmina	obszar miejski	gmina	obszar miejski	gmina	obszar miejski	gmina	obszar miejski
Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy ogółem	1033	644	1179	753	1145	703	816	503	744	471
Do 25 roku życia	212	115	258	145	229	123	159	72	145	78
długotrwale bezrobotne	492	328	521	346	565	367	474	319	421	279
kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	148	106	157	113	145	107	130	91	143	95
powyżej 50 roku życia	350	215	386	241	370	227	304	190	277	167
bez kwalifikacji zawodowych	488	271	523	304	503	285	393	245	356	229
bez doświadczenia zawodowego	319	181	322	200	273	158	217	120	178	121
bez wykształcenia średniego	741	430	812	486	794	458	597	366	b. d.	b. d.
samotnie wychowujące co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia	93	78	112	94	143	112	117	84	b. d.	b. d.
które po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęły zatrudnienia	11	7	14	11	19	11	15	5	b. d.	b. d.
niepełnosprawni	83	60	98	70	106	75	95	71	93	70

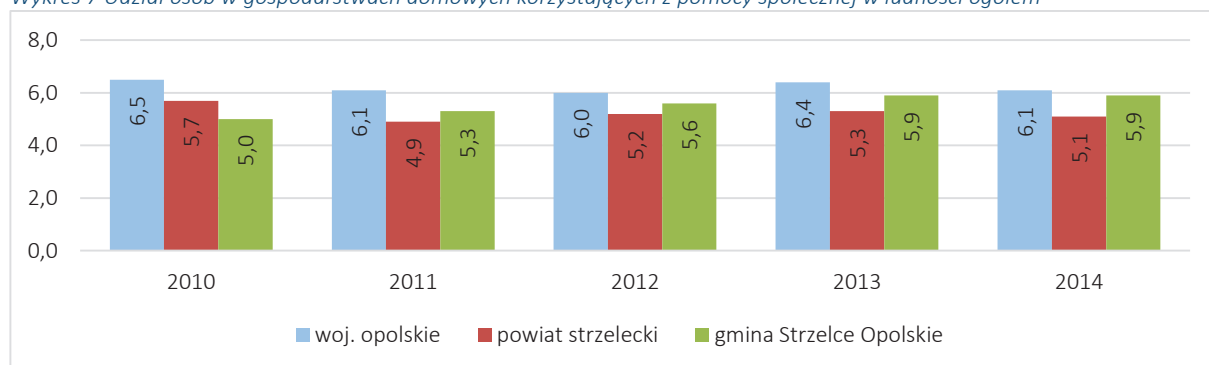
Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich

Osoby w tej kategorii ogółem w roku 2015 stanowiły 83,4% wszystkich osób pozbawionych zatrudnienia w gminie Strzelce Opolskie, czyli stanowią one zdecydowaną większość, co znajduje odzwierciedlenie w kondycji społecznej tego terenu. Przedstawione dane wyraźnie pokazują, że problem bezrobocia skoncentrowany jest w mieście Strzelce Opolskie. Na 744 osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy 63,3% to mieszkańcy Strzelce Opolskiej. Długotrwale bezrobotni z terenu miasta stanowią 66,2% osób w tej grupie. Na 356 osób bez kwalifikacji zawodowych w całej gminie, aż 64,32% pochodzi z terenu miasta. Osoby te często prezentują postawy społeczne przejawiające się zniechęceniem i brakiem konstruktywnych działań, które mogłyby zmienić ich sytuację. Dlatego konieczne jest ich wsparcie, aby powstrzymać zjawiska niepożądanych zachowań społecznych i ich ewentualnego dziedziczenia. Dużym problemem jest również bezrobocie osób niepełnosprawnych, aż 75,26% osób z tej grupy zamieszkuje teren miasta Strzelce Opolskie.

3.2.3 Pomoc społeczna

Poniższy wykres pokazuje, że udział osób z gminy Strzelce Opolskie, korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem, jest w ostatnich latach wyższy w porównaniu z sytuacją w powiecie strzeleckim. Wskaźnik wykazuje tendencję wzrostową, w analizowanym okresie jego wartość zwiększyła się o 0,9 punktu procentowego.

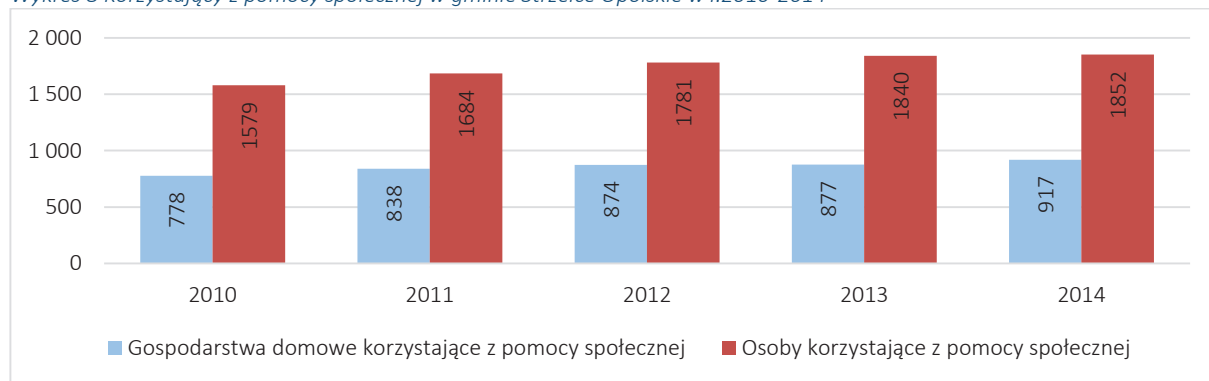
Wykres 7 Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem

Źródło: dane GUS

Według danych GUS w latach 2010-2015 liczba gospodarstw domowych z terenu gminy Strzelce Opolskie, korzystających z pomocy społecznej wzrosła o 17,86%. Oznacza to również zwiększenie liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w analizowanym okresie o 17,28%.

Wykres 8 Korzystający z pomocy społecznej w gminie Strzelce Opolskie w l.2010-2014

Źródło: dane GUS

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej w gminie Strzelce Opolskie odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej, będący jednostką organizacyjną gminy. Zasadniczym przedmiotem działania ośrodka jest wykonywanie zadań pomocy społecznej, a w szczególności:

- przyznawanie i realizowanie świadczeń przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej,
- prowadzenie pracy socjalnej,
- rozeznawanie potrzeb i dokonywanie oceny zasobów pomocy społecznej na terenie gminy Strzelce Opolskie,
- ustalanie przyczyn niepożądanych zjawisk występujących na terenie gminy Strzelce Opolskie,

- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb,
- podejmowanie współpracy z innymi instytucjami i podmiotami oraz osobami fizycznymi w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie miasta,
- koordynowanie realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Poniżej zestawiono dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom gminy Strzelce Opolskie.

Tabela 6 Powody przyznania pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Ubóstwo	371	451	453	334
Bezdomność	37	47	52	52
Potrzeba ochrony macierzyństwa	329	341	370	224
- w tym wielodzietność	250	247	301	162
Bezrobocie	829	913	813	575
Niepełnosprawność	715	740	698	526
Długotrwała lub ciężka choroba	1 021	1 058	1 005	823
Bezradność ws. opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	393	391	494	370
Przemoc w rodzinie	8	10	7	7
Alkoholizm	57	54	68	54
Narkomania	2	2	1	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	28	0	4

Źródło: dane MOPS w Strzelcach Opolskich

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej są: długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie i ubóstwo. Liczba osób żyjących poniżej granicy minimum egzystencji systematycznie się zwiększa. Taki rodzaj ubóstwa nie wynika jedynie z krótkotrwałego pogorszenia się sytuacji rodzin, ale nabiera cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego. Wpływ bezrobocia jest niepokojący gdyż wpływa na zachowania patologiczne, a szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie, systematycznie odnotowywana w gminie Strzelce Opolskie. Długotrwałe bezrobocie stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują niepożądane zachowania, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci, które wymagają szczególnej ochrony.

Dane zamieszczone w poniższej tabeli ukazują szczegółowo zjawisko przemocy domowej na terenie gminy Strzelce Opolskie.

Tabela 7 Zjawisko przemocy domowej/przemocy w rodzinie w l. 2012-2015 w gminie Strzelce Opolskie

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Liczba ofiar przemocy:	45	69	106	119
– Liczba ofiar - kobiet	37	39	53	80
– Liczba ofiar - mężczyzn	3	4	8	10
– Liczba ofiar - małoletnich	5	26	45	29
Liczba osób podejrzewanych o przemoc:	39	36	51	85
– Liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	12	2	3	4
– Liczba podejrzewanych sprawców - mężczyzn	27	34	48	81
Liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu:	11	20	18	48
– Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - kobiety	-	1	1	1
– Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - mężczyźni	11	19	17	47

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich

Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego. Z informacji Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Strzelcach Opolskich wynika, iż systematycznie wzrasta liczba zgłaszających się dzieci. Powodami zgłaszania się dzieci do poradni są: trudności wychowawcze, problemy emocjonalne, trudności związane z sytuacją rodzinną, zaburzenia rozwojowe, nadpobudliwość psychoruchowa, agresja, depresja, anoreksja, bulimia, samookaleczenia, zaburzony rozwój mowy, trudności w radzeniu ze stresem, problemy w relacjach z rówieśnikami. w roku szkolnym 2013/2014 przeprowadzono 499 badań psychologicznych, 553 badań pedagogicznych, a 1 046 dzieciom udzielono pomocy. Przeprowadzono zajęcia grupowe w szkołach i placówkach oświatowych dla 1672 dzieci o tematyce profilaktycznej. Gmina prowadzi dwie placówki wsparcia dla dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo: Młodzieżowy Klub Terapeutyczny „ARKA” oraz świetlica profilaktyczna „Źródło”.

3.2.4 Bezpieczeństwo

Poniżej zestawiono dane obrazujące skalę przestępczości odnotowanej na terenie gminy Strzelce Opolskie.

Tabela 8 Przestępczość w podziale na kategorie czynów zabronionych w l. 2011-2015

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Ogólna liczba przestępstw	976	972	948	870	857
Kradzież	106	172	125	105	90
Kradzież z włamaniem	78	73	89	95	45
Rozbój	5	4	5	5	7

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Uszkodzenie ciała	6	6	13	15	14
Pobicie	10	6	5	10	9
Zniszczenie mienia	36	35	31	27	55
Przestępstwa narkotykowe	19	20	42	41	67
Oszustwo	10	53	43	47	56
Nietrzeźwi kierujący	117	164	93	34	31
Przeciwno funkcjonariuszom	4	3	5	7	4

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich

Powyższe dane w połączeniu z informacjami dotyczącymi zdarzeń w ruchu drogowym na terenie gminy Strzelce Opolskie umożliwiają diagnozowanie poziomu bezpieczeństwa.

Tabela 9 Zdarzenia w ruchu drogowym

Rok wystąpienia zdarzenia	Liczba zdarzeń	Liczba wypadków	Liczba zabitych	Liczba rannych	Liczba kolizji	Kontrole stanu trzeźwości
2011	325	20	11	19	305	2 365
2012	296	19	4	15	277	21 266
2013	340	29	4	33	311	14 149
2014	300	19	2	19	281	33 876
2015	321	12	2	10	309	37 353

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich

Ogólna liczba przestępstw odnotowanych w gminie Strzelce Opolskie w ostatnich 5 latach zmniejszyła się, na co wpływ ma radykalnie mniejsza liczba odnotowanych osób prowadzących pojazd w stanie nietrzeźwym. Jednak analiza zagadnienia uwzględniająca poszczególne kategorie przestępstw ujawnia wzrost przestępstw takich jak: rozbój, uszkodzenie ciała, zniszczenie mienia, oszustwa oraz przestępstwa narkotykowe. Wzrastająca liczba tego rodzaju przestępstw jest niepokojąca i wskazuje na konieczność interwencji.

3.2.5 Edukacja

Istotnym elementem polityki społecznej jest edukacja, a jednostki oświatowe pełniące również rolę wychowawczą są bardzo ważnymi instytucjami w kontekście podejmowanych działań rewitalizacyjnych, nawet jeżeli placówki nie są włączone do obszaru objętego rewitalizacją, zawsze będą funkcjonalnie powiązane z takim obszarem, poprzez swoich uczniów czy ich rodziców, którzy na wyznaczonym obszarze mieszkają.

Poniżej zestawiono placówki edukacyjne zlokalizowane na terenie gminy Strzelce Opolskie.

Tabela 10 Placówki edukacyjne w gminie Strzelce Opolskie

Nazwa placówki	Adres
Żłobek	47-100 Strzelce Opolskie, ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 14
Przedszkole Publiczne nr 10	47-100 Strzelce Opolskie, ul. Asnyka 6

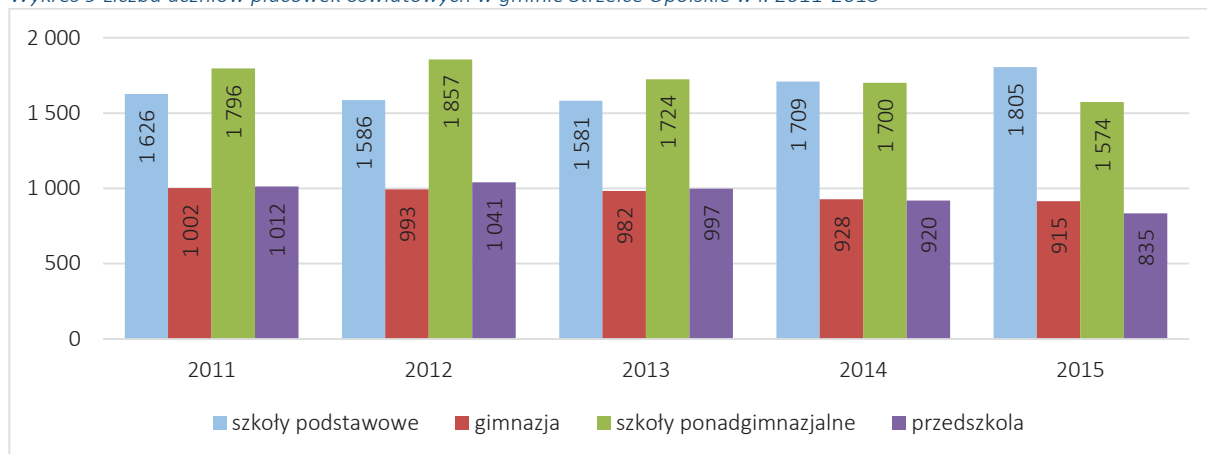
Nazwa placówki	Adres
Przedszkole Publiczne nr 4	47-100 Strzelce Opolskie, ul. Piłsudskiego 7
Przedszkole Publiczne nr 5	47-100 Strzelce Opolskie, ul. Strzelców Bytomskich 2
Przedszkole Publiczne nr 5 – oddział zamiejscowy w Roźniątowie	47-161 Szymiszów, ul. Szymiszowska 6
Przedszkole Publiczne nr 5 – oddział zamiejscowy w Szymiszowie-Osiedlu	47-161 Szymiszów, ul. Piękna 11
Przedszkole Publiczne nr 8	47-100 Strzelce Opolskie, ul. Kardynała Wyszyńskiego 6
Przedszkole Publiczne nr 8 - oddział zamiejscowy w Szymiszowie Wsi	47-161 Szymiszów, ul. Wolności 17
Przedszkole Publiczne nr 9	47-100 Strzelce Opolskie, ul. Wyszyńskiego 12
Przedszkole Publiczne w Dziewkowicach	47-100 Strzelce Op. Dziewkowice, ul. Strzelecka 1
Przedszkole Publiczne w Dziewkowicach - oddział zamiejscowy w Błotnicy Strzeleckiej	47-134 Błotnica Strzelecka, ul. Dworcowa 6
Przedszkole Publiczne w Kałtubie	47-175 Kałtub, ul. Wodna 4
Przedszkole Publiczne w Kałtubie - oddział zamiejscowy w Grodzisku	47-175 Kałtub, ul. Wolności 8
Przedszkole Publiczne w Rozmierce	47-100 Rozmierka, ul. Strzelecka 33
Przedszkole Publiczne w Rozmierce oddział zamiejscowy w Rozmierzy	47-171 Rozmierz, ul. Kościelna 8
Przedszkole Publiczne w Rozmierce oddział zamiejscowy w Suchej	47-171 Rozmierz, ul. Kościelna 8
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1	47-100 Strzelce Opolskie, ul. M. Prawego 19
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2	47-100 Strzelce Opolskie, ul. W. Świerzego 3
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 4	47-100 Strzelce Opolskie, ul. 1 Maja 26
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 7	47-100 Strzelce Opolskie, ul. Wyszyńskiego 2
Publiczna Szkoła Podstawowa w Rozmierce	47-171 Rozmierz, ul. Szkolna 3
Publiczna Szkoła Podstawowa w Błotnicy Strzeleckiej	47-134 Błotnica Strzelecka, ul. Toszecka 19
Publiczna Szkoła Podstawowa w Dziewkowicach	47-100 Dziewkowice, ul. Strzelecka 3
Publiczna Szkoła Podstawowa w Suchej	47-100 Strzelce Opolskie Sucha, ul. Kościelna 40
Publiczna Szkoła Podstawowa w Szymiszowie	47-161 Szymiszów, ul. Wolności 1
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Grodzisku	47-175 Kałtub, ul. Główna 35
Publiczne Gimnazjum nr 1	47-100 Strzelce Opolskie, ul. Sosnowa 3
Publiczne Gimnazjum nr 2 im. Czesława Niemena	47-100 Strzelce Opolskie, ul. Kozielska 34
Publiczne Gimnazjum w Szymiszowie	47-161 Szymiszów, ul. Szkolna 2
Zespół Placówek Oświatowych w Kałtubie	47-175 Kałtub, ul. Powstańców Śl. 26
Zespół Placówek Oświatowych w Kalinowicach	47-100 Kalinowice, ul. Szkolna 1
Międzyszkolny Ośrodek Sportowy w Strzelcach Opolskich	47-100 Strzelce Opolskie, ul. Strzelców Bytomskich 2a

Źródło: www.gzoiw-strzelceopolskie.pl

Sieć szkół i przedszkoli w gminie jest dobrze rozwinięta i w pełni zaspokaja potrzeby społeczne w zakresie opieki przedszkolnej, edukacji podstawowej i gimnazjalnej.

Poniżej zaprezentowano dane dotyczące liczby dzieci uczęszczających do placówek oświatowych w gminie Strzelce Opolskie. W latach 2011-2015 w placówkach przedszkolnych liczba dzieci uległa zmniejszeniu o 17,49%. Liczba uczniów szkół podstawowych zwiększyła się o 11,0%, natomiast liczba uczniów szkół na poziomie gimnazjalnym zmniejszyła się o 8,68%. Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych zmniejszyła się w analizowanym okresie o 12,36%.

Wykres 9 Liczba uczniów placówek oświatowych w gminie Strzelce Opolskie w l. 2011-2015

Źródło: dane GUS

3.2.6 Organizacje pozarządowe

W zakresie współpracy sektora pozarządowego z samorządowym najważniejszym aktem prawnym jest Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. Uregulowana ustawowo współpraca pomiędzy samorządami a sektorem NGO przewiduje szeroki zakres działań budujących określoną relację. Samorzady mogą stać się strategicznym partnerem dla sektora NGO, ponieważ obie strony mają wspólny cel, jakim jest działanie na rzecz otoczenia i społeczności oraz dobra jakość życia ludzi. Dlatego niebagatelne znaczenie ma poziom aktywności organizacji pozarządowych na danym terenie.

Organizację pozarządowe działające w gminie Strzelce Opolskie zestawiono w tabeli poniżej uwzględniającej profil ich działalności.

Tabela 11 Organizacje pozarządowe działające w gminie Strzelce Opolskie

Nazwa organizacji	Adres	Profil działalności
Gminny Związek "Ludowe Kluby Sportowe"	Plac Żeromskiego 5A/4 47-100, Strzelce Opolskie	Sport
Klub Karate Nidan	Opolska 23 47-120, Zawadzkie	Sport
Ludowy Klub Sportowy "JEDNOŚĆ" Rozmierka	ul. Szkolna, 47-171, Rozmierka	Sport
Ludowy Klub Sportowy „Tęcza” Szymiszów	ul. Szkolna 6 47-161, Szymiszów	Sport
Międzyszkolny Klub Sportowy	ul. Kozielska 34 47-100, Strzelce Opolskie	Sport
Opolski Klub Sportowy "JONAK TEAM"	Moniuszki 3/43 47-100, Strzelce Opolskie	Sport
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Rejonowy w Strzelcach Opolskich	ul. Krakowska 16 (budynek Ośrodka Pomocy Społecznej) 47-100, Strzelce Opolskie	Pomoc społeczna
Polski Związek Głuchych Koło Terenowe w Strzelcach Opolskich	ul. Krakowska 16 (budynek Ośrodka Pomocy Społecznej) 47-100, Strzelce Opolskie	Edukacja i wychowanie
Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło w Strzelcach Opolskich	ul. Krakowska 16 (budynek Ośrodka Pomocy Społecznej) 47-100, Strzelce Opolskie	Ochrona zdrowia

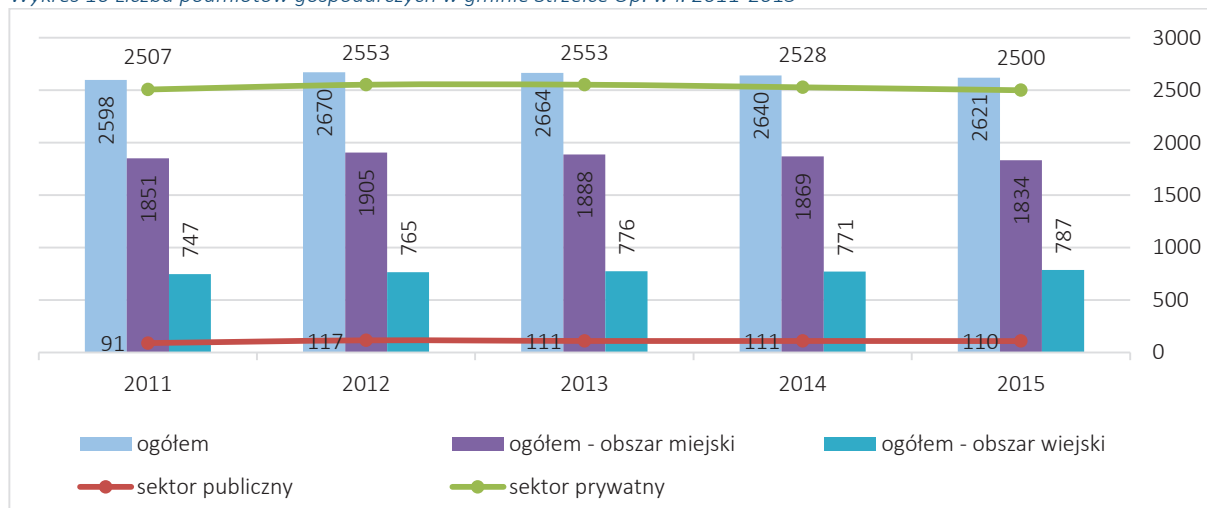
Nazwa organizacji	Adres	Profil działalności
Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział Ziemi Strzeleckiej	Rynek 4 47-100, Strzelce Opolskie	Turystyka i rekreacja
Stowarzyszenie „Rozwój i Gospodarka”	ul. Piłsudskiego 9 47-100, Strzelce Opolskie	Rozwój lokalny
Stowarzyszenie „Ziemia Strzelecka”	ul. Wałowa 5 47-100, Strzelce Opolskie	Rozwój lokalny
Stowarzyszenie Klub Sportowy "PIAST" Strzelce Opolskie	ul. Nowowiejska 5 47-100, Strzelce Opolskie	Sport
Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych Sportowo – L.A.S.	ul. Ludowa 4, 47-100 Strzelce Opolskie	Sport
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej	ul. Budowlanych 6 47-100, Strzelce Opolskie	Edukacja i wychowanie
Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Kadłub	ul. Powstańców Śl. 26 47-175, Kadłub	Rozwój lokalny
Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „BARKA”	ul. Krakowska 16 (budynek Ośrodka Pomocy Społecznej) 47-100, Strzelce Opolskie	Pomoc społeczna
Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „OGNIK”	ul. Krakowska 16 (budynek Ośrodka Pomocy Społecznej) 47-100, Strzelce Opolskie	Ochrona zdrowia
Stowarzyszenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku - filia Strzelce Opolskie	ul. Krakowska 16 (budynek Ośrodka Pomocy Społecznej) 47-100, Strzelce Opolskie	Kultura i sztuka
Strzelecki Klub Honorowych Dawców Krwi P.C.K. "SALUS"	ul. Krakowska 16 (budynek Ośrodka Pomocy Społecznej) 47-100, Strzelce Opolskie	Ochrona zdrowia
Strzeleckie Stowarzyszenie "Miasta Dla Miast"	Krakowska 49 47-100, Strzelce Opolskie	Edukacja i wychowanie
Strzeleckie Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Edukacji Lokalnej	ul. Wałowa 5 47-100, Strzelce Opolskie	Edukacja i wychowanie
Uczniowski Klub Sportowy "KARO"	Kozielska 34 47-100, Strzelce Opolski	Sport
Uczniowski Klub Sportowy "Siódemka"	Kardynała Stefana Wyszyńskiego 2 47-100, Strzelce Opolskie	Sport
Uczniowski Klub Sportowy "Kusy" w Strzelcach Opolskich	Sosnowa 3 47-100, Strzelce Opolskie	Sport
Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca im. Bohaterów Góry Chełmskiej	Zamkowa 4 47-100, Strzelce Opolskie	Edukacja i wychowanie
Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP Zarząd Powiatowy w Strzelcach Opolskich	Zakładowa 1 47-100, Strzelce Opolskie	Ochrona zdrowia

Źródło: <http://www.strzelceopolskie.pl>

3.3 Sfera gospodarcza

Na terenie gminy Strzelce Opolskie w roku 2015 zarejestrowanych było 2 621 podmiotów gospodarczych (w tym 1 834 w mieście Strzelce Opolskie, co stanowi 69,97%). Do sektora publicznego należy 110 podmiotów, pozostałą część reprezentują podmioty prywatne, głównie w branżach: obróbka metali, stolarka budowlana, motoryzacja, meblarstwo, budowa maszyn i urządzeń, transport.

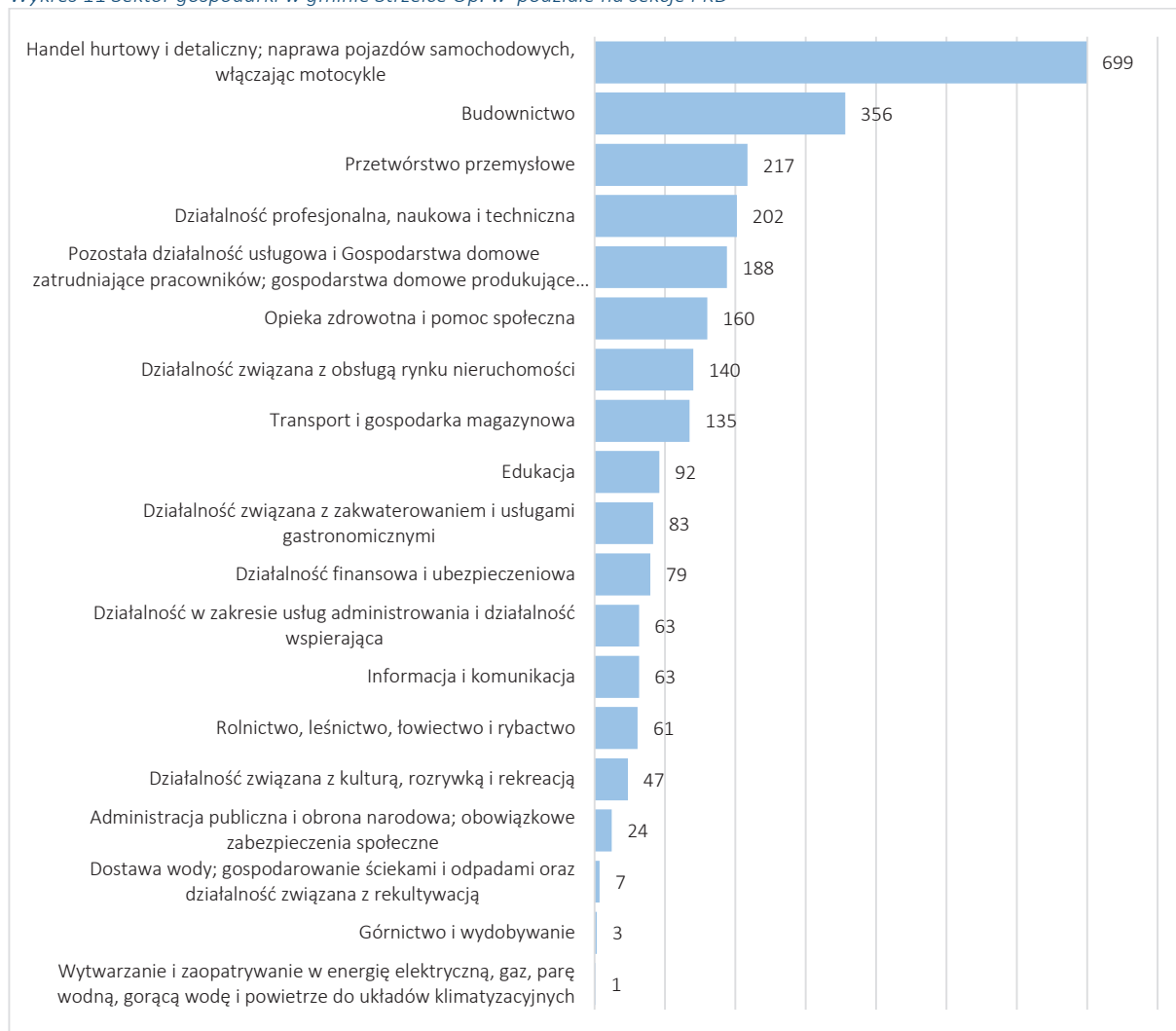
Wykres 10 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Strzelce Op. w l. 2011-2015

Źródło: dane GUS

W gminie wydzielona została podstrefa Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (KSSE) zajmowana przez koncern Kronospan. Wyróżnić można również Strzelecki Obszar Gospodarczy (SOG) o charakterze niesformalizowanym, który zajmowany jest przez 37 firm, zatrudniających około 1 000 osób. Nieformalny charakter ma także Strzelecki Park Przemysłowy, którego częścią jest teren inwestycyjny „Warmątowice”, zajmujący około 500 ha.

Wykres 11 Sektor gospodarki w gminie Strzelce Op. w podziale na sekcje PKD

Źródło: dane GUS

Rozwojowi gospodarczemu służą realizowane w gminie inwestycje komunalne. W zakresie jakości obsługi inwestorów gmina Strzelce Opolskie uzyskała certyfikat „Gmina Atrakcyjna dla Inwestora”, dzięki

rozwinętej infrastrukturze komunalnej, dostępności komunikacyjnej (autostrada A4 i modernizowana linia kolejowa Bytom–Strzelce Opolskie–Opole–Wrocław), sąsiedztwie górnośląskiej aglomeracji miejskiej, przewidywalnej polityce opłat lokalnych oraz utrzymującym się na średnim poziomie kosztom funkcjonowania firm, a także dzięki doświadczonym pracownikom oraz sprawnej administracji dla procesów inwestycyjnych oraz zwolnieniom z podatku od nieruchomości dla nowych inwestycji. Do atutów inwestycyjnych należy także duże pokrycie gminy planami miejscowymi, co ułatwia i skraca inwestorom procedury administracyjne związane z uzyskaniem pozwolenia na budowę.

Analiza wskaźników gospodarczych potwierdza, że mieszkańcy gminy Strzelce Opolskie nie wykazują się wysokim poziomem przedsiębiorczości. Wartość wskaźników jest tutaj niższa niż wartości

dla powiatu strzeleckiego i województwa opolskiego. Oznacza to konieczność aktywizacji zawodowej, szczególnie w kontekście wysokiej liczby osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Tabela 12 Wskaźniki gospodarcze w l. 2011-2015 - porównanie

Jednostka terytorialna	Wskaźniki									
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
	podmioty wpisane do rejestru REGON na 1 000 ludności					osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym				
woj. opolskie	96,2	97,7	99,6	100,0	100,8	9,3	9,4	9,4	9,3	9,3
powiat strzelecki	67,1	68,1	69,1	69,2	69,7	10,8	11,0	11,0	10,9	10,6
gmina Strzelce Opolskie	81,9	84,7	85,1	84,6	84,4	7,0	7,1	7,3	7,2	7,4
	2011,	2012,	2013,	2014,	2015,	2011,0	2012,0	2013,0	2014,0	2015,0
	podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym					osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności				
woj. opolskie	147,1	150,1	153,9	155,6	158,0	61,1	61,7	61,2	60,2	59,4
powiat strzelecki	101,4	103,0	105,1	105,8	107,1	71,3	72,0	70,7	69,3	67,1
gmina Strzelce Opolskie	124,5	129,1	130,9	131,0	131,5	46,2	46,8	47,7	47,2	48,5
	2011,	2012,	2013,	2014,	2015,	2011,	2012,	2013,	2014,	2015,
	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności					jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności				
woj. opolskie	67,7	60,4	54,3	53,5	44,3	87,2	37,0	53,6	54,8	47,5
powiat strzelecki	89,3	72,8	67,6	65,3	49,1	113,7	40,1	72,5	68,5	59,5
gmina Strzelce Opolskie	36,3	42,5	35,0	36,6	37,4	48,6	32,5	26,5	35,1	30,4

Źródło: dane GUS

Kształtowanie sfery gospodarczej ma wpływ na potencjał społeczno-ekonomiczny. Często niewielkie zmiany ekonomiczne mogą mieć istotny wpływ na kierunek i dynamikę procesów w pozostałych sferach, determinują miejscowy rynek pracy, a co za tym idzie – sytuację ekonomiczną mieszkańców.

Ze względu na wiejski charakter dużej części gminy Strzelce Opolskie istotną rolę odgrywa tutaj rolnictwo. Najlepsze warunki do produkcji posiadają sołectwa: Ligota Górna, Kalinów, Ligota Dolna, Niwki, Kalinowice, Błotnica Strzelecka, Brzezina, Płużnica Wielka, Roźniątów. Wsie te zaliczane są do grupy o dobrych warunkach do produkcji rolnej. Natomiast najniższe wskaźniki jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej występują w północnej części gminy we wsiach: Szczepanek, Jędrynie, Grodzisko, Kadłub i Osiek.

Obecnie rolnictwo na terenie gminy koncentruje się na produkcji zbóż, żywca, buraków i mleka. Wytwarzanie samych produktów opłaca się jedynie rolnikom posiadającym duże arealy ziemi. W tej sytuacji gmina wspiera i propaguje wszelkie inicjatywy zmierzające do rozwoju gospodarstw, tworzenia się grup producenckich, a także gospodarstw, które prowadzą przetwórstwo produktów rolnych na terenie gminy. Rozwój przetwórstwa pozwala na uzyskanie nowych miejsc pracy i wyższych efektów z posiadanego arealu rolnego.

Poparcie uzyskują także gospodarstwa, które wprowadzą uprawy ekologiczne. Świadomość zdrowego odżywiania stale rośnie co powoduje coraz wyższy popyt na zdrową żywność ekologiczną. W rezultacie prowadzenie gospodarstw ekologicznych może być działalnością dochodową, gospodarstwa te otrzymują wyższe dopłaty z Unii Europejskiej. Pomoc Gminy polega na promocji produktów lokalnych i ekologicznych oraz doradztwie i szkoleniach dla gospodarstw rozpoczynających taką produkcję. Plantatorzy upraw roślin energetycznych mogą liczyć na pomoc Gminy w formie szkoleń i poszukiwania zbytu dla planowanej produkcji. Przy przewadze ziem słabych na terenie gminy, uprawa roślin energetycznych (wierzba energetyczna, malwa) może być alternatywą dla tradycyjnej produkcji rolniczej.

3.4 Sfera środowiskowa

Pod względem zróżnicowania przyrodniczego gminę Strzelce Opolskie można podzielić na trzy strefy:

- Strefa „leśno-łąkowa” obejmująca miejscowości Kadłub, Osiek, Jędrynie i Grodzisko. Są to tereny głównie leśne i łąkowe, o niskiej bonitacji gleb. Rolnictwo jest w tym rejonie nastawione na produkcję mleka. Teren znajduje się w strefie obszaru chronionego krajobrazu Borów Stobrawsko - Turawskich, który stanowi obszar węzłowy o krajowym znaczeniu systemu sieci ekologicznej.
- Strefa „centralna” obejmująca miasto Strzelce Opolskie, ciąg drogi krajowej oraz sołectwa: Sucha, Szymiszów, Rozmierz, Rozmierka, Dziewkowice, Błotnica Strzelecka, Płużnica Wielka, Szczepanek. Są to tereny najsilniej przekształcone przez człowieka, przecięte drogą krajową o dużym natężeniu ruchu. W obszarze tym występują złoża wapienia. Jedno z nich, znajdujące się tuż pod miastem, jest obecnie eksploatowane. Również z zasobami wapienia związane jest stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej – Wapienniki k/Szymiszowa. W strefie znajduje się rezerwat leśny "Płużnica" o powierzchni 3,17 ha.
- Strefa „Pogórza” obejmująca północne stoki Masywu Chełmu. Są to tereny na południe od drogi wiodącej przez Ligotę Dolną, Niwki, Kalinów, Roźniatów, Strzelce Opolskie i Warmętowice. Ten pofałdowany obszar charakteryzuje się prawie całkowitym wylesieniem, najlepszymi glebami, a tym samym intensywnym użytkowaniem rolniczym. Jego niewielka

część obejmuje Park Krajobrazowy "Góra Św. Anny". Na wzgórzu o nazwie „Ligocka Kamienna Góra” (321 m n.p.m.), znajdującym się na zachodnim krańcu Góry Chełmskiej, zlokalizowany jest rezerwat roślinności kserotermicznej „Ligota Dolna”. Znajdują się tu dwa parki podworskie: park w Kalinowicach o pow. 8,31 ha i park w Kalinowie o pow. 2,55 ha.

Tereny przyrodnicze prawnie chronione na terenie miasta i gminy Strzelce Opolskie to:

- Park Krajobrazowy "Góra Św. Anny",
- Obszar chronionego krajobrazu "Bory Stobrawsko-Turawskie",
- Rezerwat roślinności kserotermicznej "Ligota Dolna", zlokalizowany na wzgórzu o nazwie Ligocka Kamienna Góra (321 m n.p.m.), znajdującym się na zachodnim krańcu Góry Chełmskiej w Parku Krajobrazowym "Góra Św. Anny", na skłonie autostrady,
- Rezerwat Leśny "Płużnica" o powierzchni 3,17 ha, położony na terenie lasów państwowych RDLP Katowice. Walorem podlegającym tutaj ochronie jest zachowany fragment lasu mieszanego o charakterze naturalnym.

Na obszarze gminy zlokalizowane są także następujące parki podlegające prawnej ochronie konserwatorskiej:

- park miejski w Strzelcach Opolskich o pow. 65 ha,
- park w Błotnicy Strzeleckiej o pow. 6,67 ha,
- park w Kalinowicach o pow. 8,31 ha,
- park w Płużnicy o pow. 3,68 ha,
- park w Szymiszowie o pow. 5 ha,
- park w Kalinowie o pow. 2,55 ha.

Najważniejszym z nich jest Park Miejski w Strzelcach Opolskich. Drzewostan parku jest bardzo bogaty. Znajduje się tu wiele rzadkich okazów drzew i krzewów sprowadzonych z Chin, Azji, Ameryki Południowej oraz polany rekreacyjne i sieć alejek spacerowych. Ponadto w mieście i gminie Strzelce Opolskie występuje 19 drzew lub ich skupisk, stanowiących pomniki przyrody.

Wszystkie parki wymagają odpowiedniego zagospodarowania w kierunku odtworzenia w stylu ich założenia (początek XX wieku) oraz dostosowania do potrzeb wypoczynku mieszkańców i turystów. Gmina podjęła działania w kierunku wykonania projektów zagospodarowania parków w Strzelcach Opolskich i Błotnicy Strzeleckiej a także projektu zagospodarowania cmentarza ewangelickiego w Strzelcach Opolskich.

Obecnie proponowane jest przez Konserwatora Przyrody utworzenie jeszcze jednego rezerwatu o nazwie „Tęczynów” - zespół leśny żywej buczyny niżowej (wiek ok. 140 lat). Projekt obejmuje ok. 31 ha lasu bukowego z rzadką roślinnością w leśnictwie Kalinów (nadleśnictwo Strzelce Opolskie).

W roku 2015 gmina Strzelce Opolskie przystąpiła do opracowania "Planu Gospodarki Niskoemisyjnej". Dokument ten pozwala zaplanować działania na najbliższe lata na rzecz ochrony i poprawy jakości powietrza. Dzięki posiadanemu Planowi Gospodarki Niskoemisyjnej, Gmina będzie mogła uzyskać w latach 2015-2020 dofinansowanie dla obiektów użyteczności publicznej i indywidualnych budynków mieszkańców Gminy ze środków Unii Europejskiej oraz Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na działania związane z ociepleniem budynków, zakupem i montażem pomp ciepła, kolektorów słonecznych, modernizacją oświetlenia ulicznego, wymianą starych pieców i kotłów węglowych na ekologiczne itp. Celem podejmowanych działań jest poprawa jakości powietrza i komfortu życia mieszkańców poprzez redukcję zanieczyszczeń powietrza, w tym CO₂ oraz ograniczenie zużycia energii finalnej we wszystkich sektorach.

Kluczowymi problemami związanymi ze sferą środowiska w Gminie Strzelce Opolskie są:

- zagadnienie „niskiej emisji”,
- niewielki udział energii z OZE.

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza w gminie Strzelce Opolskie jest tzw. emisja antropogeniczna, wynikająca z działalności człowieka. Obejmuje ona emisję niską z gospodarki komunalnej (kotłownie, indywidualne paleniska domowe i prywatne zakłady), emisję z zakładów przemysłowych i energetycznych oraz emisję komunikacyjną. Ze względu na ilości emitowanych zanieczyszczeń, emisja antropogeniczna jest największym zagrożeniem dla warunków życia i zdrowia człowieka oraz środowiska. Jej wysoka uciążliwość wynika z koncentracji emitowanych zanieczyszczeń na terenach o intensywnej produkcji i jednocześnie o wysokiej gęstości zaludnienia. Najbardziej narażone na skutki emisji antropogenicznej w gminie są tereny miasta Strzelce Opolskie, gdzie kumulują się zanieczyszczenia pochodzące z energetycznego spalania paliw (w tym spalanie węgla w celach grzewczych w indywidualnych gospodarstwach), spalania paliw w silnikach samochodowych i procesów technologicznych w zakładach przemysłowych. Na jakość powietrza w gminie wpływa także transport zanieczyszczeń emitowanych z terenów położonych poza obszarem gminy.

Z uwagi na małą wysokość kominów, stosowanych w sektorze mieszkaniowym, emisja substancji o charakterze toksycznym (w tym trwałych zanieczyszczeń organicznych) powoduje, zwłaszcza na obszarach gęsto zaludnionych, wysokie stężenia zanieczyszczeń powietrza na poziomie przygruntowym - tzw. niska emisja - emisja ze źródeł o wysokości emitorów nie przekraczających 40 m, stając się wysoce niebezpieczną, z uwagi na bezpośrednie wdychanie zanieczyszczonego powietrza i spożywanie zanieczyszczonej żywności. Niska emisja to również emisja komunikacyjna i emisja pyłów i szkodliwych gazów z lokalnych kotłowni węglowych i domowych pieców grzewczych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób. Na terenach zamieszkałych przez ludność materialnie uboższą dodatkowy problem stanowi zjawisko spalania w domowych piecach grzewczych

odpadów komunalnych. W związku z powyższym problemy związane z niską emisją wynikają przede wszystkim ze:

- stosowania w mieszkalnictwie komunalnym i indywidualnym niskosprawnych urządzeń grzewczych;
- spalania złej jakości paliw energetycznych (zasiarczonych, zasolonych, zapozielenych)
- i niskokalorycznych węgli, mułów węglowych, a także wszelkich odpadów z gospodarstw domowych);
- złego stanu technicznego urządzeń i instalacji kotłowych oraz nieprawidłowej ich eksploatacji.

Cechą charakterystyczną "niskiej emisji" jest to, iż powodowana jest przez liczne, rozproszone źródła, wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń (źródła o charakterze dyfuzyjnym). Spora liczba emitorów jak również fakt, że wprowadzanie zanieczyszczeń następuje z kominów o niewielkiej wysokości powoduje, że zjawisko to może być bardzo uciążliwe. Zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, bardzo często są to obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej. Niska emisja jest źródłem wielu zanieczyszczeń powietrza, m.in. pyłów PM10 i PM2,5 oraz trwałych zanieczyszczeń organicznych, np. HCB, PCDD/F2 czy WWA. W celu ograniczenia niskiej emisji w ramach Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gmina planuje podjąć działania związane z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych oraz usługowych. Poza działaniami termomodernizacyjnymi planuje się wdrożenie szeregu zadań polegających na zmianie źródła ciepła (np. kolektory słoneczne), a także na rozbudowie i modernizacji sieci ciepłowniczej na terenie Gminy. W celu zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych w PGN wskazano szereg działań inwestycyjnych skierowanych do jednostek budżetowych, indywidualnych gospodarstw domowych, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, a także do przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie Gminy. Poza działaniami inwestycyjnymi Gmina zamierza prowadzić kampanie edukacyjne dla mieszkańców, których rolą będzie zachęta do wykorzystania zielonej energii.

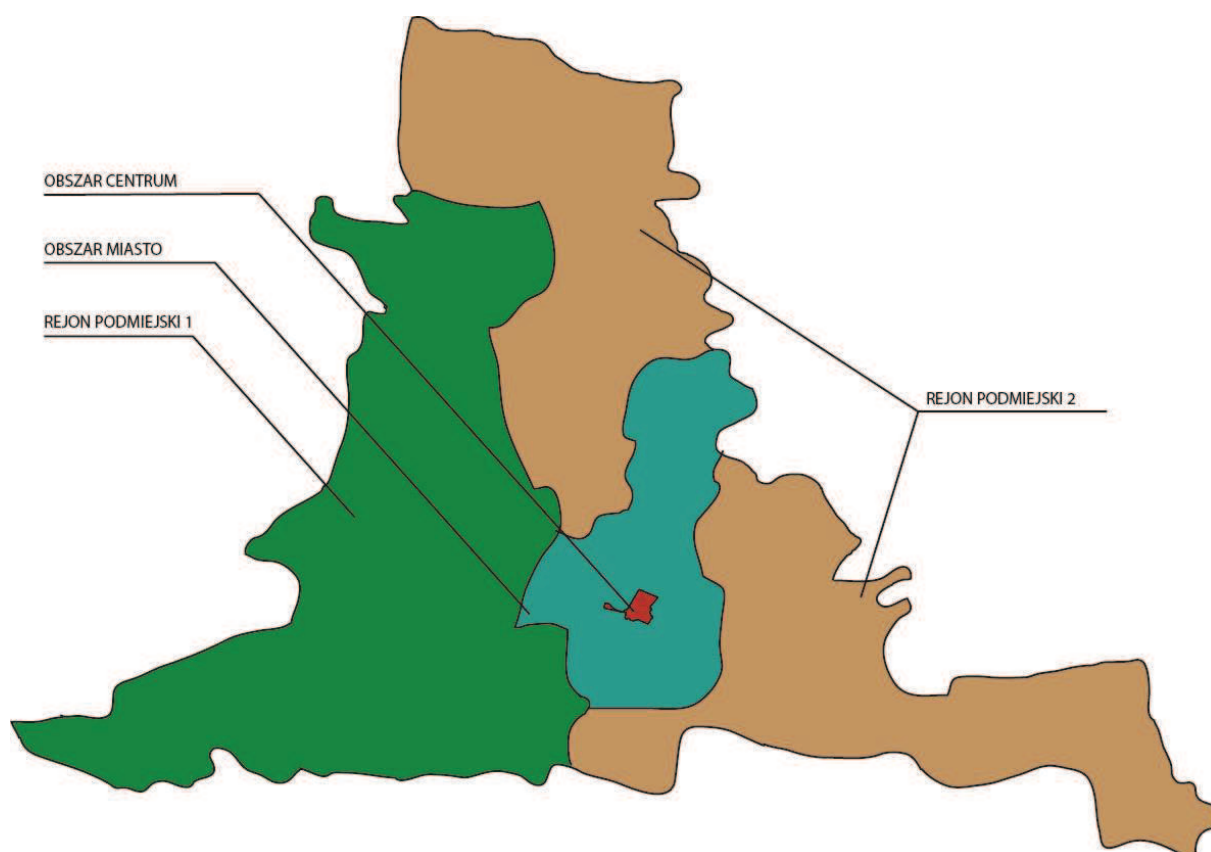
4. Diagnoza obszaru zdegradowanego

4.1 Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

4.1.1 Wyróżnione jednostki statystyczne

W ramach prowadzonych prac podjęto decyzję o wyróżnieniu w gminie Strzelce Opolskie 4 jednostek statystycznych. Dla skutecznego przeprowadzenia tego procesu wykorzystano podział administracyjny gminy, częściowo go modyfikując ze względu na występujące powiązania funkcjonalne części obszarów, jak również identyfikowane zjawiska kryzysowe. Następnie dokonano analizy porównawczej w obrębie wyłonionych jednostek, co umożliwiło wskazanie obszaru znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji ze względu na odnotowywane negatywne zjawiska społeczne. Poniżej przedstawiono podział gminy Strzelce Opolskie na 4 jednostki poddane analizie: obszar miasto, obszar centrum, obszar podmiejski 1, obszar podmiejski 2.

Grafika 1 Jednostki statystyczne analizowane w ramach prac nad LPR Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022

Źródło: opracowanie własne

4.1.2 Dobór kryteriów delimitacji obszarów zdegradowanych

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują. Ze względu na charakter gminy Strzelce Opolskie (gmina miejsko-wiejska) i występujące tutaj zjawiska społeczne i demograficzne, jak również środowiskowe, przestrzenne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę na każdym ze wskazanych w ustawie o rewitalizacji poziomie. Przeprowadzone prace umożliwiły wypracowanie zbioru zmiennych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 13 Zmienne dla delimitacji obszaru zdegradowanego w gminie Strzelce Opolskie

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera społeczna	Liczba bezrobotnych	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 100 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Strzelcach Opolskich.
	Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy uwzględniający grupę będącą w sytuacji szczególnej na rynku pracy. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej na 100 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Strzelcach Opolskich.
	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy uwzględniający grupę osób powyżej 50 r. życia. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej na 100 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Strzelcach Opolskich.
	Liczba osób korzystających ze świadczeń MOPS	Wskaźnik obrazujące potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej na 100 mieszkańców. Źródło danych: MOPS w Strzelcach Opolskich
	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	Wskaźnik obrazujące potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej uwzględniający usługi opiekuńcze. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej na 100 mieszkańców. Źródło danych: MOPS w Strzelcach Opolskich
	Liczba osób korzystających zasiłku celowego i w naturze	Wskaźnik obrazujące potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej uwzględniający liczbę osób, którym przyznawane są zasiłki celowe i zasiłki w naturze. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej na 100 mieszkańców. Źródło danych: MOPS w Strzelcach Opolskich
	Liczba przestępstw	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę przestępstw na 100 mieszkańców. Źródło danych: KP Policji w Strzelcach Opolskich.
	Liczba wykroczeń	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących naruszeń prawa mieszcących się w kategorii wykroczeń. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę wykroczeń na 100 mieszkańców. Źródło danych: KP Policji w Strzelcach Opolskich.
Sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna	Poziom degradacji budynków	Zmienna obrazująca stopień zniszczenia budynków oraz ich zapotrzebowania na prace remontowe. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były informacje poszczególnych właścicieli i zarządców, jak również wizje w terenie.
Sfera gospodarcza	Liczba zarejestrowanych działalności	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej, wyrażanej stosunkiem

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
	gospodarczych	zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: CEIDG i KRS rejestr przedsiębiorców.
Sfera środowiskowa	Dostęp do przestrzeni zielonych (parki)	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni zielonych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów zielonych na danym obszarze. Źródło: badania własne.

Źródło: opracowanie własne

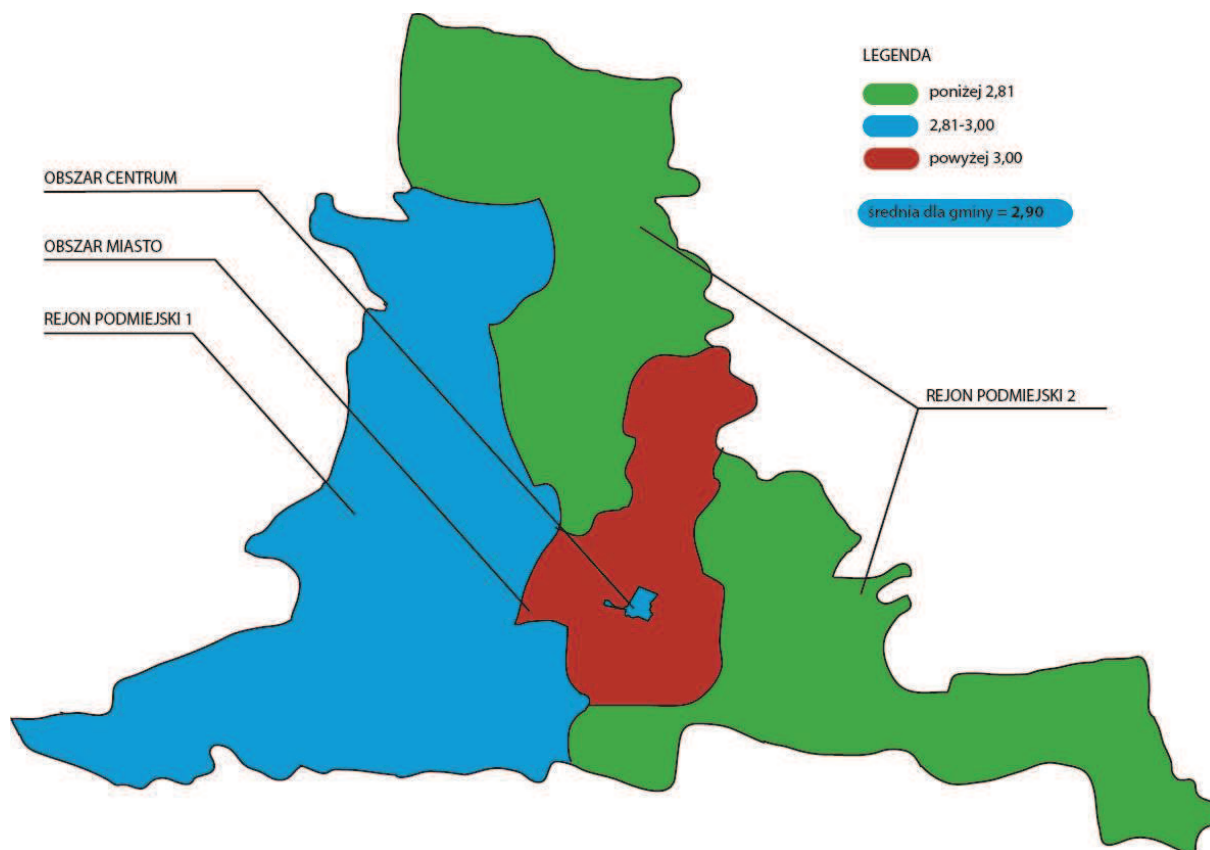
Powyżej wymienione zmienne zostały zaprezentowane w kolejnych rozdziałach. Podkreślić należy, iż w trakcie prowadzonych prac rozważano użycie znacznie większej liczby wskaźników, jednakże ich niewielka zmienność powodowała niski poziom istotności, który z punktu widzenia delimitacji obszarów czynił je nieprzydatnymi.

4.2 Sfera społeczna

Kluczowa z punktu widzenia rewitalizacji sfera społeczna została poddana analizie, dzięki której wyprowadzono wskaźniki pokazujące kondycję poszczególnych jednostek statystycznych. Wartość wskaźników wyprowadzono z liczby bezwzględnej osób w poszczególnych kategoriach, którą przeliczono na 100 mieszkańców poszczególnych jednostek statystycznych oraz całej gminy Strzelce Opolskie. Umożliwia to porównanie wartości wskaźnika pomiędzy jednostkami statystycznymi oraz w stosunku do wartości dla całej gminy.

Kluczowym problemem w sferze społecznej jest bezrobocie, które implikuje niekorzystną sytuację materialną rodzin i niepożądane zachowania społeczne. Poniższa grafika obrazuje koncentrację problemu bezrobocia głównie w mieście Strzelce Opolskie (obszar miasto). Pozostałe obszary wykazują niższą wartość wskaźnika.

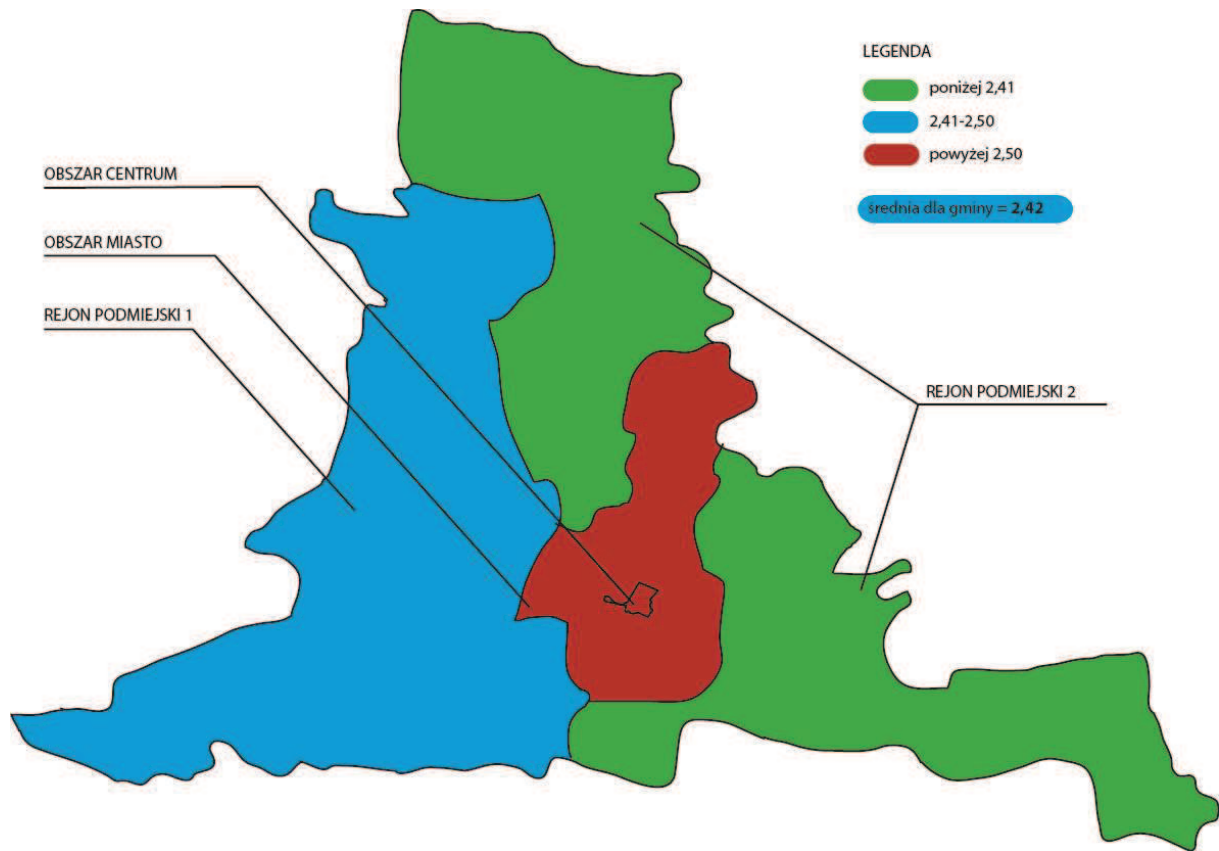
Grafika 2 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Strzelcach Opolskich osoby bezrobotne z terenu gminy Strzelce Opolskie to najczęściej osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy (w roku 2015 stanowiły 83,4% wszystkich osób pozbawionych zatrudnienia). Rozkład wskaźnika w poszczególnych jednostkach statystycznych ujawnia, że osoby z tej kategorii zasadniczo zamieszkują teren miasta Strzelce Opolskie (obszar centrum i obszar miasto).

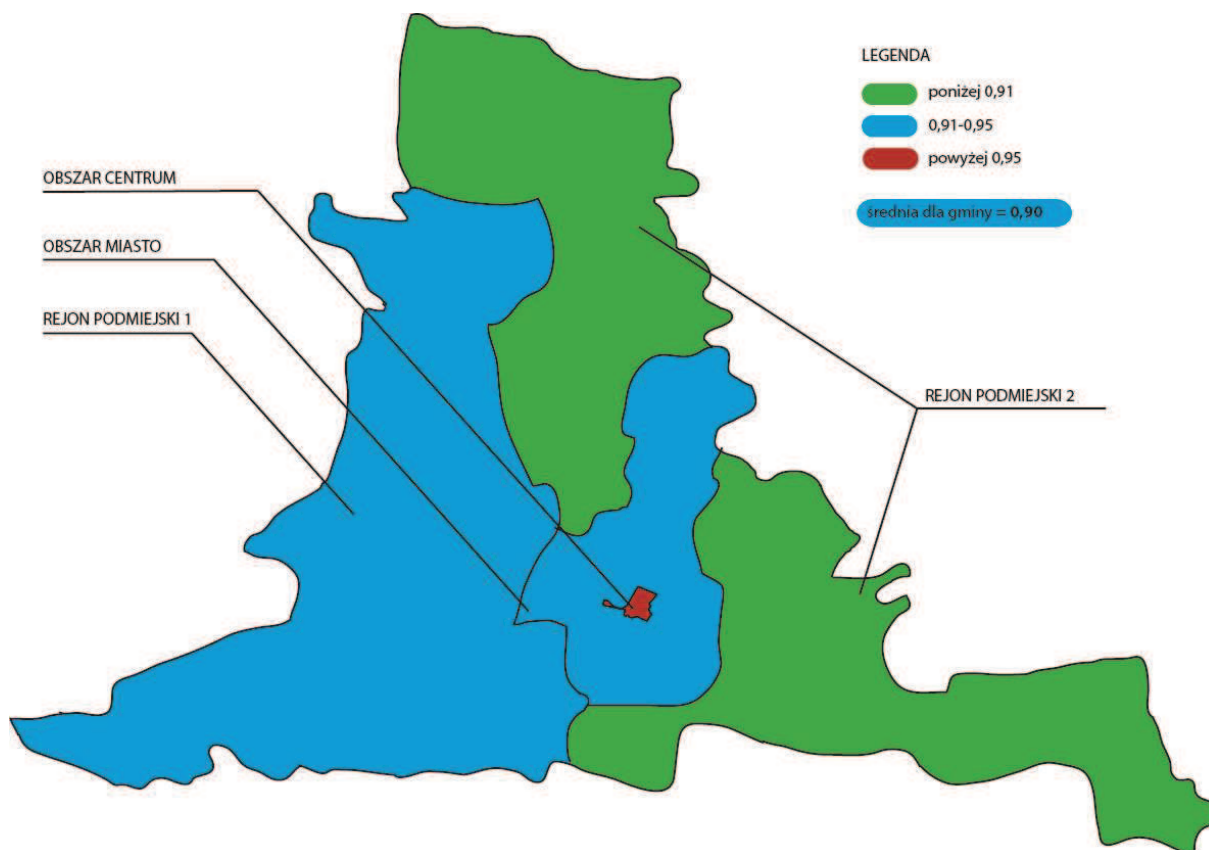
Grafika 3 Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Trudności związane ze znalezieniem zatrudnienia często związane są z wiekiem osób bezrobotnych. Grupą dotkniętą tym problemem są bezrobotni powyżej 50 roku życia. Grafika poniżej obrazuje, że osoby te zamieszkują ściśle centrum miasta Strzelce Opolskie (obszar centrum).

Grafika 4 Bezrobotni powyżej 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców

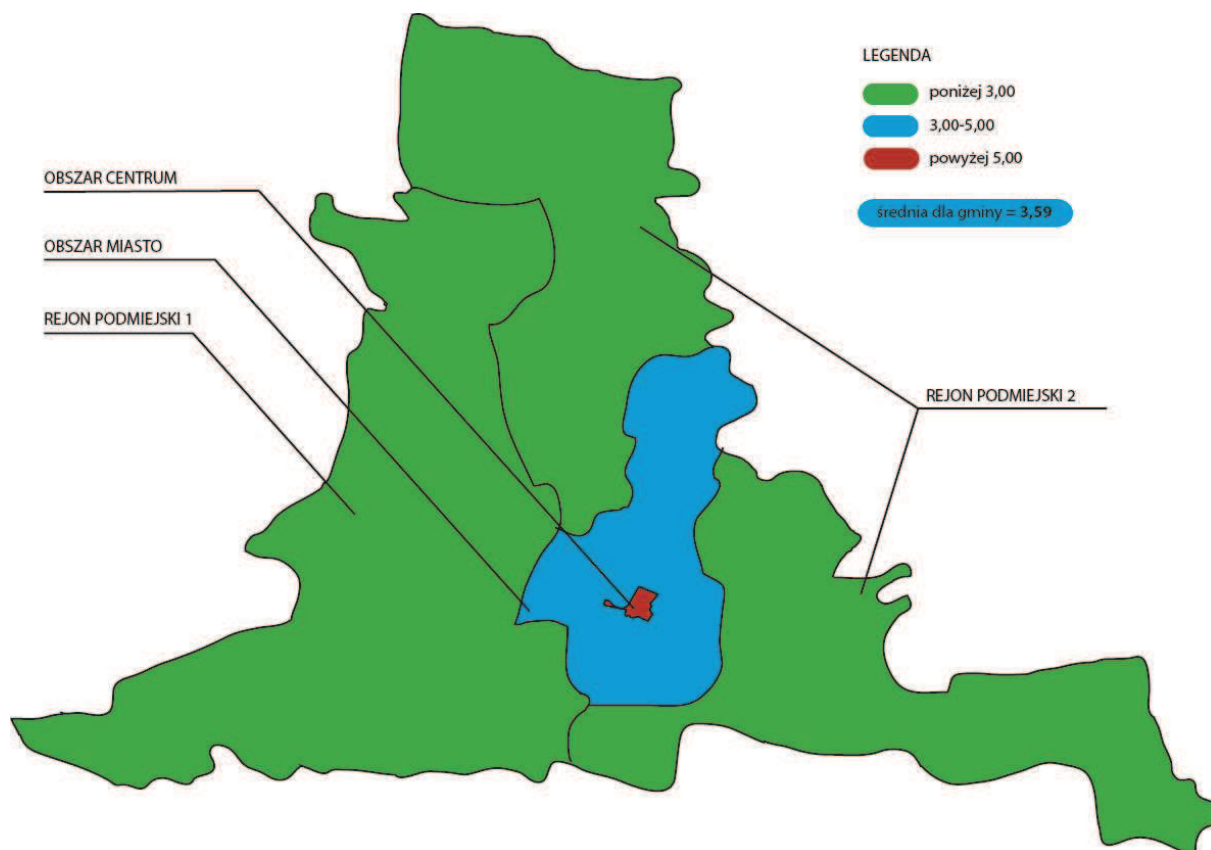

Źródło: opracowanie własne

Osoby będące klientami pomocy społecznej, świadczonej w gminie Strzelce Opolskie przez Ośrodek Pomocy Społecznej znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Właśnie tę grupę uznają się za kluczową z punktu widzenia rewitalizacji, która ma mieć głównie wymiar społeczny. Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzelcach Opolskich ujawniają koncentrację problemów o charakterze społecznym na terenie miejskim gminy, dlatego wyprowadzono kilka wskaźników obrazujących sytuację w poszczególnych jednostkach statystycznych.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że liczba osób żyjących poniżej granicy minimum egzystencji systematycznie się zwiększa i nabiera cech trwałości, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego. Rozkład wskaźnika w poszczególnych jednostkach statystycznych pokazuje, że szczególnie dotknięty tym zjawiskiem jest obszar centrum, gdzie wartość wskaźnika jest znacznie wyższa w porównaniu ze średnią dla gminy Strzelce Opolskie i pozostałymi jednostkami.

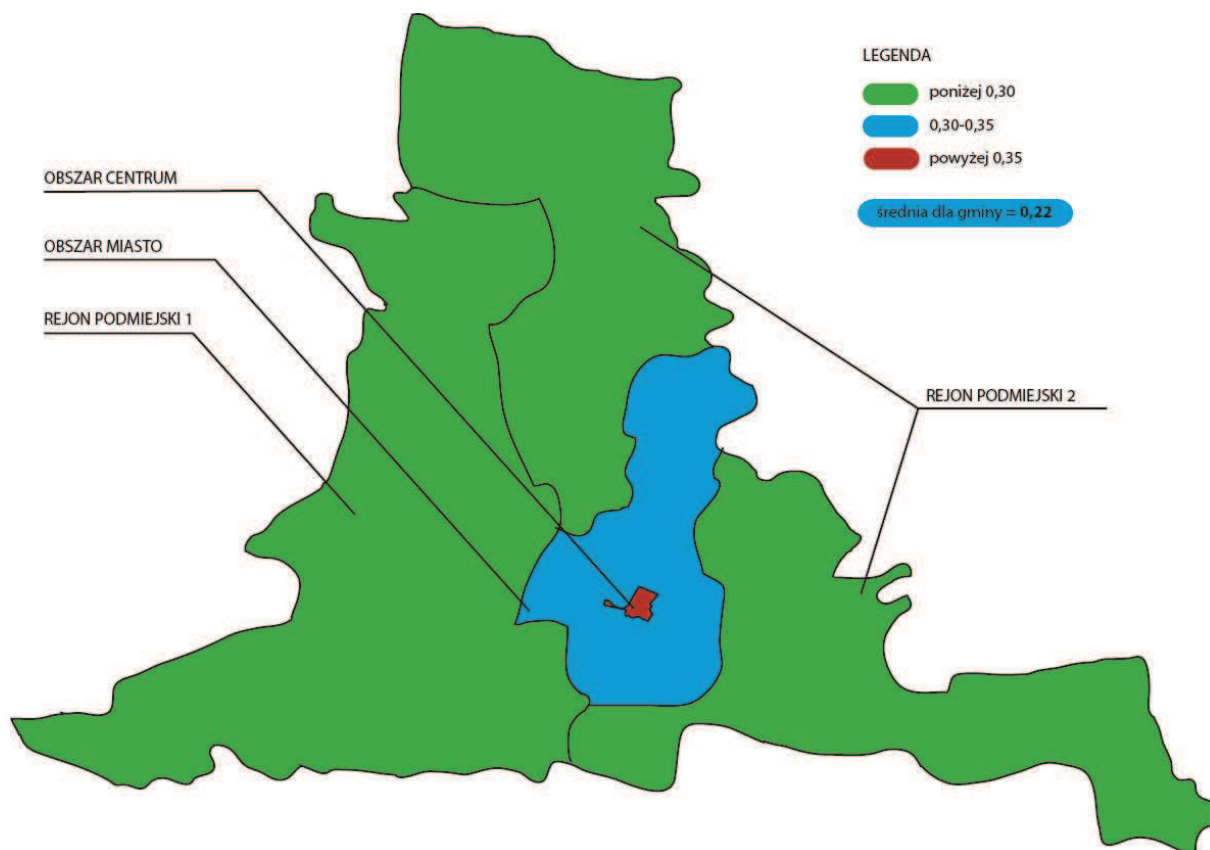
Grafika 5 Liczba osób korzystających ze świadczeń

Źródło: opracowanie własne

Znaczna część osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej to osoby wymagające bezpośredniej opieki w trybie doraźnym (usługi opiekuńcze), co związane jest z ciężką lub długotrwałą chorobą albo bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Zobrazowany na poniższej grafice rozkład wskaźnika ujawnia koncentrację zagadnienia w obszarze centrum. Wskaźnik ujawnia także skalę ubóstwa i wyraźnie wskazuje konieczność działań rewitalizacyjnych w wymiarze społecznym na tym obszarze.

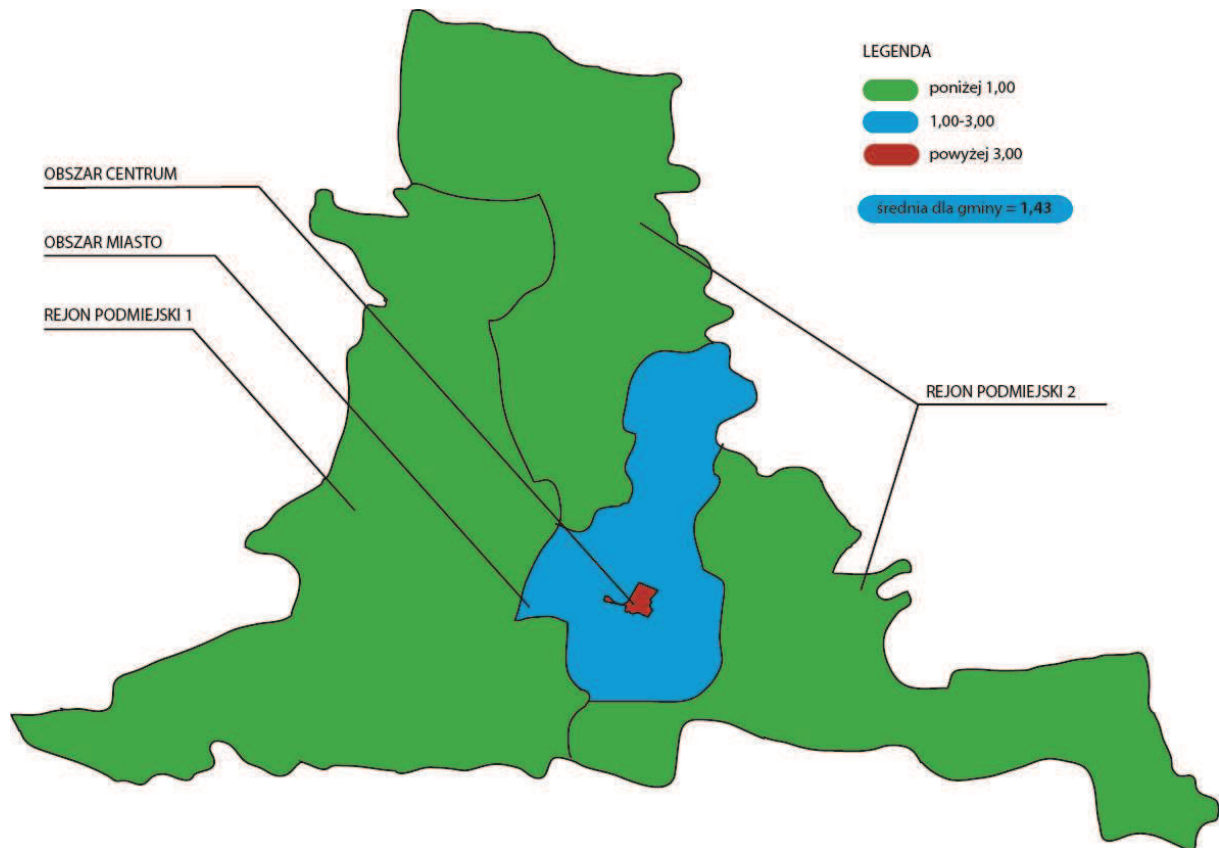
Grafika 6 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

Źródło: opracowanie własne

Świadczenia udzielane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w postaci zasiłku celowego i w naturze najczęściej udzielane są osobom zamieszkującym obszar centrum, co ilustruje poniższa grafika. Wskaźnik na tym obszarze wykazuje wartość znacznie wyższą niż w pozostałych jednostkach statystycznych i w stosunku do średniej dla gminy Strzelce Opolskie.

Grafika 7 Liczba osób korzystających zasiłku celowego i w naturze

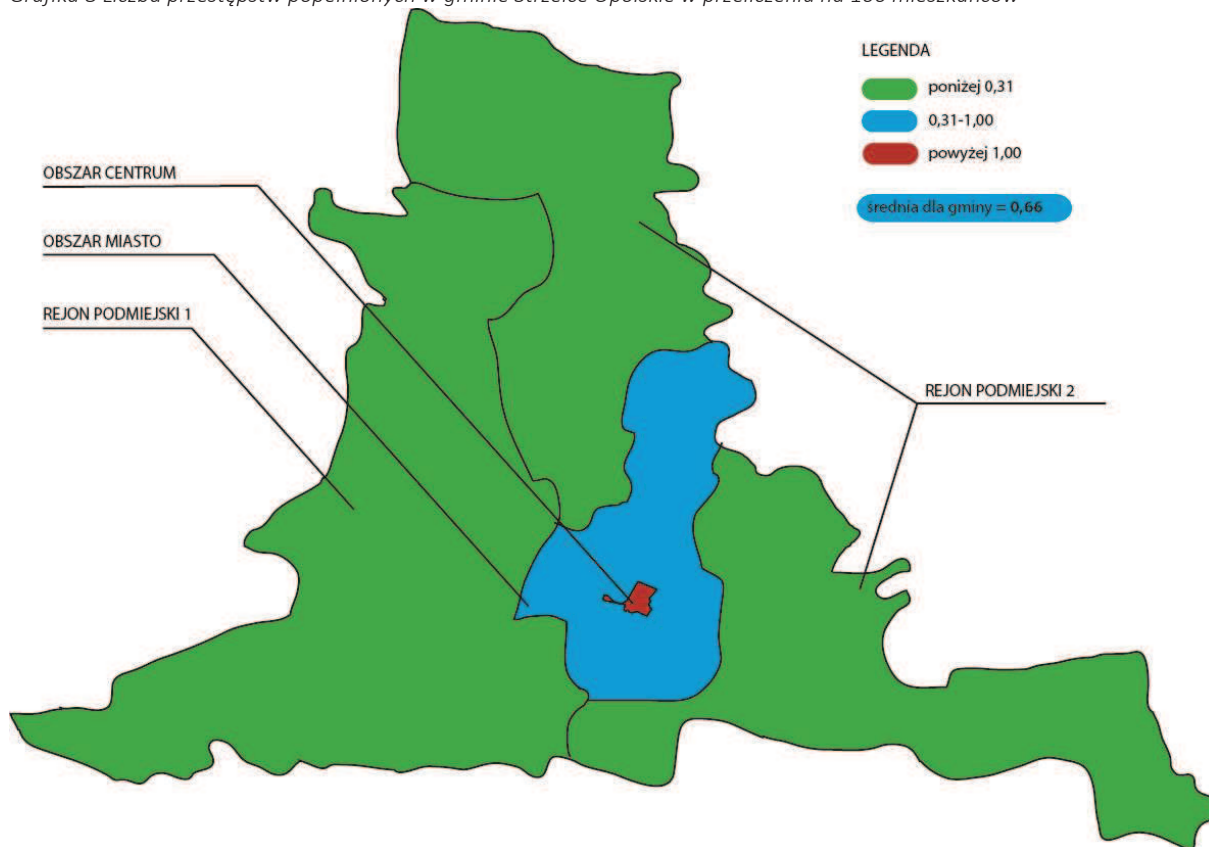

Źródło: opracowanie własne

Analiza sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz w zakresie funkcjonowania pomocy społecznej została uzupełniona o dane Komendy Powiatowej Policji w Strzelcach Opolskich w zakresie odnotowywanych naruszeń prawa: przestępstw oraz wykroczeń.

Najwyższa liczba przestępstw, czyli najcięższych naruszeń prawa, została odnotowana w obszarze centrum. Najczęściej popełnianymi przestępstwami są kradzieże, kradzieże z włamaniem, przestępstwa narkotykowe (ich liczba niepokojąco wzrasta) i oszustwa.

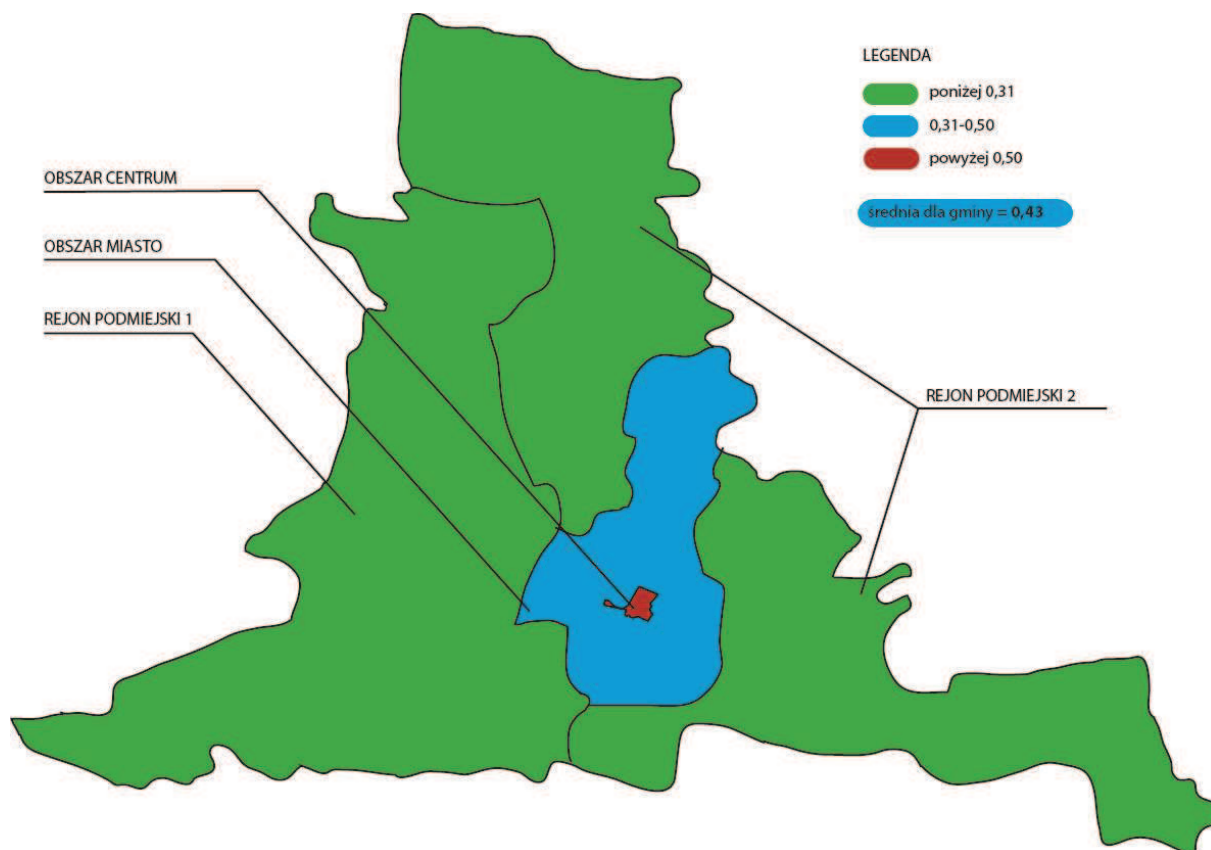
Grafika 8 Liczba przestępstw popełnionych w gminie Strzelce Opolskie w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Liczba wykroczeń jakie odnotowano w poszczególnych jednostkach statystycznych zilustrowana została na poniższej grafice. Rozkład tego wskaźnika również ukazuje obszar centrum jako ten, na którym koncentrują się te niepożądane zjawiska. Jest to charakterystyczne dla tego typu obszarów, które zlokalizowane są w centrach miast i zamieszkiwane przez społeczność wymagającą procesów rewitalizacyjnych. W takich miejscach zazwyczaj kumulują się niewłaściwe zachowania społeczne, co odzwierciedlają policyjne statystyki i co znajduje potwierdzenie w opinii publicznej.

Grafika 9 Liczba wykroczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Jak zostało to zaprezentowane powyżej negatywne zjawiska występujące w przestrzeni publicznej gminy Strzelce Opolskie koncentrują się na określonych obszarach. Zamożność mieszkańców, ich sytuacja na rynku pracy negatywnie wpływa na liczbę odnotowywanych naruszeń prawa. Zjawiska te, co należy podkreślić raz jeszcze, nie są bezpośrednio ze sobą powiązane, jednakże ich natężenie na określonych obszarach wskazuje wprost na konieczności podjęcia działań mających na celu poprawę jakości życia ich mieszkańców poprzez rewitalizację społeczną.

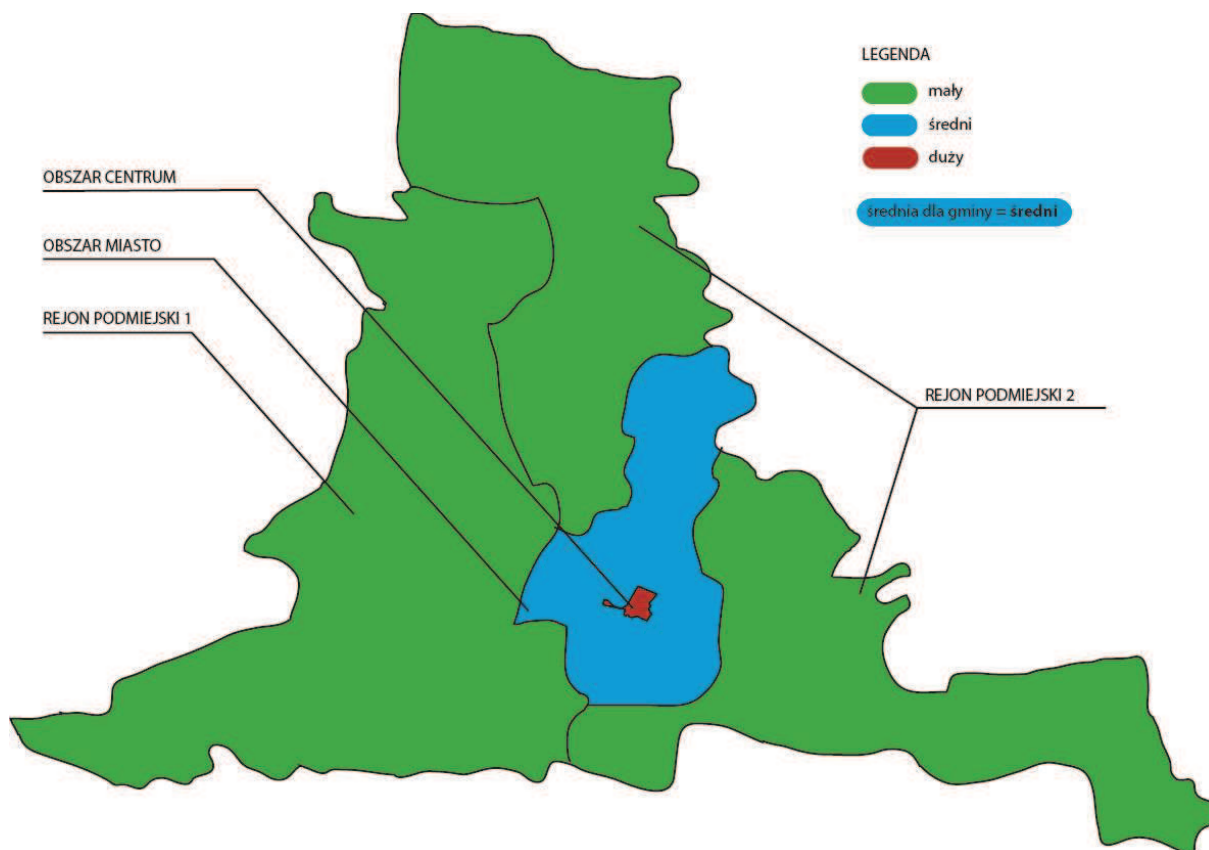
4.3 Sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna

Analiza funkcjonalna gminy Strzelce Opolskie wskazuje przede wszystkim na problemy wynikające ze struktury przestrzennej. Tradycyjne centrum miasta pozostawało niedoinwestowane, co determinuje zły stan części budynków publicznych i mieszkalnych.

Powyższe wskazania pozwoliły na określenie wskaźnika pozwalającego na ocenę sytuacji w obszarze układu funkcjonalno-przestrzennego gminy, którym jest poziom degradacji budynków. Wskaźnik stworzono na podstawie danych uzyskanych od zarządców budynków: zarządców publicznych, spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, jak również wizyt studyjnych, podczas których

oceniano stan infrastruktury. Pierwszym krokiem w tworzeniu wskaźnika było określenie stanu technicznego budynków, a na podstawie danych dotyczących liczby obiektów obliczono wartość średnią dla poszczególnych jednostek statystycznych. Efektem tych działań było podzielenie jednostek statystycznych na trzy grupy, w zależności od stopnia degradacji: wysokiego, średniego i niskiego. Obszarem o szczególnie wysokim stopniu degradacji jest obszar centrum. Dodatkowo zjawisko dewaloryzacji budynków obserwuje się na terenie pozostałej części miasta, co jest przede wszystkim świadectwem jego niedoinwestowania. Tereny o niskim poziomie degradacji to obszary na terenach wiejskich o dominującej zabudowie jednorodzinnej.

Grafika 10 Poziom degradacji budynków w gminie Strzelce Opolskie

Źródło: opracowanie własne

4.4 Sfera gospodarcza

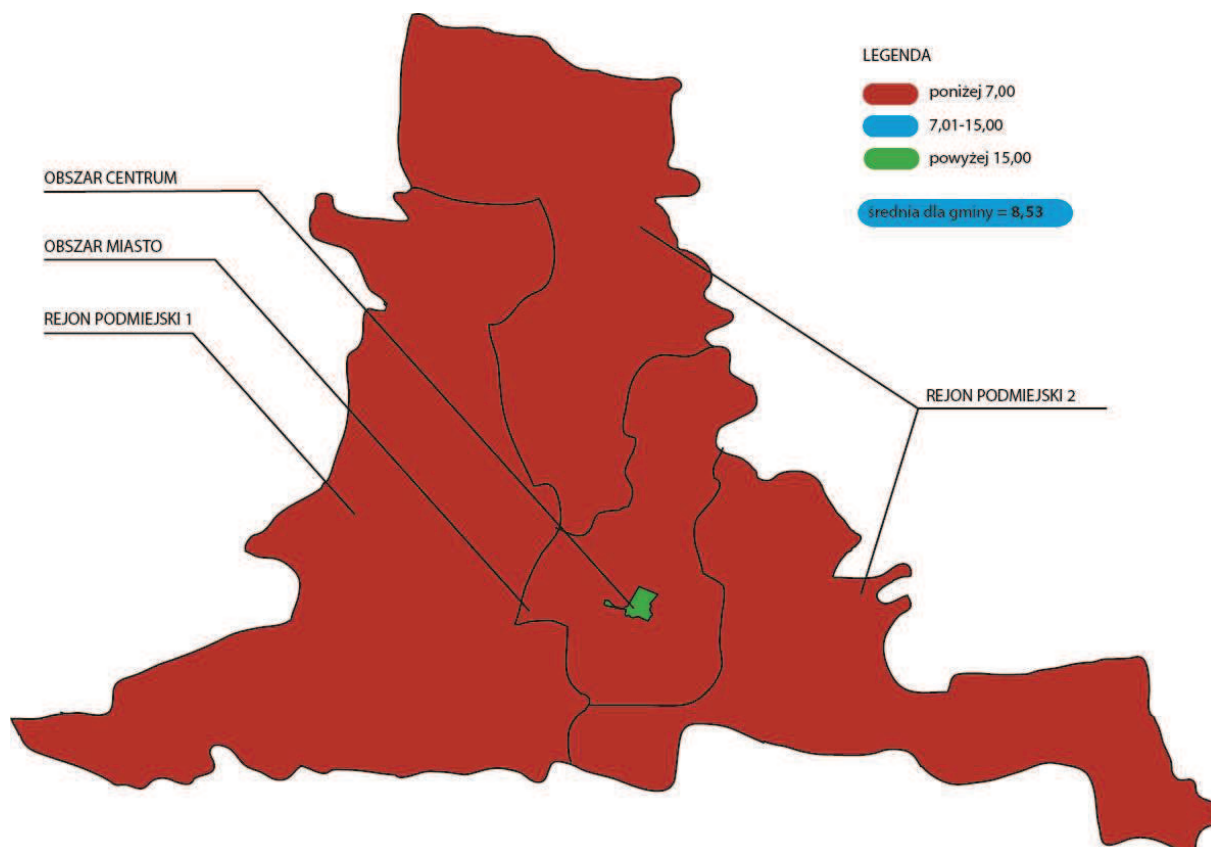
Gmina Strzelce Opolskie jest gminą miejsko-wiejską, której miasto pełni rolę ośrodka powiatowego. Determinuje to strukturę gospodarczą gminy, gdyż 69,97% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zlokalizowanych jest w mieście Strzelce Opolskie.

Rozwój gospodarczy poszczególnych jednostek statystycznych został zobrazowany poziomem rozwoju przedsiębiorczości prezentowanym w formie przeliczeniowej, wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych

działalności gospodarczych do liczby ludności. Bazowano tu na danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Krajowego Rejestru Sądowego rejestru przedsiębiorców. Ujęto zatem w analizie wszystkie podmioty gospodarcze aktywnie działające w gminie Strzelce Opolskie.

Rozkład zmiennej podlega dużemu wpływowi struktury demograficznej i przestrzennej gminy. Na obszarach wiejskich wskaźnik jest niższy, w obszarze centrum wysoki. Wartość wskaźnika w obszarze centrum determinowana zlokalizowaną tutaj drobną przedsiębiorczością (punkty handlowe i usługowe) wskazuje również na charakter centrotwórczy obszaru licznie odwiedzanego przez mieszkańców, co oznacza konieczność działań podtrzymujących ten potencjał.

Grafika 11 Zarejestrowana działalność gospodarcza w stosunku do liczby ludności

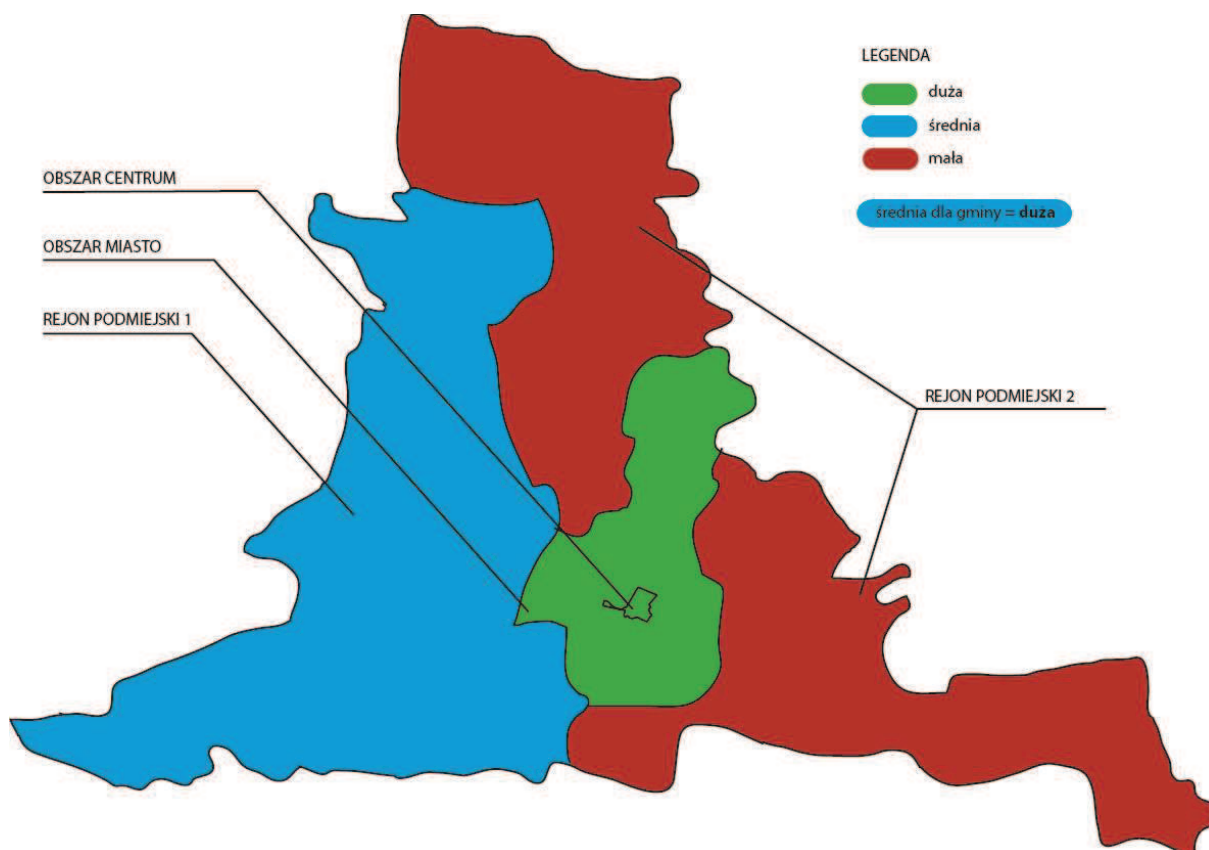
Źródło: opracowanie własne

4.5 Sfera środowiskowa

Czynnikiem mającym bezpośredni wpływ na jakość życia jest stan środowiska, który wyraża się przede wszystkim dostępem do przestrzeni zielonych o charakterze rekreacyjno-wypoczynkowym (parki). Gminę Strzelce Opolskie wyróżnia duża liczba obszarów zielonych, jednakże część z pośród nich jest w stanie wymagającym interwencji. Dobór zmiennej wynika z ustaleń zamieszczonych w *Planie*

Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Strzelce Opolskie, gdzie wskazano duży poziom zanieczyszczenia powietrza na terenie miasta, co oznacza konieczność dbałości o tereny zieleni zorganizowanej.

Grafika 12 Dostęp do terenów rekreacyjno-wypoczynkowych

Źródło: opracowanie własne

4.6 Podsumowanie

Poniżej zaprezentowano wartości wskaźników umożliwiające delimitację obszaru zdegradowanego dla każdej z czterech jednostek statystycznych na jakie podzielono gminę Strzelce Opolskie oraz pokazano wartość wskaźników dla obszaru całej gminy. Stanowiło to podstawę do wyłonienia obszaru centrum jako obszaru zdegradowanego, który jednocześnie jest obszarem rewitalizacji.

Obszar centrum został szczegółowo scharakteryzowany w kolejnym rozdziale, gdzie w oparciu o dodatkowe kryteria uzasadniono podjętą decyzję.

Tabela 14 Wartości wskaźników delimitacji obszaru zdegradowanego.

Wskaźnik	Gmina Strzelce Opolskie	Obszar miasto	Obszar centrum	Obszar podmiejski 1	Obszar podmiejski 2
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych na 100 mieszkańców	2,90	3,14	2,95	2,92	2,79
Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy na 100 mieszkańców	2,42	2,58	2,51	2,45	2,34
Bezrobotni powyżej 50 roku życia na 100 mieszkańców	0,90	0,92	0,96	0,91	0,87
Liczba korzystających ze świadczeń MOPS na 100 mieszkańców	3,59	3,41	7,27	2,86	2,04
Liczba korzystających z usług opiekuńczych na 100 mieszkańców	0,22	0,30	0,36	0,00	0,06
Liczba osób korzystających zasiłku celowego i w naturze na 100 mieszkańców	1,43	1,54	3,35	0,55	0,66
Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	0,66	0,47	1,28	0,26	0,27
Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	0,43	0,41	0,88	0,04	0,04
Poziom degradacji budynków w gminie	średni	średni	duży	mały	mały
Aktywność gospodarcza na 100 mieszkańców	8,53	6,81	30,42	6,16	6,41
Dostępność terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (parki)	duża	duża	duża	średnia	mała

Źródło: opracowanie własne

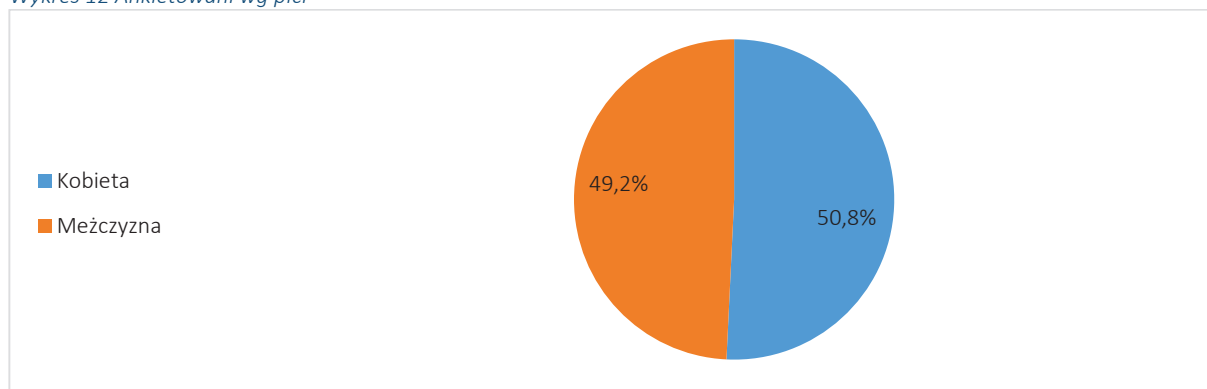
Powyższa tabela zestawia 11 kryteriów delimitacji obszaru zdegradowanego. Wskazany do rewitalizacji obszar centrum wykazuje degradację w ośmiu przypadkach, co zdecydowanie wyróżnia go spośród pozostałych jednostek statystycznych gminy Strzelce Opolskie.

5. Wyniki badań sondażowych

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa poszczególnych jednostek statystycznych w gminie Strzelce Opolskie ujawniła wysoki poziom zdegradowania obszaru centrum. Dlatego koniecznym było zastosowanie narzędzia partycypacji społecznej w postaci badań sondażowych, aby jednoznacznie określić czy obszar centrum wskazać należy jako obszar rewitalizacji. Badania ankietowe przeprowadzono od 8 lipca 2016 r. do 22 lipca 2016 r. na terenie gminy Strzelce Opolskie, aby mieszkańcy mogli wyrazić swoje opinie na temat proponowanego do rewitalizacji obszaru.

Ankieta była dystrybuowana w wersji elektronicznej na stronie Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich oraz w wersji papierowej. W badaniach ankietowych wzięło udział 212 osób. Ze względu na płeć ankietowani podzielili się niemal równo – 49,2% stanowiły kobiety a 50,8 mężczyźni.

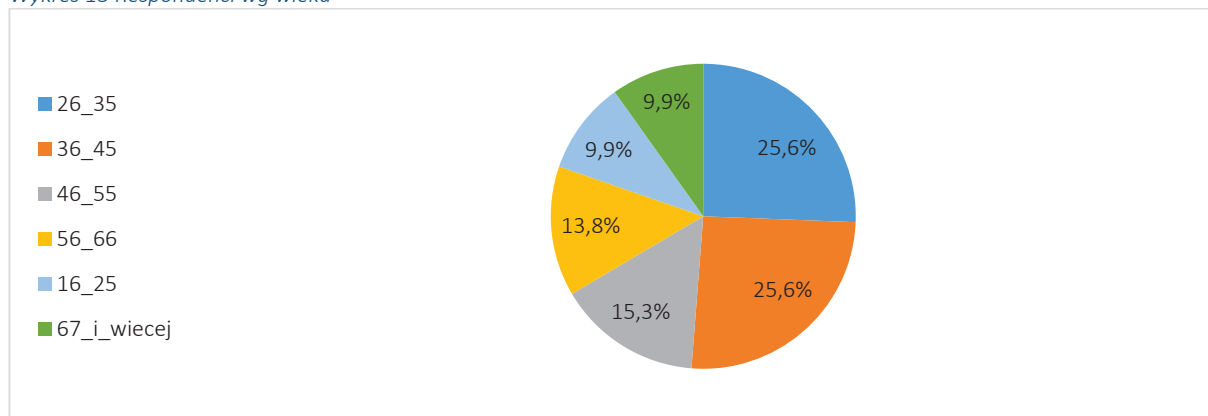
Wykres 12 Ankietowani wg płci

Źródło: badania ankietowe n=212

Najliczniejsze grupy respondentów reprezentowane były przez osoby w wieku 26-35 lat oraz 36-45 lat. Szczegółowy rozkład kategorii wiekowych prezentuje kolejny wykres.

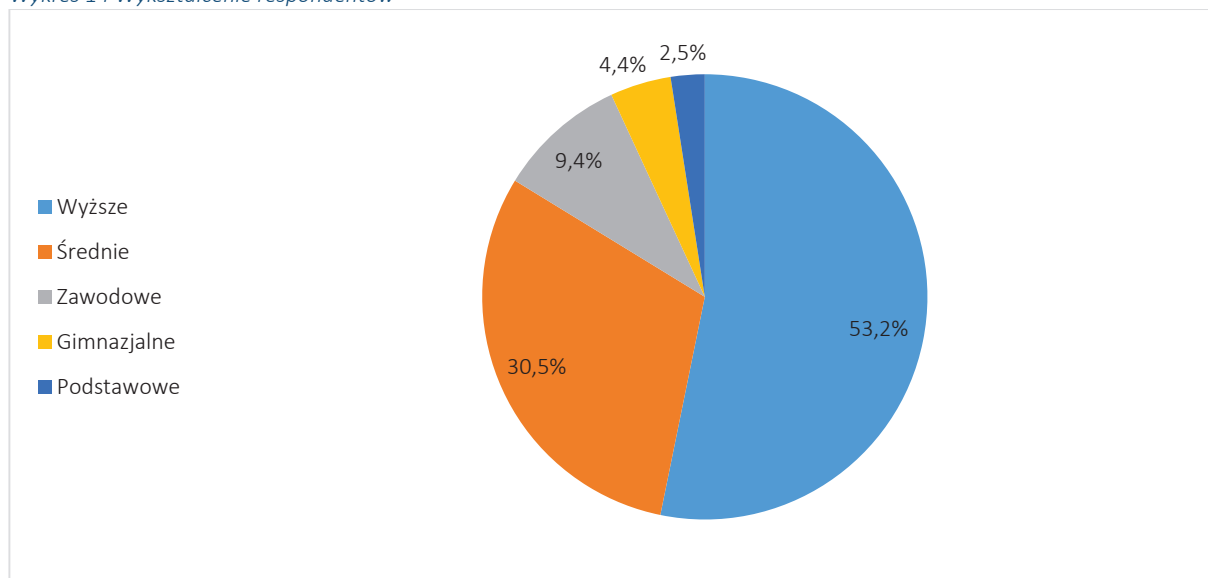
Wykres 13 Respondenci wg wieku

Źródło: badania ankietowe n=212

Zdecydowana większość badanych to osoby legitymujące się wykształceniem wyższym (53,2%). Deklaracje ankietowanych w zakresie posiadanego wykształcenia zilustrowano na poniższym wykresie.

Wykres 14 Wykształcenie respondentów

Źródło: badania ankietowe n=212

Największą grupę respondentów stanowiły osoby pracujące (64,4%). Najmniejsza liczba osób zadeklarowała wykształcenie podstawowe – 14,4%.

W badaniu sondażowym wskazano mieszkańcom gminy Strzelce Opolskie obszar centrum jako obszar proponowany do rewitalizacji. Pytania zawarte w ankiecie umożliwiły respondentom wyrażenie opinii co do wyboru obszaru, modyfikację obszaru, ocenę jakości życia na obszarze w różnych aspektach oraz dawały możliwość zaproponowania działań rewitalizacyjnych.

Proponowany do rewitalizacji obszar obejmuje teren o powierzchni ok. 46,8 ha (0,23% ogólnej powierzchni gminy wiejsko-miejskiej Strzelce Opolskie), który zamieszkuje 2 505 mieszkańców (8,15% ogólnej liczby mieszkańców - dane UM Strzelce Opolskie). Obecnie obszar ten ma typowy charakter terenów śródmiejskich, który wymaga przeprowadzenia działań wpływających na poprawę estetyki

zewnątrznej obiektów infrastrukturalnych oraz ożywienia społeczno-gospodarczego terenu. Poniżej zaprezentowano propozycję zdelimitowanego obszaru.

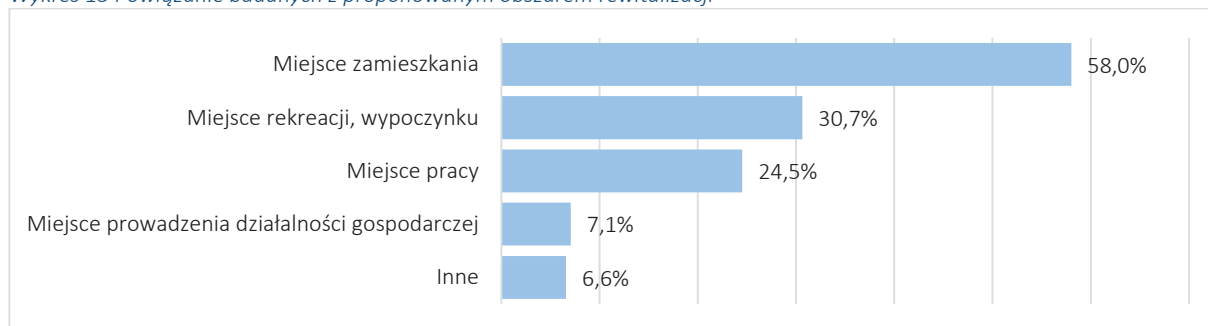
Grafika 13 Zasięg terytorialny – proponowany obszar rewitalizacji

Źródło opracowanie własne

Dla większości respondentów proponowany teren stanowi miejsce zamieszkania (58%). Poniższy wykres ilustruje związek badanych z wyznaczonym obszarem rewitalizacji.

Wykres 15 Powiązanie badanych z proponowanym obszarem rewitalizacji

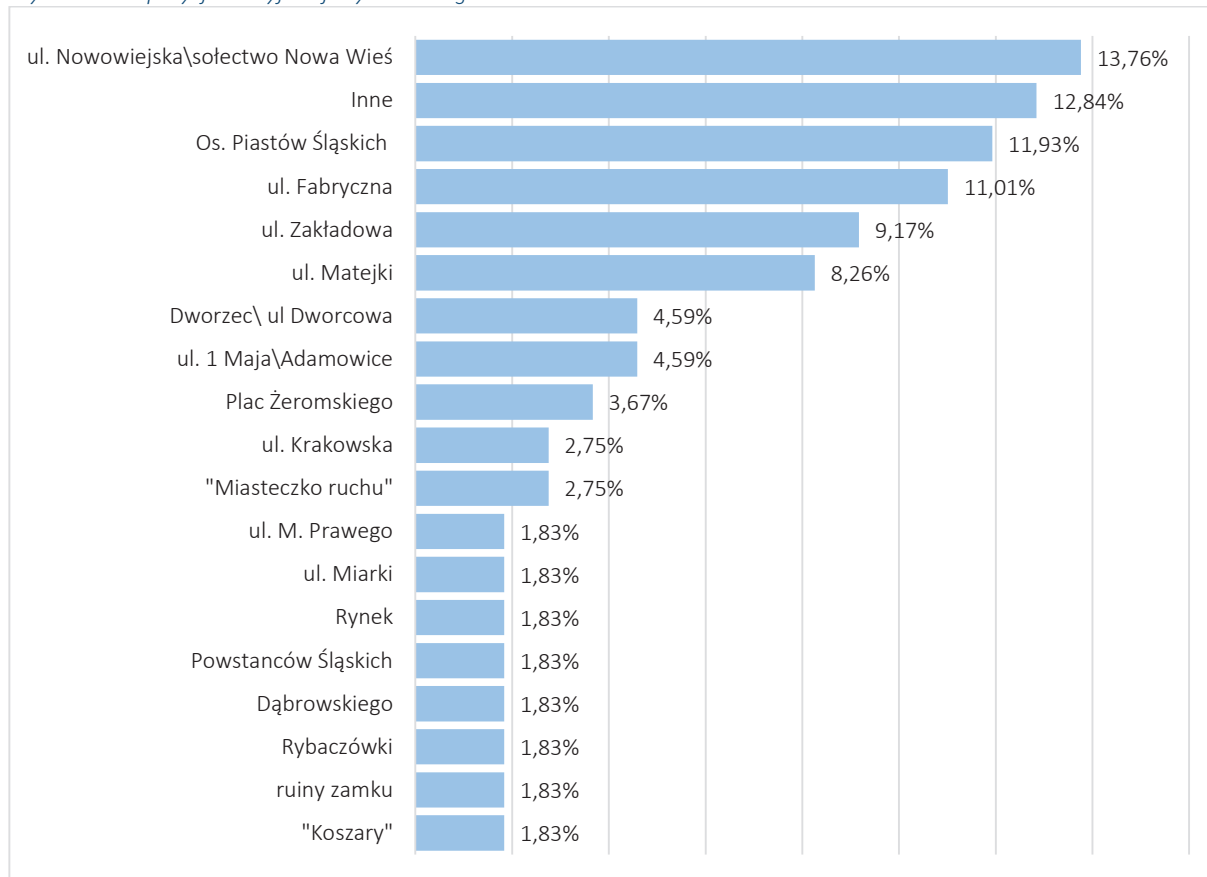

Źródło: badania ankietowe n=212

Przeprowadzone konsultacje ankietowe pokazują, że 58,5% respondentów wskazuje zdelimitowany obszar jako ten, który należy poddać procesowi rewitalizacji, natomiast 41,5% badanych wskazuje

na konieczność dokonania modyfikacji wytyczonego zasięgu i wskazało inne obszary gminy. Na kolejnym wykresie zaprezentowano propozycje respondentów w zakresie modyfikacji wyznaczonego terenu.

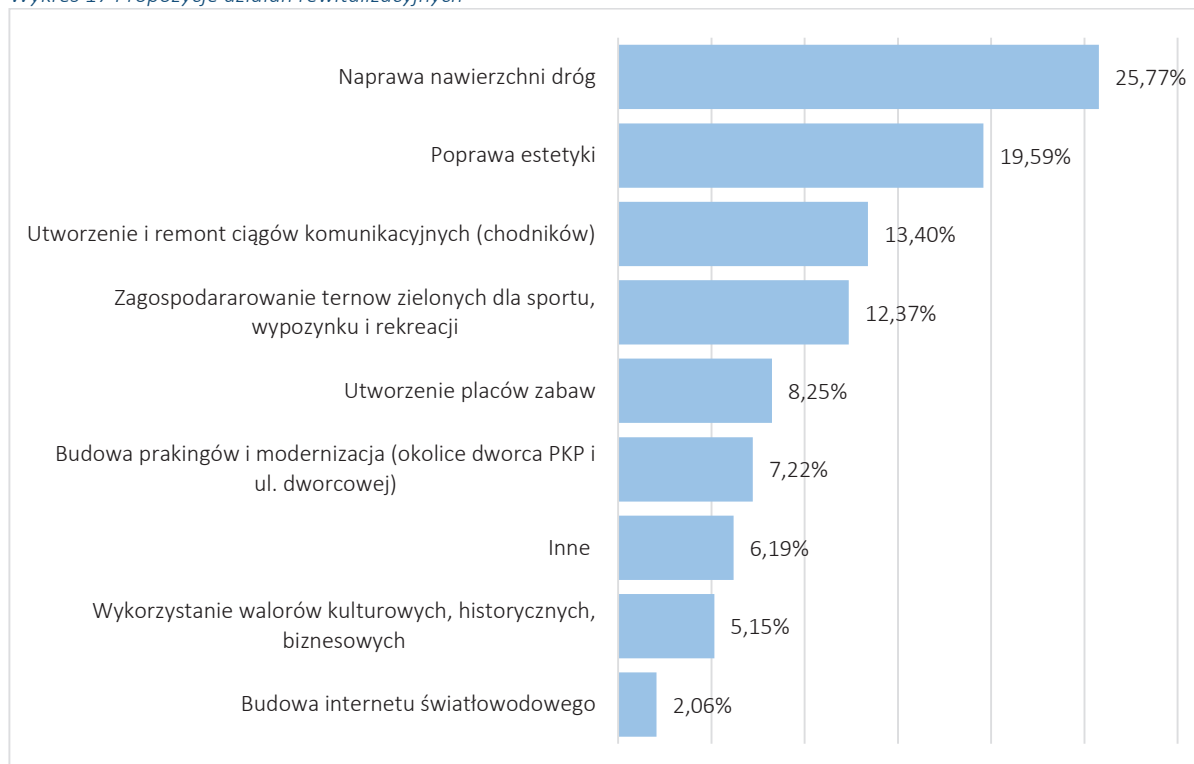
Wykres 16 Propozycje modyfikacji wyznaczonego obszaru

Źródło: badania ankietowe n=109

Oprócz wskazania dodatkowych terenów, które powinny zostać włączone do obszaru rewitalizacji poproszono badanych o skrótkowe przedstawienie deficytów występujących na wytypowanych obszarach oraz przedstawienie propozycji działań rewitalizacyjnych. Najczęściej pojawiające się wypowiedzi skategoryzowano i zilustrowano na poniższym wykresie.

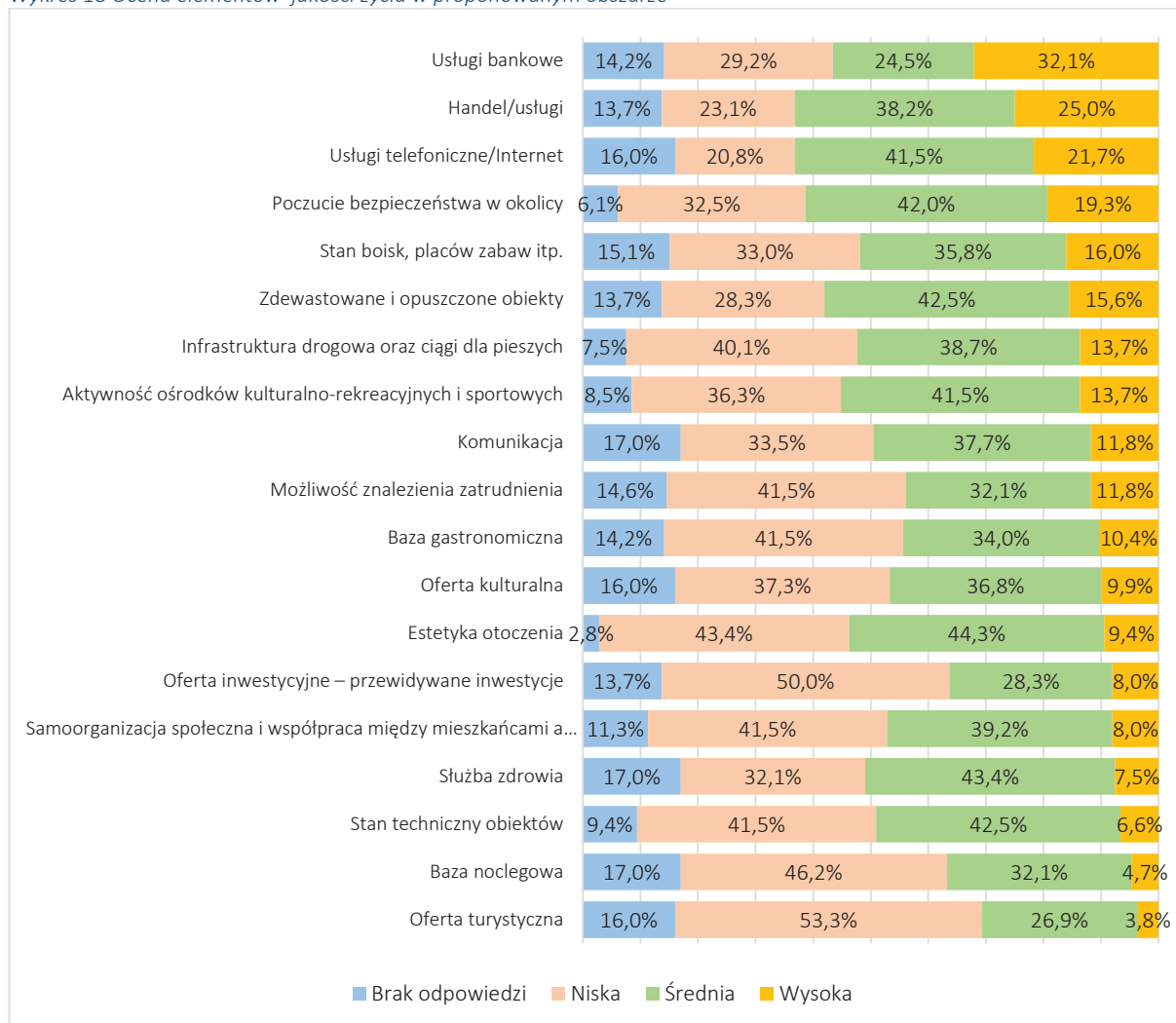
Wykres 17 Propozycje działań rewitalizacyjnych

Źródło: badania ankietowe n=97

Kolejny wykres ilustruje odpowiedzi na pytanie dotyczące jakości życia na proponowanym obszarze rewitalizacji. Respondent odpowiadając na pytanie dokonywał hierarchizacji poszczególnych zjawisk i problemów występujących jego zdaniem na obszarze zgodnie z gradacją: ocena niska, średnia i wysoka. Najniżej ocenianymi elementami życia w wyznaczonym obszarze są: oferta turystyczna i inwestycyjna oraz baza noclegowa. Najwyżej oceniona została dostępność do usług bankowych oraz punktów handlowych i usługowych.

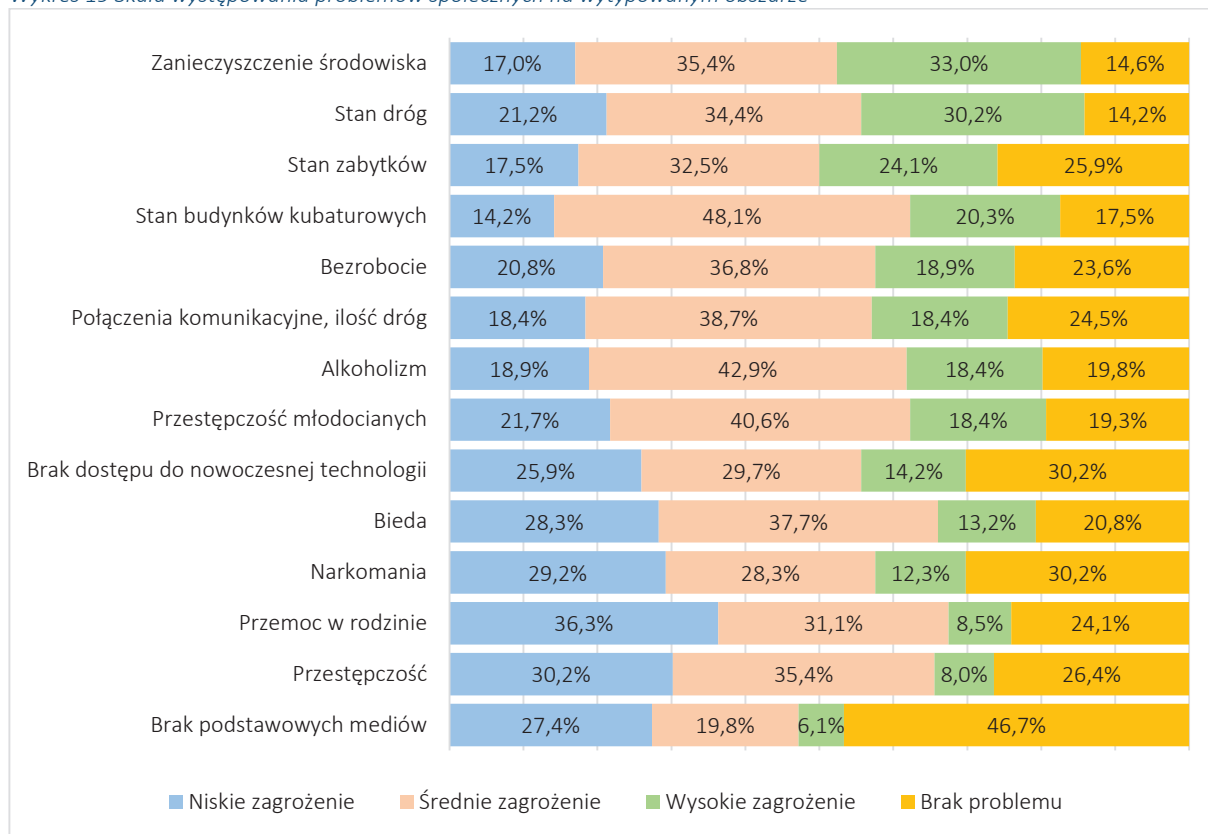
Wykres 18 Ocena elementów jakości życia w proponowanym obszarze

Źródło: badania ankietowe n=212

Następny wykres przedstawia opinię badanych na temat problemów występujących na wytypowanym obszarze. Zadaniem badanych było dokonanie oceny zagrożenia występowania danego problemu. Do wysokiej możliwości występowania zagrożeń respondenci wytypowali: zanieczyszczenie środowiska, stan dróg i zabytków. Stosunkowo niskie zagrożenie stanowi przestępczość oraz przemoc w rodzinie.

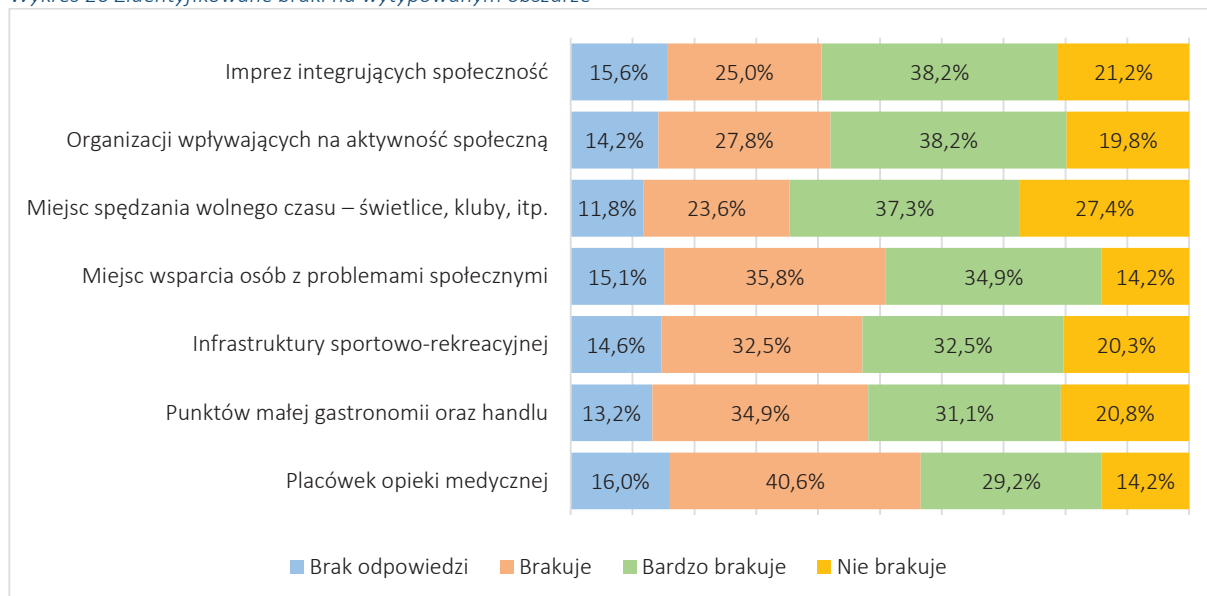
Wykres 19 Skala występowania problemów społecznych na wytypowanym obszarze

Źródło badania ankietowe n=212

Ostatnie pytanie w ankiecie było poświęcone skategoryzowanym deficytom, które występują na wytypowanym obszarze. Badani mieli ocenić brak w skali „brakuje”, „bardzo brakuje” i „nie brakuje”.

Wykres 20 Zidentyfikowane braki na wytypowanym obszarze

Źródło badania ankietowe n=212

Powyższy wykres wskazuje jasno, że do najbardziej odczuwanych braków na postulowanym obszarze należą kwestie społeczne – w szczególności organizacje imprez integrujących społeczność lokalną oraz organizacje społecznych (fundacje, stowarzyszeń, klubów). Do elementów, których brak najmniej doskwiera badanym należą miejsca spędzania czasu wolnego, takie jak świetlice).

Przeprowadzone badania sondażowe wśród mieszkańców gminy Strzelce Opolskie potwierdzają trafność wyboru obszaru centrum jako obszaru rewitalizacji. Wyniki uzyskane w diagnozie wskaźnikowej znalazły potwierdzenie także w opinii społecznej. Mieszkańcy gminy Strzelce Opolskie dostrzegają złą kondycję obszaru centrum i widzą konieczność przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych na wskazanym obszarze.

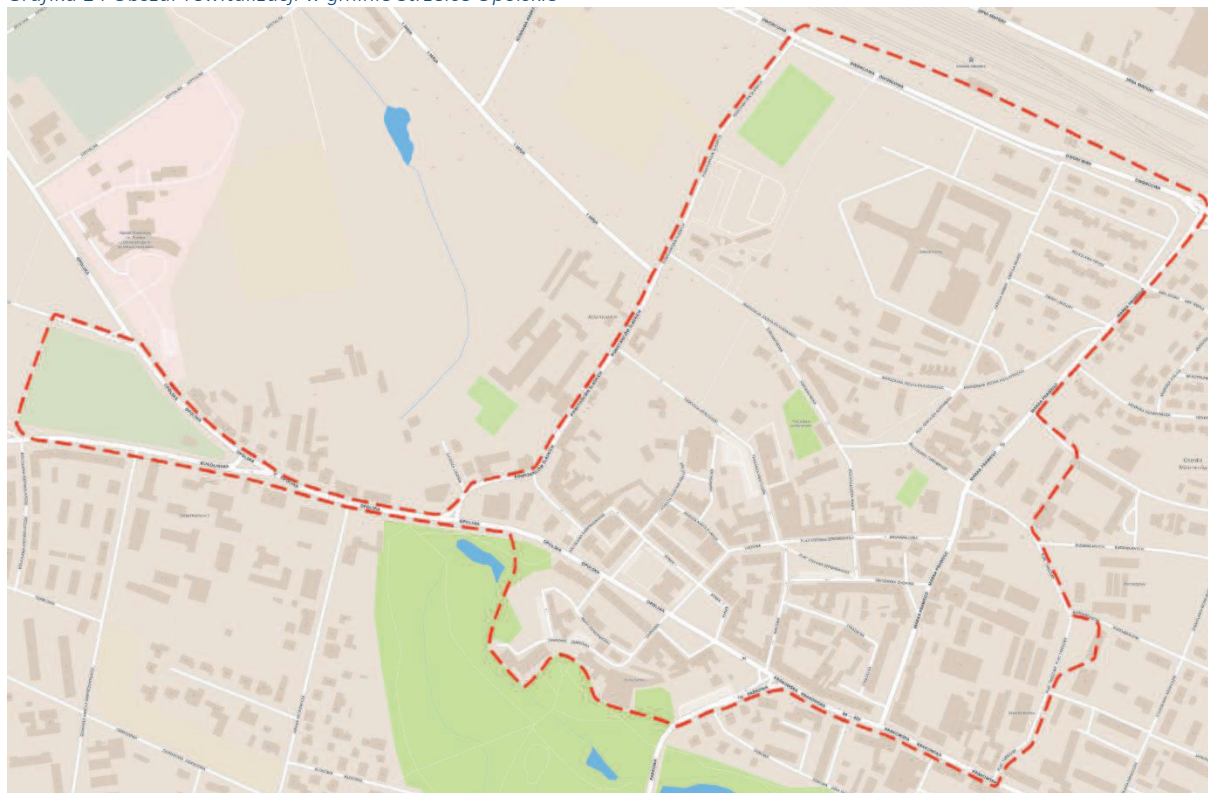
6. Diagnoza obszaru rewitalizacji

6.1 Zasięg terytorialny obszaru i wskaźniki obligatoryjne

Analiza danych potwierdziła wytyczenie w gminie Strzelce Opolskie obszaru centrum jako obszaru zdegradowanego, który jednocześnie z powodu koncentracji negatywnych zjawisk został wyznaczony do rewitalizacji.

Poniżej zaprezentowano mapę obszaru rewitalizacji.

Grafika 14 Obszar rewitalizacji w gminie Strzelce Opolskie

Źródło: opracowanie własne

Wskazany do rewitalizacji obszar obejmuje następujące ulice: Chopina, Chrobrego, Dąbrowskiego, Dworcowa (do skrzyżowania z ul. Powstańców Śląskich), Grunwaldzka, Jordanowska, Karola Miarki, Kołłątaja, Konopnickiej, Kościuszki, Krakowska (do skrzyżowania z Plac Targowy), ks. Lange, ks. Wajdy, Ludowa, Marka Prawego, (do skrzyżowania z ul. Dworcową), Marszałka Piłsudskiego, Opolska (do skrzyżowania z Gogolińską), Gogolińska (do skrzyżowania z Bolesława Krzywoustego) Parafialna, plac Kopernika, plac Myśliwca, plac Targowy, plac Żeromskiego, Powstańców Śląskich, (od skrzyżowania z ul. Dąbrowskiego), Prusa, Rynek, Strażacka, Tadeusza Kościuszki, Wałowa, Wojska Polskiego, Zamkowa, Żwirki i Wigury.

Zgodnie z art. 10 pkt. 2 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców. Wytyczony obszar rewitalizacji wpisuje się w wymagania zawarte w ustawie. Powierzchnia obszaru wskazanego do rewitalizacji wynosi 46,8 ha, co stanowi 0,23% całej powierzchni gminy. Natomiast ogólna liczba ludności zamieszkującej teren rewitalizacji wynosi 2 505 osób, co stanowi 8,15% liczby ludności gminy Strzelce Opolskie.

Tabela 15 Wskaźniki obligatoryjne dla obszaru rewitalizacji, stan na 2015 rok

Wskaźnik	Wartość
Powierzchnia gminy Strzelce Opolskie [ha]	20 300 ha
Powierzchnia obszaru [ha]	55,80 ha
Udział powierzchni obszaru w powierzchni gminy [%]	0,27%
Liczba ludności gminy Strzelce Opolskie	30 734
Liczba ludności obszaru [os.]	2 505 os.
Udział ludności obszaru w liczbie ludności gminy [%]	8,15%

Źródło: opracowanie własne

6.2 Sfera społeczna

Obszar centrum zamieszkiwany jest przez 2 505 osób, co stanowi 13,73% mieszkańców miasta Strzelce Opolskie i 8,15% liczby ludności gminy Strzelce Opolskie. Zasadniczym problemem w sferze społecznej jest bezrobocie, które implikuje niekorzystną sytuację materialną rodzin i niepożądane zachowania społeczne. Analiza zjawiska bezrobocia na poziomie całej gminy wykazała, że problemem tym szczególnie dotknięty jest obszar miejski i konsekwentnie obszar centrum.

Analiza bezrobocia pozwoliła wyprowadzić wskaźniki, które wskazują na niską kondycję społeczną obszaru centrum w omawianym aspekcie. Poniżej przedstawiono wskaźniki obrazujące sytuację w obszarze centrum w porównaniu z wartościami dla całej gminy. Kolorem zaznaczono wartości wyższe wskaźnika w obszarze centrum w porównaniu do wartości wskaźnika dla gminy Strzelce Opolskie

Tabela 16 Wskaźniki z zakresu bezrobocia dla obszaru centrum i gminy Strzelce Opolskie

Wskaźniki	Gmina	Obszar centrum
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem na 100 mieszkańców	2,90	2,95
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet na 100 mieszkańców	1,66	1,68
Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy ogółem na 100 mieszkańców	2,42	2,51
Osoby długotrwale bezrobotne na 100 mieszkańców	1,37	1,40
Osoby powyżej 50 roku życia na 100 mieszkańców	0,90	0,96
Osoby niepełnosprawne na 100 mieszkańców	0,30	0,32

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane UM w Strzelcach Opolskich

Istotnym aspektem w kontekście planowania działań rewitalizacyjnych, ukazującym kondycję obszaru centrum jest sytuacja w zakresie koniecznych działań pomocowych skierowanych do mieszkańców obszaru. Skala wsparcia OPS udzielonego dla mieszkańców tego terenu wynika przede wszystkim z dużego skupiska patologii (przemoc, alkoholizm, uzależnienie od narkotyków, bezdomność), wysokiej przestępczości oraz wskaźnika bezrobocia. Potwierdza to przeprowadzona analiza danych uzyskanych dla obszaru centrum.

Poniżej przedstawiono wskaźniki obrazujące sytuację w obszarze centrum w porównaniu z wartościami dla całej gminy. Kolorem zaznaczono wartości wyższe wskaźnika w obszarze centrum w porównaniu do wartości wskaźnika dla gminy Strzelce Opolskie. Wskaźniki wypracowane dla tego zagadnienia obrazują złą sytuację na terenie zdegradowanym, wartości wskaźników w porównaniu z gminą Strzelce Opolskie są znacząco wyższe.

Tabela 17 Wskaźniki z zakresu pomocy społecznej dla obszaru centrum i gminy Strzelce Opolskie

Wskaźniki	Gmina	Obszar centrum
Liczba korzystających ze świadczeń ogółem na 100 mieszkańców	3,59	7,27
Liczba korzystających ze specjalistycznych usługi opiekuńczych 100 mieszkańców	0,17	0,32
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych 100 mieszkańców	0,22	0,36
Liczba osób korzystających z posiłków 100 mieszkańców	0,37	0,56
Liczba osób korzystających zasiłku celowego i w naturze 100 mieszkańców	1,43	3,35

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane UM w Strzelcach Opolskich

Kondycję społeczną danego obszaru określamy również w kontekście poziomu przestępczości, co ma znaczenie dla planowanych działań rewitalizacyjnych.

Analiza porównawcza danych w obszarze centrum wykazała najwyższe przekroczenia wartości wskaźników związanych z odnotowanymi zgłoszeniami przestępstw i wykroczeń w stosunku do tych samych danych przedstawionych dla całej gminy. W poniższej tabeli kolorem zaznaczono wartości wyższe wskaźnika w obszarze centrum w porównaniu do wartości wskaźnika dla gminy Strzelce Opolskie.

Zanotowano tu najwyższy, wśród wyznaczonych czterech jednostek statystycznych, poziom przestępczości. Ogólna liczba rejestrowanych przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców obszaru jest o ponad połowę wyższa w porównaniu do całej gminy. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców tego terenu można stwierdzić, iż jest to sytuacja wskazująca na duże skupisko zachowań patologicznych.

Tabela 18 Wskaźniki z zakresu przestępczości dla obszaru centrum i gminy Strzelce Opolskie

Wskaźniki	Gmina	Obszar centrum
Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	0,66	1,28
Liczba wykroczeń na 100 mieszkańców	0,43	0,88
Kradzież na 100 mieszkańców	0,29	0,32

Wskaźniki	Gmina	Obszar centrum
Kradzież z włamaniem na 100 mieszkańców	0,15	0,16
Rozbój na 100 mieszkańców	0,02	0,04
Uszkodzenie ciała na 100 mieszkańców	0,05	0,08
Pobicie na 100 mieszkańców	0,03	0,08
Zniszczenie mienia na 100 mieszkańców	0,18	0,20
Przestępstwa narkotykowe na 100 mieszkańców	0,22	0,24
Oszustwo na 100 mieszkańców	0,18	0,20
Nietrzeźwi kierujący na 100 mieszkańców	0,10	0,12
Wykroczenia przeciwko funkcjonariuszom na 100 mieszkańców	0,01	0,04

Źródło: opracowanie własne w oparciu o dane UM w Strzelcach Opolskich

6.3 Sfera funkcjonalno-przestrzenna i techniczna

Wyznaczony do rewitalizacji w gminie Strzelce Opolskie obszar centrum zlokalizowany jest w ścisłym centrum miasta Strzelce Opolskie. Największą wartość kulturowo - historyczną, a także krajobrazową, mają ukształtowane w okresie średniowiecza genetyczne oraz później powstałe układy przestrzenne tej części miasta wraz z historyczną siecią dróg oraz zachowaną zabytkową zabudową. Wartość układu przestrzennego została potwierdzona przez ustanowienie strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej (typu A) oraz strefy ochrony konserwatorskiej (typu B), a także strefy ochrony krajobrazu (typu K), które obejmują obszar centrum.

Poniżej zestawiono zabytki architektury zlokalizowane na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze centrum. Obiekty wpisane do rejestru zabytków, objęte są wszelkimi rygorami prawnymi wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, w tym przede wszystkim ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Odnośnie obiektów zabytkowych obowiązuje bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej, a wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają pisemnego pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków. Dla obiektów ujętych w ewidencji zabytków, a znajdujących się w strefach ochrony konserwatorskiej dodatkowo obowiązują ustalenia sformułowane dla poszczególnych stref.

Tabela 19 Zabytki architektury w obszarze centrum

Ulica	Nr	Obiekt	Nr rejestru
Stare miasto	-	stare miasto	A-39/49 z 10.06.1949r.
Opolska	-	kościół cmentarny p.w. św. Barbary	A-97/54 z 8.05.1954r.
Koźłataja	6	kościół parafialny p.w. św. Wawrzyńca	A t.-51/2007 z 29.03. 2007r.
Gogolińska	-	mogiła lotników polskich poległych w kampanii wrześniowej 1939r.	A-241/90 z 14.03.1990r.
Zamkowa	3	ruina zamku	A-973/65 z 28.01.1965r.
Zamkowa	-	brama zamkowa	A-973/65 z 28.01.1965r.
Zamkowa	-	park w zespole zamkowym (park miejski)	A-104/84 z 06.02.1984r.
Pl. Myśliwca	1	ratusz	A-1381/66 z 02.05.1966r.

Ulica	Nr	Obiekt	Nr rejestru
Parafialna	-	dawna baszta, obecnie dzwonnica przy kościele par. p.w. św. Wawrzyńca	A-882/64 z 15.05.1964r.
K. Lange	3	kamienica	A-1385/66 z 02.05.1966r.
K. Lange	5	kamienica	A-1386/66 z 02.05.1966r.
Karola Miarki	1	budynek penitencjarny w zespole więzienia	A-2360/96 z 29.07.1996r.
Karola Miarki	1	mur zewnętrzny w zespole więzienia	A-2360/96 z 29.07.1996r.
Parafialna	2	dom sióstr zakonnych	A-1387/66 z 02.05.1966r.
Rynek	15	dom	A-1388/66 z 02.05.1966r.
Rynek	16	dom	A-1389/66 z 02.05.1966r.
Rynek	17	dom	A-1390/66 z 02.05.1966r.
Rynek	18	dom	A-1391/66 z 02.05.1966r.
Świerczewskiego	3	zakład karny nr 2 : kuchnia ogrodzenie z wartowniami 2 pawilony więzienne	A-2379 z 30.03.1998r.
Zamkowa	4	oficyna w zespole zamkowym	A-2240/90 z 31.10.1990r.

Źródło: Studium kierunków i zagospodarowania przestrzennego Gminy Strzelce Opolskie

Zabytkowa zabudowa obszaru centrum wskazuje na konieczność szczególnej troski o ten teren, który z racji obecności obiektów zabytkowych i funkcji centrum miasta, powinien stanowić jego wizytówkę. O atrakcyjności tego miejsca powinny stanowić takie obiekty jak ratusz, place miejskie, tereny zielone, kompleksy kościelne oraz zabudowa mieszkaniowa z przełomu XIX i XX wieku. Rewitalizację należy przeprowadzić w celu podniesienia jakości życia mieszkańców, uatrakcyjnienia miasta dla ruchu turystyczno - rekreacyjnego oraz poprawienia stosunków społecznych.

Jednocześnie należy wskazać główne zjawiska problemowe i zagrożenia, które dotyczą obszaru centrum. Istotnym elementem jest degradacja techniczna części tkanki miejskiej, która uniemożliwia efektywne wykorzystanie potencjału turystycznego i wypoczynkowego obszaru. Kolejnym czynnikiem jest ograniczona atrakcyjność obszaru wynikająca z zaniku funkcji symbolicznych i integracyjnych – jest to szczególnie istotne z punktu widzenia przeobrażenia społecznego terenu zdegradowanego i społeczności, która go zamieszkuje.

Wiele obiektów zabytkowych, całych zespołów zabudowy o wysokich walorach zabytkowych wymaga kompleksowej rewitalizacji i rewaloryzacji. Zły stan obiektów i obszarów zabytkowych ma podłoże w m.in. w następujących przyczynach:

- zniszczenia wojenne w granicach zabytkowego miasta średniowiecznego Strzelce Opolskie oraz dopełnienie zniszczeń wyburzeniami, skutkowało odtworzeniem historycznych bloków zabudowy z zatarciem podziałów własnościowych i jej charakteru,
- przejęcie po II wojnie światowej przez państwo własności nieruchomości na terenie miasta skutkowało brakiem remontów i niszczeniem zachowanej zabudowy, a po latach doprowadzeniem do dramatycznego stanu technicznego,

- do lat 80-tych ubiegłego stulecia deprecjonowano znaczenie i wartość kulturową architektury XIX i XX wiecznej, co usprawiedliwiało bez troskie niszczenie wartościowych budynków, a szczególnie detali wystroju elewacji,
- długotrwały proces zaprzestania dbałości o tereny zielone, w tym szczególnie zabytkowe założenia parkowe,
- zła jakość historycznych przestrzeni publicznych (ulic i placów) wynikająca z podporządkowania ich funkcji komunikacji samochodowej oraz niskiej jakości materiałów używanych do ich remontów

Dominujące elementy strukturalne na obszarze to zespoły budynków mieszkalnych z dużym zgrupowaniem obiektów handlu. Korzystnym zjawiskiem jest przemieszanie poszczególnych funkcji, co wpływa na ożywienie gospodarcze. Na omawianym terenie należy dążyć do szczególnej koncentracji usług centrotwórczych. Istotne znaczenie dla obszaru ma rynek. Zgrupowane obiekty należy poddać pracom rewitalizacyjnym (postępująca degradacja techniczna obiektów). Omawiany obszar powinien charakteryzować wysoki prestiż zabudowy (wynika to z faktu, iż obszar powinien stanowić wizytówkę miasta).

Zagrożenie utratą pierwotnych funkcji i jakości przestrzeni publicznej obszaru centrum jest czynnikiem silnie wpływającym na konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych – prowadzonych w sposób kompleksowy i zintegrowany. Kompleksowa rewitalizacja zdelimitowanego obszaru z punktu widzenia wzmocnienia atrakcyjności gminy Strzelce Opolskie i rozwijania jej potencjału, ma charakter podstawowej potrzeby rozwojowej.

6.4 Sfera gospodarcza

W obszarze centrum funkcjonuje 762 podmiotów gospodarczych, co stanowi 29,07% ogólnej liczby firm w gminie Strzelce Opolskie i 40,90% firm w mieście Strzelce Opolskie. Wskaźnik aktywności gospodarczej określany poprzez liczbę podmiotów gospodarczych przypadających na 100 mieszkańców na tym terenie jest wysoki i jego wartość to 30,42.

Tabela 20 Wskaźnik aktywności gospodarczej dla obszaru centrum i gminy Strzelce opolskie

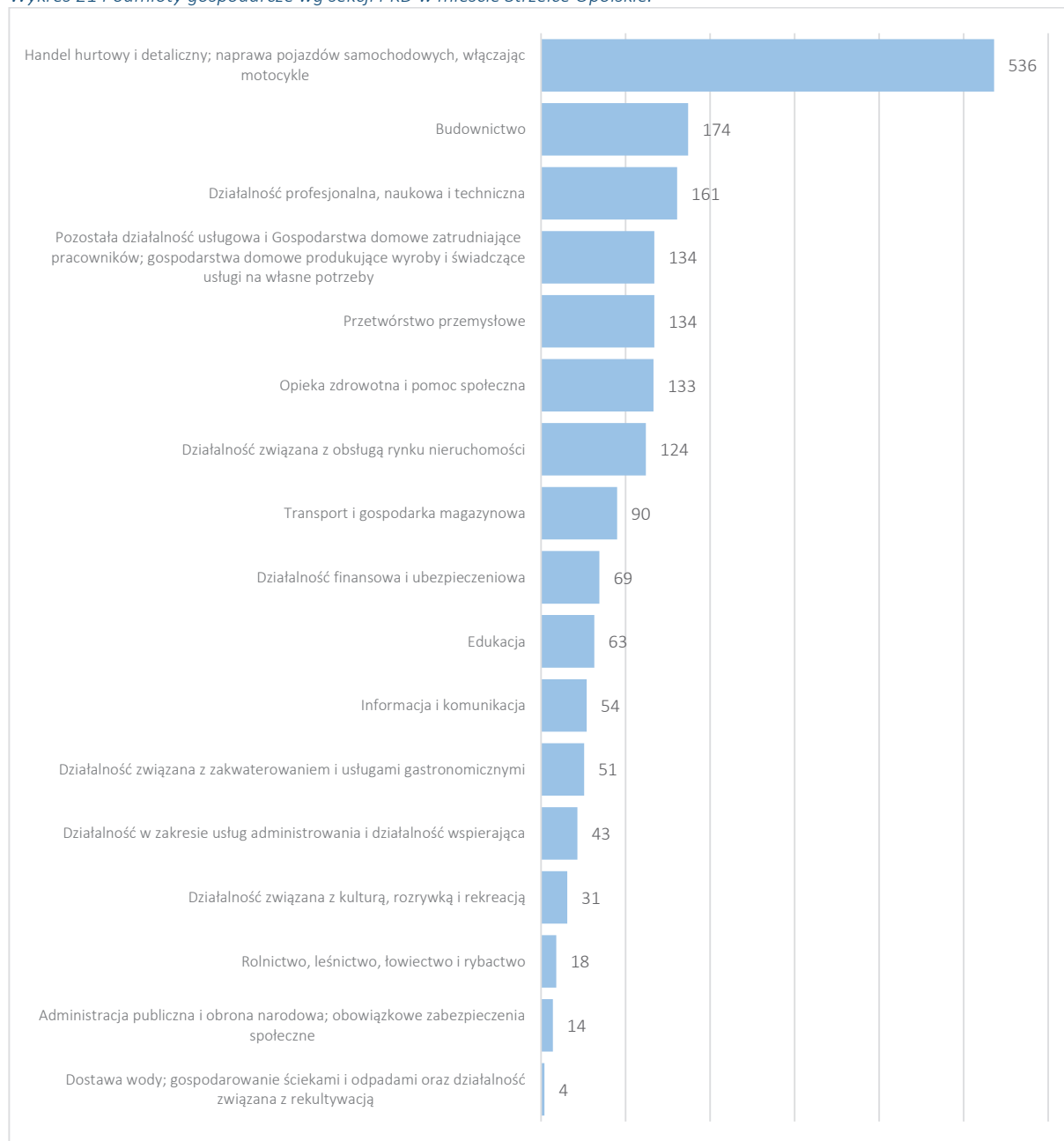
Wskaźniki	Gmina	Obszar centrum
Aktywność gospodarcza na 100 mieszkańców	8,53	30,42
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	2 621	762
Liczba ludności	30 734	2 505

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CEIDG

Większość firm zarejestrowanych na tym terenie to drobna przedsiębiorczość w zakresie usług i sprzedaży. W obszarze centrum jest stosunkowo niewiele miejsc oferujących usługi gastronomiczno – hotelarskie. Bardzo istotnym zadaniem jest przyciągnięcie tutaj inwestorów, dzięki którym oferta noclegowo – gastronomiczna zostanie uatrakcyjniona, co podniesie kondycję miasta Strzelce Opolskie jako ośrodka turystycznego. Brak jest w mieście punktu informacji turystycznej. Uwzględniając przydatność obszaru w kontekście turystycznym niezbędne jest ich doinwestowanie w urządzenia obsługi ruchu turystycznego oraz wypoczynku weekendowego (głównie w bazę noclegową, bazę żywieniową, ale także obiekty rozrywki, obiekty i urządzenia sportów kwalifikowanych). Konieczność ta związana jest przede wszystkim z obsługą mieszkańców miasta w tym zakresie oraz z obsługą ruchu turystycznego do Góry Św. Anny.

Dane GUS umożliwiają zestawienie liczby podmiotów gospodarczych w podziale na sekcje PKD dla obszaru miasta Strzelce Opolskie. Podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie obszaru centrum stanowią 40,90% podmiotów gospodarczych z terenu miasta.

Wykres 21 Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w mieście Strzelce Opolskie.

Źródło: dane GUS

6.5 Sfera środowiskowa

Analizę stanu środowiska przeprowadzono z punktu widzenia występowania obszarów i stref zieleni miejskiej na obszarze rewitalizacji. Z punktu widzenia jakości życia mieszkańców za ważne uznać należy dużą dostępność enklaw zieleni w obszarze centrum.

Z perspektywy procesu rewitalizacji uznaje się za istotne rozwijanie przestrzeni zielonej oraz dbanie o jej jakość. Z ustaleń zamieszczonych w *Planie Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Strzelce Opolskie*, wynika, że centrum miasta dotknięte jest dużym poziomem zanieczyszczenia powietrza, co oznacza konieczność dbałości o tereny zieleni zorganizowanej. Ogólny wskaźnik wyposażenia miasta Strzelce

Opolskie w zespoły zieleni urządzonej jest bardzo wysoki. Na terenie miasta kształtuje się na poziomie ok. 37m²/1 mieszkańca miasta. Dla obszaru centrum wyznaczonego jako obszar zdegradowany istotne znaczenie ma bezpośrednie sąsiedztwo Parku Miejskiego o powierzchni 65 ha. (rejon ul. Parkowej) a także tereny zieleni przy Szpitalu Miejskim (rejon ul. Opolskiej-Szpitalnej), tereny zieleni w rejonie Kąpieliska Miejskiego (rejon ul. Opolskiej), teren cmentarza przy kościele Św. Barbary wraz sąsiednimi terenami sportowymi (rejon ul. Opolskiej - Gogolińskiej).

Istotne znaczenie dla specyfiki obszaru centrum ma wprowadzanie nowych zadrzewień i zakrzewień., ze względu na dużą eksploatację obszaru i estetykę przestrzeni. Wszystkie parki wymagają odpowiedniego zagospodarowania w kierunku odtworzenia w stylu ich założenia (oczątek XX wieku) oraz dostosowania do potrzeb wypoczynku mieszkańców i turystów.

6.6 Potencjał obszaru

Szczegółowa diagnoza wykazała, że obszar zdegradowany dotknięty jest wieloma problemami, które w dużym stopniu wpływają na obniżenie jakości życia jego mieszkańców, a także determinują przeciętną atrakcyjność turystyczną, osiedleńczą i gospodarczą całej gminy Strzelce Opolskie.

Wymienić należy tutaj:

- istotne nasilenie oraz koncentracja zjawisk wpływających na ubóstwo oraz biedę.
- zły stan i postępująca dewastacja tkanki miejskiej, przede wszystkim zabytkowej zabudowy mieszkaniowej.
- relatywnie niska funkcjonalność przestrzeni publicznej i zatracenie przez nią funkcji symbolicznych, integracyjnych czy też turystycznych.

Przeprowadzone analizy i badania ujawniają, że degradacja omawianego obszaru, przejawiającą się w jakości życia mieszkańców (wykluczenie społeczne i marginalizacja), a także w kondycji technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej, determinuje negatywne zjawiska na terenie sąsiadującym i na obszarze całej gminy Strzelce Opolskie. Przeprowadzona diagnoza uzasadnia konieczność objęcia programem rewitalizacji całości zdegradowanego terenu poddanego analizie, tym samym wyznaczony obszar centrum stanowi obszar rewitalizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022. Wykorzystanie istniejącego potencjału, którym dysponuje wskazany obszar może wpływać na skuteczność jego przeobrażenia.

Niewykorzystany potencjał stanowi obszar kultury i bogactwa zabytków, które wymagają rewitalizacji, aby miasto Strzelce Opolskie stało się atrakcyjnym celem turystycznym w województwie opolskim. Dziedzictwo zabytków kultury materialnej i naturalnej (park miejski) oraz zachowany układ urbanistyczny stanowią potencjalną przewagę konkurencyjną miasta w skali ponadlokalnej. Wskazany obszar stanowi ścisłe centrum miasta Strzelce Opolskie, które oprócz charakteru turystycznego pełni

funkcję mieszkaniowo-handlowo-usługową. Pomimo częściowej degradacji obszar stanowi rdzeń całego miasta i posiada adekwatny potencjał niezbędny do ożywienia terenu.

Wysoki wskaźnik aktywności gospodarczej obszaru centrum można uznać za jego potencjał, gdyż jest jednym z elementów definiowania obszaru jako centrum miasta, wpływa na jego atrakcyjność i funkcjonalność.

Istotne znaczenie w kontekście definiowania potencjału obszaru ma duża liczba organizacji pozarządowych aktywnie działających w obszarze centrum. Sektor pozarządowy może mieć aktywny udział w działaniach rewitalizacyjnych. Społecznicy zazwyczaj łatwiej trafiają do mieszkańców obszaru, mogą wykazać się sporą skutecznością, co ma duże znaczenie dla definiowania potrzeb i skuteczności przeprowadzonych działań.

Uwarunkowania przyrodniczo-środowiskowe obszaru centrum stanowią jego ogromny atut. Przestrzenie zielone ulokowane w centrum miasta podnoszą jego atrakcyjność i wskazują na konieczność zachowania ich w dobrym stanie.

Potencjałem korzystnie wpływającym na rewitalizację obszaru zdegradowanego jest także fakt, iż przedmiotowy dokument w sensie założeń stanowi kontynuację już przeprowadzonych działań, których konieczność wskazały inne dokumenty o charakterze strategicznym i planistycznym.

Trwałość zmiany osiągniętej w oparciu o rewitalizację łączy się także z wykorzystaniem potencjału oświatowego, zasobu kadrowego szkół prowadzących działalność w mieście w wymiarze edukacyjnym ale również pedagogicznym, w kontekście potrzeby uświadamiania i edukacji mieszkańców oraz promocji proekologicznych postaw.

Konsensus interesariuszy w zakresie dostrzeganej konieczności podjęcia działań rewitalizacyjnych stanowi potencjał o charakterze społecznym. Zgodność co do wyboru obszaru centrum jako obszaru rewitalizacji sprzyja spójnemu przeprowadzaniu procesów rewitalizacyjnych w wymiarze społecznym i technicznym

6.7 Analiza SWOT

Analiza opisanych wcześniej zagadnień, konsultacji społecznych i obserwacji w terenie wskazała na główne problemy występujące na obszarze zdegradowanym. Analiza SWOT umożliwia zestawienie mocnych i słabych stron wytypowanego do rewitalizacji obszaru, a także wyznacza tendencje będące szansą na rozwój i zmianę dzięki przeprowadzeniu rewitalizacji oraz przedstawia zagrożenia wypływające z zastanej sytuacji, w kontekście zaniechania działań rewitalizacyjnych.

Tabela 21 Analiza SWOT

Analiza SWOT	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – Potencjał centrotwórczy dla miasta Strzelce Opolskie – Społeczność wielokulturowa gminy otwarta na ofertę kulturalną i możliwości aktywizacji – Duża liczba organizacji pozarządowych, – Walory turystyczne: obiekty zabytkowe i bliskość unikalnych obszarów cechujących się bioróżnorodnością – Zasoby dziedzictwa kulturowego, – Funkcjonalny układ urbanistyczny cechujący się wysokim stopniem adaptacyjnym umożliwiającym dostosowywanie go do zmieniających się uwarunkowań – Obecność obiektów użyteczności publicznej – Wysoka atrakcyjność gospodarcza dla drobnej przedsiębiorczości (handel i usługi) – Wysoki wskaźnik aktywności gospodarczej – Duży stopień zagospodarowana zieleni miejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – Niekorzystna sytuacja demograficzna: systematyczny spadek liczby ludności, implikowany ujemnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego oraz migracji – utrwalanie się procesu „starzenia się społeczeństwa”, co ma niekorzystne znaczenie dla kondycji społeczno-gospodarczej. – Wzrastająca liczba osób zależnych od pomocy społecznej – Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych oraz osób, które przekroczyły 50 rok życia. – Obecność negatywnych zjawisk społecznych (bezrobocie, ubóstwo, przestępczość), – Brak właściwych wzorców zachowań wspomagających integrację społeczną, – Postępująca degradacja techniczna tkanki miejskiej – Zły stan techniczny przestrzeni publicznej – Zły stan techniczny zabudowy mieszkaniowej – Niedostosowanie obszaru zdegradowanego do potrzeb turystycznych – Niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych – Brak dostosowanej do potrzeb małej architektury – Brak stref spędzania czasu wolnego – Zły stan infrastruktury drogowej i niekorzystna organizacja ruchu
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – Redukcja negatywnych zjawisk społecznych, integracja społeczeństwa, wskazanie właściwych wzorców zachowań – Redukcja utrwalania się negatywnych wzorców zachowań jako czynnika dziedziczonego – Zwiększenie atrakcyjności obszaru w kontekście rozwoju drobnej przedsiębiorczości handlowej i usługowej oraz bazy hotelowo-gastronomicznej – Zatrzymanie degradacji stanu technicznego budynków, co oprócz poprawy funkcji mieszkalnych umożliwi efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, – Zatrzymanie degradacji przestrzeni użyteczności publicznej – Wstrzymanie niekorzystnych zjawisk demograficznych, m.in. migracja. – Właściwe wykorzystanie potencjału biznesowego, 	<ul style="list-style-type: none"> – Odływ ludności z potencjałem społecznym i ekonomicznym – Utrwalanie się negatywnych zjawisk społecznych i wzorców zachowań oraz ich dziedziczenie – Rozprzestrzenianie się negatywnych zjawisk społecznych na obszar całego miasta – Pogarszanie się wizerunku centralnej, zabytkowej części miasta i zaprzepaszczenie szans rozwojowych (w kontekście społecznym, gospodarczym, turystycznym) – Duża konkurencja w zakresie absorpcji środków na rewitalizację wśród gmin województwa opolskiego – Ograniczenia w działaniach odnośnie obiektów zabytkowych, dla których obowiązuje bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich nad względami wynikającymi z działalności inwestycyjnej, a wszelkie działania podejmowane

Analiza SWOT	
<ul style="list-style-type: none"> – Potencjał społeczeństwa wielokulturowego – Opracowane adekwatne dokumenty w zakresie działań przestrzennych i środowiskowych (SKiZP, PGN) – Opracowane adekwatne dokumenty w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego (Strategia Rozwoju Gminy, Strategia rozwiązywania problemów społecznych)	przy zabytkach wymagają pisemnego pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Źródło: opracowanie własne

7. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Podstawą dla skonstruowania wizji obszaru zdegradowanego, czyli tego jak będzie on funkcjonował po rewitalizacji, jest przeprowadzona jego szczegółowa diagnoza w kontekście analizy całej gminy Strzelce Opolskie, zidentyfikowanie potencjału tkwiącego w obszarze w obliczu zewnętrznych uwarunkowań i wyzwań.

Wizja, która zaprezentowana jest poniżej to pożądaný efekt docelowy zintegrowanego na kilku płaszczyznach procesu rewitalizacji, na który składają się konkretne przedsięwzięcia będące zwięźczeniem części postulatycznej opracowania i tworzące bazę do zdefiniowania celów strategicznych oraz kierunków działań. Zawartość wizji jest wypadkową analizy eksperckiej oraz konsultacji społecznych i spotkań warsztatowych prowadzonych z mieszkańcami gminy.

Wizja stanu obszaru zdegradowanego w perspektywie roku 2020 została zdefiniowana następująco:

Obszar centrum w perspektywie roku 2022 jako miejsce będące pozytywną wizytówką gminy Strzelce Opolskie. Przy aktywnym uczestnictwie społeczności lokalnej zaangażowanej w realizację działań sprzyjających poprawie jakości życia, wzrasta tutaj poziom społecznej integracji i bezpieczeństwa, a dzięki współdziałaniu instytucji publicznych oraz podmiotów sektora NGO zahamowane zostaje zjawisko ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Zrewitalizowany obszar ze względu na lokalizację, zaspokajanie potrzeb społecznych i bogactwo architektoniczne (zabudowa wpisana do rejestru zabytków) staje się pożądanym miejscem zamieszkania i spędzania czasu wolnego przez mieszkańców gminy Strzelce Opolskie.

Przestrzeń publiczna, w zachowanym układzie urbanistycznym, zyskuje na atrakcyjności dzięki modernizacji przestrzeni publicznej co sprzyja rozwojowi gminy w aspekcie turystycznym i gospodarczym.

W ten sposób zdefiniowana wizja obszaru określa zakładany efekt rewitalizacji. Zapisy wizji zostały opracowane przy aktywnym udziale interesariuszy zaangażowanych w powstawanie dokumentu. Wizja jest efektem wypracowanego konsensusu, który ma zasadniczy wpływ na kształt zapisów niniejszego dokumentu. Wizja stanu obszaru LPR to wizja korzystnej zmiany, której osiągnięcie wymaga podjęcia przez samorząd i społeczność lokalną konkretnych działań, zdefiniowanych w niniejszym dokumencie. Program interwencji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022 został zaprezentowany w układzie celów strategicznych i kierunków działań wynikających z przyjętej wizji rozwoju. Cele strategiczne wyznaczają kierunki działań, których realizacja w ramach

poszczególnych celów operacyjnych pozwoli skutecznie urzeczywistnić zdefiniowane w wizji rozwoju założenia planistyczne.

8. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji możliwa jest do osiągnięcia dzięki optymalnemu wyznaczeniu celów strategicznych i przypisaniu im skonkretyzowanych kierunków działań oraz ich realizacji, w kontekście nadrzędnego celu lokalnego planu rewitalizacji.

Konsekwencją przeprowadzonej szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji jest zdefiniowanie celów strategicznych oraz wyznaczenie kierunków działań. Biorąc pod uwagę konieczność kompleksowej rewitalizacji, w której szczególny nacisk będzie ukierunkowany na stopień nasilenia problemów społecznych na obszarze rewitalizacji – głównie w zakresie marginalizacji społecznej jego mieszkańców, logika zdefiniowanej interwencji uwzględni dwufunduszowy charakter źródeł finansowania: środki Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Celem nadrzędnym opracowanego dla gminy Strzelce Opolskie Lokalnego Programu Rewitalizacji jest:

Przeciwdziałanie wieloaspektowej degradacji obszaru kryzysowego w gminie Strzelce Opolskie, poprzez wdrażanie działań niwelujących niepożądane zjawiska społeczne i ekonomiczne, mające wpływ na jakość życia mieszkańców, ich bezpieczeństwo i stan zagospodarowania przestrzeni.

Koncepcja strategiczna obejmuje dwa zasadnicze cele strategiczne, które są względem siebie komplementarne i stanowią odpowiedź na zdiagnozowane deficyty i problemy zidentyfikowane na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze. Każdy z celów strategicznych zakłada w dalszej kolejności dopełnienie przez skonkretyzowane kierunki działań.

Cel strategiczny 1
Redukcja niepożądanych zjawisk społecznych i ekonomicznych na obszarze zdegradowanym

Pierwszy z celów strategicznych: Redukcja niepożądanych zjawisk społecznych i ekonomicznych na obszarze zdegradowanym – odnosi się do sfery społecznej, która z punktu widzenia definiowania

rewitalizacji, w perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020, ma charakter nadrzędny. Sytuacja kryzysowa zidentyfikowana na obszarze LPR przewidzianym do rewitalizacji wskazuje na rzeczywisty charakter problemów społecznych, które wynikają z ubóstwa oraz skali występowania zjawisk patologicznych. Specyfiką obszaru jest jego potencjał centrotwórczy, gdzie odnotowuje się wysoką koncentrację zjawisk negatywnych. Dodatkowo degradacja techniczna niekorzystnie wpływa na projekty resocjalizacyjne oraz ukierunkowane na włączenie społeczne części zmarginalizowanej ludności gminy Strzelce Opolskie.

Interwencja w ramach realizacji Celu strategicznego 1 obejmować będzie działania skoncentrowane na:

- Wspieraniu i aktywizowaniu społeczności zamieszkującej wyznaczony obszar rewitalizacji, wykluczonej lub zagrożonej wykluczeniem społecznym ze względu na niepełnosprawność, bezrobocie, biedę i inne problemy natury społecznej, poprzez rozwijanie adekwatnych instrumentów wsparcia.
- Prowadzeniu działań o charakterze edukacyjnym i kulturalnym w celu systematycznego i konsekwentnego integrowania społeczności, co sprzyja niwelowania negatywnych zjawisk.
- Wdrażaniu działań skoncentrowanych na problematyce związanej z negatywnymi i niepożądanymi zachowaniami.

Cel strategiczny 2

Rewaloryzacja przestrzeni publicznej w kontekście potrzeb mieszkańców z zachowaniem walorów kulturowych i przyrodniczych

Drugi cel strategiczny: Rewaloryzacja przestrzeni publicznej w kontekście potrzeb mieszkańców obszaru zdegradowanego z zachowaniem walorów kulturowych i przyrodniczych - koncentruje się na adekwatnym zagospodarowaniu przestrzeni publicznej, aby odpowiadała ona potrzebom mieszkańców, wpływała na podniesienie atrakcyjności obszaru i stanowiła wsparcie dla działań niwelujących negatywne zjawiska społeczne. Działania rewaloryzacyjne są realizowane stopniowo przez samorząd gminy, jednak w kontekście założeń trwałej zmiany należy przeprowadzić interwencję w sposób kompleksowy.

Interwencja w ramach Celu strategicznego 2 obejmować będzie działania skoncentrowane na:

- Wykorzystaniu wewnętrznego potencjału zdegradowanego obszaru dla ożywienia właściwych funkcji centrotwórczych i turystycznych;

- Poprawie kondycji społecznej obszaru poprzez rewitalizację przestrzeni publicznej, co sprzyja skutecznej realizacji społecznych działań rewitalizacyjnych.
- Poprawie jakości życia mieszkańców obszaru poprzez działania sprzyjające poprawie kondycji technicznej obiektów i terenów użyteczności publicznej i zabudowy mieszkaniowej.

Poniższy schemat prezentuje układ celów strategicznych i kierunków działań w ramach interwencji rewitalizacyjnej opracowanej dla gminy Strzelce Opolskie.

Tabela 22 Układ celów strategicznych i operacyjnych w ramach interwencji rewitalizacyjnej

<p>Cel nadrzędny</p> <p>Przeciwdziałanie wieloaspektowej degradacji obszaru kryzysowego w gminie Strzelce Opolskie, poprzez wdrażanie działań niwelujących niepożądane zjawiska społeczne i ekonomiczne, mające wpływ na jakość życia mieszkańców, ich bezpieczeństwo i stan zagospodarowania przestrzeni</p>	
<p>Cel strategiczny 1</p> <p>Redukcja niepożądanych zjawisk społecznych i ekonomicznych na obszarze zdegradowanym</p>	<p>Cel strategiczny 2</p> <p>Rewaloryzacja przestrzeni publicznej w kontekście potrzeb mieszkańców obszaru zdegradowanego z zachowaniem walorów kulturowych i przyrodniczych</p>
<p>Kierunek działań 1.1</p> <p>Aktywizacja i wsparcie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<p>Kierunek działań 2.1</p> <p>Ożywienie funkcji centrotwórczych i turystycznych obszaru zdegradowanego</p>
<p>Kierunek działań 1.2</p> <p>Wdrażanie działań kulturalno-edukacyjnych integrujących społeczność</p>	<p>Kierunek działań 2.2</p> <p>Przywrócenie ładu przestrzennego obszaru sprzyjającego realizacji społecznych działań rewitalizacyjnych</p>
<p>Kierunek działań 1.3</p> <p>Prowadzenie działań profilaktycznych przeciwdziałających niewłaściwym zachowaniom społecznym</p>	<p>Kierunek działań 2.3</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez wzmocnienie kondycji infrastruktury technicznej</p>

Źródło: opracowanie własne

Opisane i wyznaczone cele strategiczne oraz kierunki działań mają kluczowe znaczenie dla efektywnego i wszechstronnego procesu rewitalizacji, a ich wybór jest podyktowany

zdiagnozowaniem potrzeb mieszkańców oraz koniecznością podjęcia działań na rzecz ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych na wybranym obszarze.

9. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Elementem kluczowym w tworzeniu *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022* są konkretne projekty przewidziane do realizacji. Projekty rewitalizacyjne powinny być zasadniczo ukierunkowane na rozwiązanie problemów społecznych, technicznych, gospodarczych i przestrzennych, które zostały zdiagnozowane na obszarze zdegradowanym. Kluczową rolę w planowaniu kompleksowej rewitalizacji powinna odgrywać pierwsza z wymienionych kategorii, rozumiana jako fundament i główne ramy realizacyjne, ponieważ ostatecznym celem działań rewitalizacyjnych powinno być doprowadzenie do trwałych zmian społecznych w dziedzinie zatrudnienia, integracji społecznej czy edukacji na zdegradowanym obszarze. Działania społeczne mają także decydujące znaczenie z perspektywy dokonywanych zmian infrastrukturalnych, warunkując ich trwałość i akceptację przez mieszkańców rewitalizowanego obszaru.

Niniejszy program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy wskazując w pierwszej kolejności na aspekt społeczny procesu rewitalizacji i dalej na gospodarczy, przestrzenno – funkcjonalny, techniczny i środowiskowy.

Dokumentem planistycznym określającym pożądane kierunki działań podejmowanych przez JST jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020. W ramach Osi Priorytetowej X Inwestycje w infrastrukturę społeczną dookreślono działanie 10.2 Inwestycje wynikające z Lokalnych Planów Rewitalizacji, które obejmuje typy projektów:

- Odnowa fizyczna obszarów miejskich, zakładająca realizację przedsięwzięć inwestycyjnych odpowiadających na zdiagnozowane problemy społeczne. Przedsięwzięcia inwestycyjne polegające na budowie nowych obiektów mogą zostać objęte wsparciem wyłącznie w przypadku inwestycji niewymagających pozwolenia na budowę, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji (np. odnowa terenów zielonych, ciągów komunikacyjnych);
- Przebudowa, remont i adaptacja zdegradowanych budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia ich funkcji użytkowych lub nadania im nowych funkcji użytkowych (np. gospodarczych, społecznych, kulturalnych) sprzyjających poprawie życia mieszkańców
- Realizacja działań na rzecz środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz wspierania dostępu do usług (centra wolontariatu, wsparcie NGO przez bazę lokalową, dodatkowe „odziały” usług społecznych);
- Tworzenie warunków lokalowych i infrastrukturalnych do prowadzenia działalności gospodarczej i rozwoju usług - wsparcie przedsiębiorczości i samozatrudnienia, wspieranie ekonomii społecznej, podejmowanie działań inicjatyw lokalnych na rzecz zatrudnienia

oraz wspierania mobilności pracowników (np. kursy, szkolenia dla przedsiębiorców i bezrobotnych, klub przedsiębiorcy);

- Inwestycje polegające na dostosowaniu infrastruktury zdegradowanych budynków/pomieszczeń w celu adaptacji ich do świadczenia usług w zakresie opieki nad osobami zależnymi, w tym starszymi i osobami z niepełnosprawnościami (np. wspieranie osób niepełnosprawnych i w wieku senioralnym – utworzenie domów dziennego pobytu);
- Przebudowa, rozbudowa i adaptacja obiektów infrastrukturalnych z przeznaczeniem na tworzenie mieszkań chronionych, wspomaganych lub treningowych polegająca jedynie na inwestycjach w zakresie części wspólnych budynków mieszkalnych (np. mieszkania chronione, wspomagające usamodzielnienie).

Interwencja zaplanowana w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022 cechuje kompleksowy i zróżnicowany charakter. Szerokie uspołecznienie procesu identyfikacji obszaru zdegradowanego, jego wyboru jako rewitalizowanego spowodowało, iż planowane wsparcie dla obszaru centrum jest odzwierciedleniem potrzeb mieszkańców, organizacji pozarządowych, ale również identyfikuje plany rozwoju sektora publicznego oraz przedsiębiorstw. Przede wszystkim zakłada się osiągnięcie zmiany w dwóch głównych obszarach:

- Szeroko rozumianej jakości życia – zaplanowane oddziaływanie w tym obszarze obejmuje zarówno przedsięwzięcia skupione na poprawie warunków bytowych, jak i bezpieczeństwa, przestrzeni publicznej, tworzenia warunków do rozwoju gospodarczego, wspierania aktywizacji i samoorganizacji mieszkańców.
- Rozwiązaniu problemów społecznych – w związku z obserwowanymi tendencjami demograficznymi i innymi zjawiskami społecznymi identyfikuje się ważne problemy w tym obszarze o różnym natężeniu. W perspektywie kolejnych lat polepszeniu ulec ma przede wszystkim sytuacja osób wykluczonych z rynku pracy i wymagających wsparcia ze strony publicznego systemu pomocy społecznej. Ważnym elementem wsparcia jest również poprawienie się jakości życia osób starszych, których w mieście systematycznie przybywa.

9.1 Lista projektów rewitalizacyjnych

Poniżej zestawiono przewidziane do realizacji projekty rewitalizacyjne na wskazanym obszarze w gminie Strzelce Opolskie (obszar centrum).

Tabela 23 Lista projektów rewitalizacyjnych

	Nazwa projektu	Wnioskodawca
1	Rewitalizacja Placu Żeromskiego w Strzelcach Opolskich	Gmina Strzelce Opolskie
2	Remont i adaptacja budynku przy ul. Zamkowej 8 na potrzeby miejsca wielofunkcyjnego	Gmina Strzelce Opolskie
3	Rewitalizacja Placu Kościelnego przy kościele św. Wawrzyńca w Strzelcach Opolskich	Parafia św. Wawrzyńca
4	Rewitalizacja zdegradowanego ciągu pieszego, łączącego dworzec kolejowy z centrum przesiadkowym oraz centrum miasta „Brama Miasta”	Gmina Strzelce Opolskie
5	Zagospodarowanie podwórek przy budynkach komunalnych w Strzelcach Opolskich	Gmina Strzelce Opolskie
6	Nowoczesna toaleta kontenerowa	Gmina Strzelce Opolskie
7	Aktywizacja społeczno-zawodowa	Gmina Strzelce Opolskie/OPS w Strzelcach Opolskich
8	Konkurs literacki: Moja dzielnica – moja historia	Gmina Strzelce Opolskie/ Strzelecki Ośrodek Kultury
9	Moja dzielnica – mój dom	Gmina Strzelce Opolskie
10	Jest inaczej! - Interaktywny projekt socjoterapeutyczny dla młodzieży zagrożonej negatywnymi postawami społecznymi	Gmina Strzelce Opolskie
11	Dziecięcy piknik kulturalno-naukowy	Gmina Strzelce Opolskie
12	Aktywna integracja poprzez rękodzieło	Gmina Strzelce Opolskie
13	Zawodowo aktywni	Gmina Strzelce Opolskie

Źródło: *Urząd Miejski w Strzelcach Opolskich*

Szczegółowy opis projektów rewitalizacyjnych zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* z 2 sierpnia 2016 r. wydanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju zawiera:

- nazwę projektu
- nazwę wnioskodawcy/podmiotu realizującego (adres, tel. e-mail),
- krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu,
- cel ogólny (cele) projektu,
- zakres realizowanego zadania,
- miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres),
- szacowaną (orientacyjną) wartość projektu,
- prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji,
- prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Fiszka projektowa 1	
Tytuł projektu	Rewitalizacja Placu Żeromskiego w Strzelcach Opolskich
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Strzelce Opolskie
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Słabe warunki do prowadzenia działalności gospodarczej w okolicy placu, brak publicznych terenów do spędzania wolnego czasu w centrum miasta
Cel ogólny (cele) projektu	Poprawa warunków życia mieszkańców zamieszkujących centrum miasta w tym zwłaszcza osób starszych, matek z dziećmi poprzez stworzenie infrastruktury do odpoczynku i rekreacji
Zakres realizowanego zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa Placu Żeromskiego w tym wymiana infrastruktury towarzyszącej i dojazdowej do placu, nowe zagospodarowanie placu, wymiana nawierzchni i oświetlenia 2. Zakup urządzeń małej architektury oraz nasadzenia zieleni 3. Monitoring placu
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Plac Żeromskiego
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	3 000 000 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Zmniejszenie przestępczości w centrum miasta Zwiększenie atrakcyjności miasta jako miejsca do zamieszkania Poprawa warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w okolicy placu
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Wymiana nawierzchni placu 500 m ² Modernizacja dróg dojazdowych do placu Zakup urządzeń małej architektury

Fiszka projektowa 2	
Tytuł projektu	Remont i adaptacja budynków przy ul. Zamkowej 8 na potrzeby miejsca wielofunkcyjnego
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Strzelce Opolskie
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Brak warunków lokalowych i dostępności dla osób niepełnosprawnych biblioteki miejskiej, brak pomieszczeń dla organizacji pozarządowych,
Cel ogólny (cele) projektu	Poprawa warunków lokalowych i infrastrukturalnych do prowadzenia działalności gospodarczej, kulturowej.
Zakres realizowanego zadania	Adaptacja zdegradowanego budynków i nadanie mu nowych funkcji – społecznych, gospodarczych i kulturotwórczych.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	ul. Zamkowa 8, Strzelce Opolskie
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	3 000 000 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Powstanie wielofunkcyjnego obiektu zaspokajającego potrzeby kulturalne i społeczne mieszkańców gminy. Powstanie izby tradycji oraz nowoczesnej biblioteki dostosowanej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Powstanie „kawiarni kulturalnej” wraz z ogródkiem Powstanie pomieszczeń dla organizacji III sektora Powstanie archiwum miejskiego
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Przebudowa budynku o pow. 1000m2 Liczba organizacji pozarządowych zajmujących pomieszczenia – min. 3 Wzrost czytelnictwa wśród osób niepełnosprawnych

Fiszka projektowa 3	
Tytuł projektu	Rewitalizacja Placu Kościelnego przy kościele św Wawrzyńca w Strzelcach Opolskich
Nazwa wnioskodawcy	Parafia św. Wawrzyńca w Strzelcach Opolskich
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Brak informacji turystycznej w mieście Miejsce spotkań osób wykluczonych społecznie stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa mieszkańców i odwiedzających Brak miejsca odpoczynku i rekreacji w ścisłym centrum miasta
Cel ogólny (cele) projektu	Rewitalizacja zdegradowanego obszaru na placu kościelnym wraz z ochroną bioróżnorodności
Zakres realizowanego zadania	Renowacja baszty oraz obiektu kapliczki na potrzeby punktu informacji turystycznej i ekologicznej Utworzenie ogródka w ogrodach kościelnych Zagospodarowanie terenu wokół baszty
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Plac kościelny
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	2 000 000 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Utworzenie ogródka jako miejsca edukacji ekologicznej, informacji turystycznej oraz miejsca wypoczynku w szczególności dla klientów Klubu Seniora Integracja społeczna mieszkańców miasta Zatrudnienie osób wykluczonych jako pracowników obiektu
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Uporządkowanie terenu, urządzenie terenu placu kościelnego oraz zakup małej architektury Odnowiona baszta Makieta multimedialna miasta dostępna dla osób niepełnosprawnych Elektroniczny, multimedialny punkt informacji turystycznej i miejskiej

Fiszka projektowa 4	
Tytuł projektu	Rewitalizacja zdegradowanego ciągu pieszego, łączącego dworzec kolejowy z centrum przesiadkowym oraz centrum miasta „Brama Miasta”
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Strzelce Opolskie
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Brak poczucia bezpieczeństwa pieszych na odcinku pomiędzy ul. Piłsudskiego i Dworcową. Brak zorganizowanych miejsc postojowych w rejonie dworca Koncentracja na ternie PKS i PKP negatywnych zjawisk społecznych oraz gromadzenie osób wykluczonych
Cel ogólny (cele) projektu	Cel 1. Poprawa dostępności i bezpieczeństwa obszaru Cel 2. Poprawa jakości i spójności połączeń komunikacji pieszej i rowerowej Cel 3. Poprawa dostępności pieszej Powiatowego Centrum Kultury
Zakres realizowanego zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wymiana nawierzchni oraz dodatkowe nasadzenia 2. Budowa infrastruktury oświetleniowej wraz z monitoringiem 3. Zagospodarowanie terenu małą architekturą i tablicami informacyjnymi (wystawowymi, historycznymi) 4. Utworzenie przestrzeni na potrzeby StreetART
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Teren wzdłuż przejścia pomiędzy ul. Dworcową i Piłsudskiego
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	500 000 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Poprawa bezpieczeństwa, Stworzenie miejsca aktywizacji młodzieży oraz artystów Zwiększenie liczby osób korzystających z terenu Zmniejszenie liczby wykroczeń Rozwój sieci komunikacji rowerowej i pieszej
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Utworzenie atrakcyjnego miejsca spotkań młodzieży Utworzenie reprezentacyjnego ciągu komunikacji pieszej stanowiącego „Bramę Miasta”

Fiszka projektowa 5	
Tytuł projektu	Zagospodarowanie podwórek przy budynkach komunalnych w Strzelcach Opolskich
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Strzelce Opolskie
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	brak publicznych terenów przy budynkach komunalnych do spędzania wolnego czasu oraz integracji mieszkańców centrum miasta
Cel ogólny (cele) projektu	Poprawa warunków życia mieszkańców zamieszkujących centrum miasta w tym zwłaszcza osób starszych, matek z dziećmi poprzez stworzenie infrastruktury do odpoczynku przy budynkach komunalnych
Zakres realizowanego zadania	Remont i zagospodarowanie podwórek
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	ul. Rynek 1-5a ul. Konopnickiej 1-3 ul. Krakowska 3-5, 24,19-23a,13 ul. Ludowa 5-5a ul. Wałowa 2 a rynek 18 ul. Dąbrowskiego 24 ul. Chopina 1-1a a plac Żeromskiego 1, 2 ul. Wałowa 2 a Krakowska 7,9,11
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	500 000 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Zmniejszenie przestępczości w centrum miasta, poprawa stanu zdrowia dzieci i młodzieży, poprawa bezpieczeństwa Zwiększenie atrakcyjności miasta jako miejsca do zamieszkania Poprawa warunków do prowadzenia działalności gospodarczej w okolicy placu
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Rewitalizacja 15 podwórek komunalnych

Fiszka projektowa 6	
Tytuł projektu	Nowoczesna toaleta kontenerowa
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Strzelce Opolskie
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Bark dostępu do toalet publicznych dla osób niepełnosprawnych Krótkie godziny otwarcia
Cel ogólny (cele) projektu	Poprawa warunków życia mieszkańców i odwiedzających centrum miasta w tym zwłaszcza osób niepełnosprawnych, starszych. Zwiększenie dostępności toalet publicznych Podniesienie jakości życia w mieście
Zakres realizowanego zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakup 3 toalet kontenerowych 2. Odpowiednie uzbrojenie terenu w konieczne media 3. Dostosowanie najbliższego terenu do potrzeb osób niepełnosprawnych 4. Przygotowanie studium wykonalności
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	ul. Opolska Teren parkingu pomiędzy ul. Kościuszki i Piłsudskiego ul. Marka Prawego
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	300 000 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Wzrost liczby osób niepełnosprawnych korzystających z szaletów, poprawa jakości życia mieszkańców, Rezultaty mierzone na podstawie raportów kasowych oraz badań ankietowych
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Trzy toalety kontenerowe

Fiszka projektowa 7	
Tytuł projektu	Aktywizacja społeczno-zawodowa
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Strzelce Opolskie/OPS w Strzelcach Opolskich
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Realizacja projektu jest odpowiedzią na zdiagnozowaną bierność społeczną i zawodową, która stała się przyczyną izolacji społecznej, problemów rodzinnych, wychowawczych, materialnych i społecznych.
Cel ogólny (cele) projektu	Ograniczenie ubóstwa i korzystania z pomocy społecznej wśród 15 bezrobotnych zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, sprofilowanych jako najbardziej oddaleni od rynku pracy oraz nieaktywnych wymagających aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców Strzelce Opolskich
Zakres realizowanego zadania	Wsparcie zostanie objęta grupa 15 osób i ich otoczenie poprzez realizację ścieżek reintegracji w ramach 6-miesięcznych kontraktów socjalnych - kompleksowe i zindywidualizowane działania wykorzystujące instrumenty aktywizacji społecznej, zdrowotnej i edukacyjnej: pracę socjalną, usługi asystenta rodziny, trening kompetencji i umiejętności społecznych, poradnictwo i wsparcie indywidualne w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społ.-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową, terapię rodzinną. Projekt realizuje zasadę dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasadę równości szans i niedyskryminacji.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Projekt realizowany w Strzelcach Opolskich dla mieszkańców obszaru centrum (obszar rewitalizacji).
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	123 000 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Realizacja projektu pobudzi wśród jego uczestników poczucie lokalnej więzi ze środowiskiem, co będzie miało pozytywny wpływ na rewitalizację sfery społecznej obszaru.
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Rewitalizacja społeczna 15 osób - bezrobotni zagrożeni ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, sprofilowani jako najbardziej oddaleni od rynku pracy oraz nieaktywni wymagający aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańcy obszaru centrum.

Fiszka projektowa 8	
Tytuł projektu	Konkurs literacki: Moja dzielnica – moja historia
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Strzelce Opolskie/Strzelecki Ośrodek Kultury
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Konkurs skierowany do mieszkańców obszaru centrum, objętych którzy chcą opowiedzieć i udokumentować historię swojej dzielnicy, a tym samym wzbogacić wiedzę innych.
Cel ogólny (cele) projektu	Celem konkursu jest integracja społeczna mieszkańców dzielnicy, wzbogacenie wiedzy na temat historii miejsca w którym mieszkają, wzmocnienie więzi lokalnej.
Zakres realizowanego zadania	Forma wypowiedzi – krótkie opowiadanie w miarę możliwości wzbogacone dokumentacją fotograficzną.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Projekt realizowany w Strzelcach Opolskich dla mieszkańców obszaru centrum (obszar rewitalizacji).
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	11 000 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Wzrost zainteresowania historią własnego regionu. Integracja społeczności lokalnej oraz umacnianie więzi mieszkańców z regionem, propagowanie tzw. lokalnego patriotyzmu.
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Liczba osób uczestniczących w projekcie – 40 osób

Fiszka projektowa 9	
Tytuł projektu	Moja dzielnica – mój dom
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Strzelce Opolskie
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Brak publicznych terenów przy budynkach komunalnych do spędzania czasu wolnego oraz integracji mieszkańców.
Cel ogólny (cele) projektu	Celem projektu jest dążenie do podniesienia poziomu czystości i estetyki posesji poprzez zagospodarowanie terenu przylegającego do posesji (przekształcanie nieużytków w trawniki, pomysłowe zagospodarowanie terenu poprzez postawienie altanek, ławek, wykopanie oczek wodnych, miejsc odpoczynku, itp). W projekcie uczestniczą mieszkańcy posesji z obszaru centrum
Zakres realizowanego zadania	Zagospodarowanie terenu poprzez przekształcenie nieużytków w trawniki, postawienie altanek służących do odpoczynku, ławek, małych piaskownic czy też mini placów zabaw dla dzieci.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Projekt realizowany w Strzelcach Opolskich dla mieszkańców obszaru centrum (obszar rewitalizacji).
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	22 000 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Wzrost świadomości społeczności lokalnych w zakresie samodzielnego dbania o porządek, czystość i zagospodarowanie najbliższego otoczenia. Podniesienie estetyki przestrzeni publicznych.
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Liczba przekształconych terenów – 15 szt.

Fiszka projektowa 10	
Tytuł projektu	Jest inaczej! - Interaktywny projekt socjoterapeutyczny dla młodzieży zagrożonej negatywnymi postawami społecznymi
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Strzelce Opolskie
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Mieszkańcy obszaru centrum zagrożeni są wystąpieniem zjawisk takich jak wykluczenie społeczne, nałogi oraz przestępczość nieletnich. Dzięki realizacji projektu młodzież, która zagrożona jest w/w zjawiskami zyska prawidłowe wzorce zachowań,
Cel ogólny (cele) projektu	Celem projektu jest aktywizacja i socjoterapia młodzieży zagrożonej patologią, wykluczeniem społecznym oraz włączenie jej w działania na rzecz swojego środowiska i miasta.
Zakres realizowanego zadania	Projekt trwać będzie 6 miesięcy w roku szkolnym. Miesięcznie przewiduje się 2 zajęcia po 5 godz. lekcyjnych każde. Warsztaty rozpoczynają się będą o godz. 15:30 bezpośrednio po zajęciach szkolnych dlatego też w ramach projektu uczestnicy otrzymają ciepły posiłek. Miesiąc 1 – warsztaty integracyjne, budowanie więzi społecznych, rozwijanie umiejętności interpersonalnych, Miesiąc 2 – warsztaty umiejętności w pracy w grupie, budowanie postaw wolontariackich, Miesiąc 3 – profilaktyka uzależnień oraz nauka zachowań asertywnych, Miesiąc 4 – warsztaty umiejętności twórczych (arteterapia) Miesiąc 5 - warsztaty umiejętności organizacyjnych, praca nad organizacją imprezy kończącej projekt. Miesiąc 6 – impreza plenerowa, koncert lokalnej gwiazdy muzyki młodzieżowej
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Projektem objęta zostanie młodzież zamieszkująca obszar LPR
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	70 000 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Zmniejszenie przestępczości i zachowań dysfunkcyjnych w obszarze centrum.
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Liczba uczestników projektu – 20 osób

Fiszka projektowa 11	
Tytuł projektu	Dziecięcy piknik kulturalno-naukowy
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Strzelce Opolskie
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Projekt imprezy propagującej nauki ścisłe oraz ekologiczny styl życia skierowany jest do dzieci zamieszkujących obszar rewitalizacji, zagrożonych patologią, wykluczeniem oraz mających problemy psychologiczne i edukacyjne.
Cel ogólny (cele) projektu	Celem projektu jest propagowanie nauk ścisłych jako ciekawych form spędzania czasu wolnego i wychodzenia z dysfunkcyjnych środowisk.
Zakres realizowanego zadania	<p>W ramach projektu zrealizowana zostanie impreza o charakterze pikniku naukowego. Przygotowane zostaną widowiskowe eksperymenty, pokazy sceniczne oraz interaktywne stanowiska z doświadczeniami. Zdecydowaną większość eksperymentów przeprowadzą uczestnicy pokazu przy zachowaniu stosownych środków bezpieczeństwa. Naukową stroną przedsięwzięcia zajmie się firma specjalizująca się w tego typu pokazach zrzeszająca fizyków, konstruktorów, inżynierów, chemików, pedagogów i filozofów.</p> <p>Wszyscy oni posiadają bogate doświadczenie w pracy z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi, co gwarantuje nie tylko bezpieczeństwo eksperymentów ale również doskonałą zabawę.</p> <p>W ramach interaktywnych stanowisk dzieci wspólnie z naukowcami przy pomocy prostych, domowych materiałów skonstruują przedwzrostowe przyrządy naukowe oraz przekonają się, że nauka może być przyjemnością i zabawą.</p> <p>Część sceniczna zakończy się koncertem gwiazd muzyki dziecięcej</p>
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Projekt skierowany jest do dzieci i młodzieży zamieszkujących teren rewitalizacji. Miejscem realizacji będzie plac w obszarze centrum.
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	55 000 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Uczniowie uczestniczyć będą w eksperymentach i pokazach naukowych. Dzięki atrakcyjnemu sposobowi przekazywania wiedzy wzrośnie poziom zainteresowania naukami ścisłymi.
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Liczba uczestników pikniku dziecięcego – 150 osób

Fiszka projektowa 12	
Tytuł projektu	Aktywna integracja poprzez rękodzielnicze zajęcia warsztatowe
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Strzelce Opolskie/Strzelecki Ośrodek Kultury
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Projekt ukierunkowany na redukcję negatywnych zjawisk społecznych takich jak bezrobocie, ubóstwo oraz aktywną integrację poprzez udział w warsztatach i kursach tematycznych.
Cel ogólny (cele) projektu	Pobudzanie, wspieranie oraz zachęcanie do działania osób, które zmagają się z problemem bezrobocia, wykluczenia, społecznego czy ubóstwa. Przekazanie uczestnikom warsztatów i kursów elementarnej wiedzy z zakresu haftu wstążeczkowego, filcowania oraz z zakresu tworzenia witryn internetowych, poruszania się po Internecie. W trakcie kursów możliwe będzie również wsparcie psychologa w celu zwiększenia wiary we własne siły, ukierunkowania na nowe działania, przełamania barier.
Zakres realizowanego zadania	Zadanie obejmować będzie grupy osób zagrożonych bezrobociem, wykluczeniem społecznym oraz najbliższe otoczenie osób wykluczonych, bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem. W ramach zadania realizowane będą warsztaty rękodzielnicze w regularnym trybie.
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Strzelecki Ośrodek Kultury
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	160 000 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	-ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych, tj. bezrobocie, ubóstwo, niski kapitał społeczny, niewystarczający poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym; -wzrost integracji społeczeństwa; -zwiększenie możliwości samozatrudnienia
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Liczba uczestników warsztatów – 150 osób

Fiszka projektowa 13	
Tytuł projektu	Zawodowo aktywni
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Strzelce Opolskie/Strzelecki Ośrodek Kultury
Krótki opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja projektu	Ubodzy i korzystający z pomocy społecznej mieszkańcy obszaru są osobami nieaktywnymi społecznie i zawodowo, a ich bierność stała się przyczyną izolacji społecznej, problemów rodzinnych, wychowawczych, materialnych i społecznych, o czym świadczy ilość przyznawanych świadczeń pomocy społecznej. Projekt będzie oferował działania, które będą miały znaczący wpływ na ograniczenie sfery ubóstwa poprzez integrację społeczno-zawodową oraz podniesienie aktywności zawodowej osób z obszaru rewitalizacji.
Cel ogólny (cele) projektu	Poprawa sytuacji społeczno –zawodowej 30 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym - pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w umiejętności pożądane na rynku pracy(poprzez realizację poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, pomoc w zalezieniu zatrudnienia i samodzielnego świadczenia pracy (uczestnictwo w stażach), wzrost poziomu wykształcenia, dostosowania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach umożliwiających nabycie/podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych
Zakres realizowanego zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Objęcie kontraktem socjalnym 30 osób 2. Uczestnictwo w Treningach kompetencji i umiejętności społecznych oraz grupy wsparcia w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych 3. Uczestnictwo w kursach i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych 4. Uczestnictwo w stażach zawodowych 5. Poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy
Miejsce realizacji danego projektu na obszarze rewitalizacji (adres)	Projekt skierowany do osób z terenu rewitalizacji, realizowany w Strzelcach Opolskich
Szacowana (orientacyjna) wartość projektu	390 000 zł
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Realizacja projektu pobudzi wśród jego uczestników poczucie lokalnej więzi ze środowiskiem, co będzie miało pozytywny wpływ na rewitalizację sfery społecznej
Prognozowane produkty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji.	Liczba osób z kontraktem socjalnym – 30 osób

9.2 Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Poza wskazanymi powyżej projektami związanymi z LPR gminy Strzelce Opolskie, przewidziana jest również możliwość realizacji innych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Należy mieć na uwadze, że na chwilę obecną trudno jest zidentyfikować jednoznacznie wszystkie potrzeby mieszkańców oraz podmiotów funkcjonujących na terenie zdegradowanym. Mogą się one zmieniać w kolejnych latach funkcjonowania Programu, także ze względu na realizację wpisanych do dokumentu działań. Aby Lokalny Program Rewitalizacji był elastyczny i mógł reagować na zmieniające się potrzeby mieszkańców, poniżej zaprezentowano zakres tematyczny projektów, które będą mogły być podejmowane w ramach LPR:

- wyrównywanie szans społecznych i zawodowych osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- aktywizacja i integracja społeczna seniorów;
- rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzmocnienie kwalifikacji i umiejętności mieszkańców;
- przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców;
- promowanie przedsiębiorczości, podejmowanie działań na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym podejmowanie działań sprzyjających tworzeniu nowych firm i rozwoju kompetencji przedsiębiorczości mieszkańców;
- wspieranie przedsiębiorczości poprzez tworzenie mechanizmów wspierających działalność inwestycyjną;
- wsparcie przedsiębiorczości społecznej;
- rozbudowa infrastruktury społecznej, turystycznej i okołoturystycznej;
- poprawa efektywności energetycznej oraz wykorzystanie OZE w infrastrukturze publicznej;
- poprawa stanu zagospodarowania oraz jakości przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego;
- integracja i aktywizacja mieszkańców oraz zwiększenie stopnia ich udziału w życiu publicznym;
- rozwój nowych przestrzeni publicznych służących zaspokajaniu różnych potrzeb społecznych;
- ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnianie na cele społeczne i gospodarcze;
- ochrona środowiska przyrodniczego (zwłaszcza powietrza atmosferycznego);
- poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej oraz zasobów mieszkaniowych;
- poprawa jakości i dostępności do infrastruktury społecznej i zdrowotnej dla mieszkańców terenów zdegradowanych.

Działania z powyższego zakresu tematycznego wpisują się w zapisy *Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2020* ze względu na realizację celów i poszczególnych kierunków.

10. Ramy finansowe i źródła finansowania

10.1 Plan finansowy

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022 uwzględnia przedsięwzięcia rewitalizacyjne o charakterze podstawowym/elementarnym, jak i zadania uzupełniające, których realizacja uzależniona została przede wszystkim od możliwości finansowych gminy oraz stopnia efektywności pozyskiwania środków na realizację poszczególnych projektów. Dlatego plan finansowy ma charakter indykatywny i obejmuje wszystkie projekty.

Tabela 24 Plan finansowy projektów rewitalizacyjnych

Numer projektu	Nazwa projektu	Potencjalne źródła finansowania	Wartość projektu [zł]
1	Rewitalizacja Placu Żeromskiego w Strzelcach Opolskich	RPO WO 2014-2020, środki własne	3 000 000,00 zł
2	Remont i adaptacja budynków przy ul. Zamkowej 8 na potrzeby miejsca wielofunkcyjnego	RPO WO 2014-2020, środki własne	3 000 000,00 zł
3	Rewitalizacja Placu Kościelnego przy kościele św. Wawrzyńca w Strzelcach Opolskich	RPO WO 2014-2020, PO iŚ,S środki własne	2 000 000,00 zł
4	Rewitalizacja zdegradowanego ciągu pieszego, łączącego dworzec kolejowy z centrum przesiadkowym oraz centrum miasta „Brama Miasta”	RPO WSO 2014-2020, środki własne	500 000,00 zł
5	Zagospodarowanie podwórek przy budynkach komunalnych w Strzelcach Opolskich	RPO WO 2014-2020, środki prywatne	500 000,00 zł
6	Nowoczesna toaleta kontenerowa	RPO WO 2014-2020, środki własne	300 000,00 zł
7	Aktywizacja społeczno-zawodowa	RPO WO 2014-2020, środki własne	123 000,00 zł
8	Konkurs literacki: Moja dzielnica – moja historia	RPO WO 2014-2020, środki własne	11 000,00 zł
9	Moja dzielnica – mój dom	RPO WO 2014-2020, środki własne	22 000,00 zł
10	Jest inaczej! - Interaktywny projekt socjoterapeutyczny dla młodzieży zagrożonej negatywnymi postawami społecznymi	RPO WO 2014-2020, środki własne	70 000,00 zł
11	Dziecięcy piknik kulturalno-naukowy	RPO WO 2014-2020, środki własne	55 000,00 zł
12	Aktywna integracja poprzez rękodzielnicze zajęcia warsztatowe	RPO WO 2014-2020, środki własne	160 000,00 zł
13	Zawodowo aktywni	RPO WO 2014-2020, środki własne	390 000,00 zł
łącznie			10 130 000,00 zł

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich

10.2 Źródła finansowania

Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych w województwie opolskim w latach 2014 – 2020 są środki w ramach funduszy europejskich wydatkowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014 - 2020.

Jednocześnie ważnymi źródłami zapewniającymi kompletność finansowania projektów mogą być: krajowe fundusze europejskie (np. PO WER, PO Infrastruktura i Środowisko, PO Polska Cyfrowa), inne środki krajowe : NFOSIGW i regionalne: WFOSIGW .

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020, zakłada, iż może być narzędziem wdrażania działań rewitalizacyjnych. W ramach programu nie przewidziano odrębnych działań dedykowanych projektom rewitalizacyjnym, jednak przyjęto rozwiązania promujące projekty związane z rewitalizacją poprzez wprowadzenie dedykowanych kryteriów wyboru. Preferencje dla projektów rewitalizacyjnych przewidziane zostały w następujących Działaniach/Poddziałaniach:

- Działanie 1.3 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach (wsparcie skierowane będzie na tzw. głęboką kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej);
- Działanie 2.5. Poprawa jakości środowiska miejskiego (rekultywacja obszarów zdegradowanych /zdegradowanych oraz remediacja terenów zanieczyszczonych, rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, w tym terenów przemysłowych i pogórnich oraz inwentaryzacja terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych);
- Działanie 6.1 Rozwój publicznego transportu zbiorowego w miastach (wsparcie transportu publicznego wynikające z przygotowanych przez samorzady planów gospodarki niskoemisyjnej, obejmujących swoim zakresem zagadnienia związane ze zrównoważoną mobilnością miejską);
- Działanie 8.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury (w ramach działania realizowane będą inwestycje dotyczące zarówno ochrony zabytków, jak też rozwoju zasobów kultury).

Potencjalnym źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych może być *Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2025* . Program ASOS za cel przyjął poprawę jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną. U podstaw programu leży natomiast zróżnicowanie populacji osób starszych i ich potrzeb. Promowane są zatem działania mające na celu podtrzymanie aktywności osób starszych i zapewnienie ich udziału w życiu społecznym oraz działania ukierunkowane na osoby o ograniczonej samodzielności. W programie wyznaczone zostały 4 Priorytety:

– **Priorytet 1. Edukacja osób starszych.**

Celem Priorytetu jest zwiększenie różnorodności oraz poprawa jakości oferty edukacyjnej dla osób starszych. W ramach priorytetu wspierane są działania obejmujące np. tworzenie ofert zajęć edukacyjnych i warsztatów o aktywnym starzeniu się, kształcenie opiekunów.

– **Priorytet 2. Aktywność społeczna promująca integrację wewnątrz i międzypokoleniową.**

Celem priorytetu jest tworzenie odpowiednich warunków dla integracji wewnątrzpokoleniowej, a także międzypokoleniowej osób starszych w oparciu o istniejącą infrastrukturę społeczną. W ramach priorytetu wspierane są projekty dotyczące m.in. aktywności społecznej oraz fizycznej i turystyczno-rekreacyjnej osób starszych, działania angażujące różne pokolenia, przeciwdziałania e-wykluczeniu.

– **Priorytet 3. Partycypacja społeczna osób starszych.**

Celem priorytetu jest rozwój zróżnicowanych form aktywności społecznej osób starszych, w tym zwłaszcza ich partycypacji w życiu społecznym, procesach decyzyjnych i kształtowaniu polityk publicznych. W ramach tego priorytetu wspierane są projekty dotyczące m.in. form aktywności osób starszych wobec społeczności lokalnych, aktywności wspierających uczestnictwo i integrację w życiu społecznym i publicznym, pomocy obywatelskiej.

– **Priorytet 4. Usługi społeczne dla osób starszych (usługi zewnętrzne).**

Celem priorytetu jest zwiększenie stopnia dostępności oraz podniesienie jakości usług społecznych dla osób starszych, a także wspieranie różnych działań na rzecz samoorganizacji i samopomocy. W ramach tego priorytetu wspierane są projekty obejmujące m.in. szkolenia dla wolontariuszy i opiekunów (z zakresu pomocy osobom starszym), wspieranie różnych form samopomocy, poprawę dostępności osób starszych do różnorodnych usług (m.in. opiekuńczych, kulturalnych, edukacyjnych, doradczych, sportowych i turystycznych). Podmiotami, które mogą składać wnioski na realizację projektów są: organizacje pozarządowe, osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, przepisów o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, spółdzielnie socjalne, spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.

Projekty przewidziane do realizacji w Programie Rewitalizacji mogą zostać dofinansowane w ramach Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Źródłem finansowania zadań zaproponowanych w niniejszym dokumencie mogą być w szczególności następujące programy:

Program Rozwój infrastruktury kultury.

Zasadniczym celem programu jest wsparcie infrastruktury oraz poprawa funkcjonowania podmiotów prowadzących działalność kulturalną, domów kultury, jak również szkół i uczelni artystycznych.

Projekty zaproponowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Strzelce Opolskie mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach priorytetów:

- Priorytet 1. Infrastruktura kultury.

Głównym celem priorytetu jest stworzenie optymalnych warunków dla prowadzenia działalności kulturalnej, poprzez rozbudowę oraz modernizację infrastruktury instytucji kultury, a także innych podmiotów prowadzących działalność w tym obszarze. W ramach Priorytetu 1. możliwe jest dofinansowanie projektów dotyczących m.in. budowy, przebudowy i remontu infrastruktury oraz zakup wyposażenia na potrzeby działalności kulturalnej. O dofinansowanie mogą się ubiegać m.in. samorządowe instytucje kultury (z wyjątkiem domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki, a także bibliotek, w skład których wchodzi powyższe instytucje), jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe, jak również kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne.

- Priorytet 3. Infrastruktura domów kultury

Zasadniczym celem priorytetu jest zapewnienie optymalnych warunków dla działalności domów i ośrodków kultury oraz centrów kultury i sztuki w zakresie edukacji kulturalnej i animacji kultury (poprzez modernizację i rozbudowę ich infrastruktury). Zadania możliwe do realizacji w ramach tego priorytetu to: prace budowlane, opracowywanie dokumentacji technicznej czy zakup wyposażenia niezbędnego dla realizacji celów statutowych. O wsparcie finansowe w ramach priorytetu mogą się ubiegać: domy i ośrodki kultury oraz centra kultury i sztuki posiadające status samorządowej instytucji kultury, biblioteki posiadające status samorządowej instytucji kultury w skład których wchodzi domy i ośrodki kultury bądź centra kultury i sztuki, a także jednostki samorządu terytorialnego (wyłącznie jako organy prowadzące dla wyżej wskazanych podmiotów).

Program Edukacja.

Zasadniczym celem Programu jest rozwijanie ekspresji twórczej i kreatywności, podnoszenie kompetencji artystycznych i medialnych. Projekty przewidziane do realizacji w Programie Rewitalizacji mogą być finansowane z następujących priorytetów:

- Priorytet 1. Edukacja kulturalna

Celem tego priorytetu jest wspieranie zadań z zakresu edukacji kulturalnej, ważnych dla rozwoju kapitału społecznego. Wsparcie finansowe kierowane będzie do dwóch rodzajów projektów: działań edukacyjno-animacyjnych, stymulujących kreatywność i aktywizujących twórczo uczestników reprezentujących wszystkie grupy wiekowe i społeczne oraz przedsięwzięć artystycznych dla dzieci i młodzieży, kształtujących potrzebę stałego uczestniczenia w życiu kulturalnym. W ramach priorytetu można ubiegać się o dofinansowanie wydarzeń artystycznych dla dzieci i młodzieży do 18 r. ż. (festiwali, koncertów, spektakli teatralnych) oraz zadań edukacyjno-kulturalnych (projektów

rozwijających kreatywność i umiejętności twórcze uczestników, zadań integracji międzypokoleniowej i społecznej). O dofinansowanie w ramach priorytetu mogą ubiegać się samorządowe instytucje kultury (z wyjątkiem instytucji współprowadzonych przez ministra i jednostki samorządu terytorialnego), organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne; podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

Program Promocja literatury i czytelnictwa:

- Priorytet 4. Partnerstwo publiczno-społeczne.

Celem Priorytetu 4. jest aktywizowanie lokalnych społeczności wokół bibliotek publicznych, jako ważnych instytucji kultury w gminach, a także wzmocnienie roli bibliotek publicznych jako miejsc integracji życia lokalnych społeczności. W ramach priorytetu można ubiegać się o dofinansowanie na rzecz organizowania i prowadzenia wolontariatu na rzecz biblioteki, organizację i prowadzenie działań aktywizujących lokalną społeczność wokół biblioteki. O dofinansowanie w ramach priorytetu mogą ubiegać się organizacje pozarządowe, będące podmiotami prawa polskiego, które nawiążą współpracę z biblioteką publiczną, poświadczoną umową określającą warunki współpracy umożliwiające realizację zadania.

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Działania społeczne, które ukierunkowane są na rozwój społeczeństwa obywatelskiego, włączanie mieszkańców we współdecydowanie i zaangażowanie ich w sprawy lokalne, które przewidziane są do realizacji w ramach Programu Rewitalizacji mogą być wspierane finansowo poprzez Program Funduszu Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014 – 2020. Program FIO jest programem rządowym, wspieranym ze środków budżetu państwa i adresowany jest do podmiotów sektora pozarządowego (tzw. III sektora). Celem głównym programu jest zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. W ramach Programu realizowane są cztery główne priorytety:

- Priorytet 1. Małe inicjatywy

Celem Priorytetu jest zwiększenie możliwości obywateli w realizacji inicjatyw oddolnych. Priorytet wspiera m.in. inicjatywy nieformalne, samopomocowe czy wsparcie młodych organizacji pozarządowych.

- Priorytet 2. Aktywne społeczeństwo

Celem priorytetu jest zwiększenie liczby obywateli angażujących się w inicjatywy lokalne oraz działania realizowane przez organizacje pozarządowe. W ramach tego priorytetu wspierane są działania skierowane m.in. na: aktywizację obywateli w sprawach wspólnotowych, rozwijanie wolontariatu,

aktywizację współpracy wspólnot lokalnych i organizacji publicznych, wspieranie aktywnych form integracji społecznej, a także rozwój przedsiębiorczości społecznej.

– Priorytet 3. Aktywni obywatele

Celem priorytetu jest wzrost poziomu partycypacji obywateli w sprawach publicznych. W ramach priorytetu wspierane są przedsięwzięcia dotyczące m.in. zwiększania wpływu obywateli na polityki publiczne, rozwijanie edukacji obywatelskiej i kompetencji społecznych, a także wspierania tworzenia partnerstw i innych form współpracy służących aktywizacji obywateli i przekazywaniu im realizacji zadań publicznych.

– Priorytet 4. Silne organizacje pozarządowe

Celem priorytetu jest wzmocnienie potencjału sektora pozarządowego, w szczególności wzmocnienie potencjału organizacji federacyjnych. W ramach tego Priorytetu dofinansowane są działania dotyczące wspierania działań o charakterze systemowym oraz wspomaganie zwiększania kompetencji organizacji społecznych.

Programy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Działania dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego oraz zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego, przewidziane do realizacji w ramach niniejszego dokumentu, mogą zostać dofinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W kontekście zadań zaproponowanych w niniejszej Strategii szczególnie istotnymi źródłami finansowania wydaje się być program Edukacja ekologiczna. Głównym celem programu Edukacja ekologiczna jest „podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju”. W ramach tego programu wspierane są przedsięwzięcia edukacyjne dotyczące m.in.: kształtowania postaw społeczeństwa z wykorzystaniem tradycyjnych mediów i Internetu, aktywizacji społeczeństwa dla zrównoważonego rozwoju, wsparcia systemu edukacji w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, a także budowy, rozbudowy, remontu i wyposażenia obiektów infrastruktury służących edukacji ekologicznej.

11. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* z 2 sierpnia 2016 r. wydanych przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach:

- przestrzennym,
- problemowym,
- proceduralno-instytucjonalnym,
- międzyokresowym,
- źródeł finansowania.

Zagadnienie komplementarności projektów w ramach planowanej rewitalizacji stanowi, obok szczegółowej diagnozy oraz możliwie szerokiej partycypacji społecznej, bardzo ważny aspekt opracowania Programu Rewitalizacji i jest szczególnie podkreślany przez Ministerstwo Rozwoju. Komplementarność jako zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami umożliwia efektywne wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację oraz implikuje skuteczność działań w każdym obszarze problemowym.

11.1 Komplementarność przestrzenna

Projekty przewidziane dla wyznaczonego w gminie Strzelce Opolskie obszaru rewitalizacji mają na celu oddziaływanie na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), wzajemnie się dopełniają, co implikuje efekt synergii pomiędzy nimi. Komplementarność przestrzennej interwencji poszczególnych projektów ujawnia się również w tym, że planowane działania nie będą skutkować przesuwaniem problemów na inne obszary ani prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na wyznaczonym obszarze LPR i są z nim ściśle powiązane. Są odpowiedzią na główne problemy dla tego terenu. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru LPR, całej gminy jak i regionu. Ich realizacja będzie zapobiegać przenoszeniu się różnych problemów na dalsze obszary gminy.

11.2 Komplementarność problemowa

Wybrane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na wyznaczony obszar LPR we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, środowiskowym, kulturowym, technicznym). Jednocześnie planowane projekty unikają fragmentacji działań, koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru, określają pożądany stan, do którego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Zadania o charakterze infrastrukturalnym zostały przewidziane w taki sposób aby służyły zarówno poprawie jakości życia mieszkańców, jak również zwiększeniu ład przestrzennego.

11.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Realizacja poszczególnych projektów, zarządzana przez operatora całego procesu rewitalizacji, pozwala na efektywne i harmonijne współdziałanie wzajemne, uzupełnianie się i spójność procedur. Za realizację założeń niniejszego dokumentu odpowiada Zespół do spraw rewitalizacji powołany w związku z podjętą w dniu 28 października 2015 r. przez Radę Miejską w Strzelcach Opolskich uchwałą w sprawie przystąpienia do opracowania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022* (Uchwała nr XIV/98/2015).

W skład Zespołu powołano pracowników Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich, przedstawicieli Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Policji w Strzelcach Opolskich, Gminnego Zarządu Oświaty i Wychowania, przedstawicieli sektora NGO i przedsiębiorców oraz przedstawicieli społeczności gminy Strzelce Opolskie. Umieszczenie części członków zespołu w ramach obecnych struktur Urzędu Miejskiego zapewnia skuteczne zarządzanie Programem oraz pozwoli na kontynuację i uzupełnienie działań podejmowanych w ramach realizacji polityk publicznych. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach. Realizacja LPR będzie systematycznie monitorowana, co umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Wszyscy interesariusze będą włączeni w proces realizacji programu i do okresowej oceny. Po zakończeniu projektu proces wdrażania i monitorowania Programu Rewitalizacji będzie kontynuowany w ramach struktur Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich.

11.4 Komplementarność międzyokresowa

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022 zachowuje ciągłość programową, a szczegółowy dobór projektów jest efektem krytycznej oceny oraz sformułowania

wniosków na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013) sposobu wspierania procesów zaangażowanych społecznie. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych znajdują kontynuację w planowanych zadaniach w ramach niniejszego dokumentu. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwalają na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w aktualnej perspektywie finansowej.

11.5 Komplementarność źródeł finansowania

Planowane projekty rewitalizacyjne, opierają się na uzupełnianiu i łączeniu wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego, z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Ponadto łączą prywatne i publiczne źródła finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądaných zmian na wyznaczonym obszarze LPR.

Projekty, które zostały zapisane w niniejszym dokumencie mają zapewnione finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą. Kluczowe znaczenie z punktu widzenia skutecznej realizacji założeń rewitalizacyjnych są środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Podstawowe inwestycje będą realizowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020. Ponadto projekty zapisane w dokumencie dają także możliwość włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

Współfunkcjonowanie zaplanowanych projektów, które są względem siebie komplementarne, zakłada skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru zdegradowanego i jest ważnym warunkiem sukcesu całego procesu.

12. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja

Zaprojektowany system zarządzania *Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022* zapewni jego konstruktywne wykorzystanie i systematyczną realizację zapisanych w nim zadań. Za wdrażanie i monitoring działań ujętych w niniejszym dokumencie odpowiadać będzie przede wszystkim Burmistrz Strzelec Opolskich we współpracy ze strukturami Urzędu Miejskiego oraz Zespołem do spraw rewitalizacji.

12.1 Struktura zarządzania LPR

Realizacja zapisów niniejszego dokumentu powierzona zostaje Burmistrzowi Strzelec Opolskich, poprzez struktury Urzędu Miejskiego oraz Zespół do spraw rewitalizacji. Zarządzanie przedmiotowym opracowaniem będzie odbywać się zatem w ramach istniejących struktur Urzędu, przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie Programem.

Wszystkie projekty będą realizowane zgodnie z uchwalonym przez Radę Miejską Wieloletnim Planem Finansowym oraz budżetami rocznymi. Spójność niniejszego dokumentu z Wieloletnim Planem Finansowym zapewnić ma efektywną realizację zaplanowanych, zhierarchizowanych i ujętych w ww. planach programów i projektów inwestycyjnych.

Celem sprawnego zarządzania większymi zadaniami inwestycyjnymi (projektami), Burmistrz Strzelec Opolskich może powołać zespoły zadaniowe. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za cząstkowe funkcje zarządzania projektem. Ideą powołania zespołu jest właściwe przygotowanie projektu od strony technicznej i sprawne zarządzanie jego realizacją, począwszy od przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad robotami, zarządzanie przepływem dotacji, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanej pomocy.

W systemie wdrażania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022* ważny element stanowi zbudowanie mechanizmów włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Ze względu na charakter procesu rewitalizacji, międzysektorowy charakter współpracy zawiązanej na rzecz skutecznego przeobrażenia wyznaczonego obszaru LPR i w związku z aktywnym uczestnictwem przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców, zakłada się wykorzystanie mechanizmów związanych z kontrolą obywatelską i współdecydowaniem. Mechanizmy te zasadniczo zostały opisane w rozdziale 13., jednak ze względu na ich aspekt wdrożeniowy, opis zasad włączających społeczność lokalną prezentuje się poniżej.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022 jest dokumentem otwartym i będzie podlegać aktualizacji, w oparciu o zasadę partnerstwa we współpracy z lokalnymi partnerami: mieszkańcami, wspólnotami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, kościołem i innymi partnerami społeczno-gospodarczymi. Jednym z elementów współpracy z partnerami będą działania Zespołu do spraw rewitalizacji, który będzie inicjować i zachęcać mieszkańców i inne podmioty, w szczególności NGO do tworzenia lokalnych zespołów, działających na rzecz rewitalizacji, w tym realizacji projektów wynikających bezpośrednio z Programu. Działania te obejmować powinny:

- akcje informacyjno-promocyjne z wykorzystaniem strony internetowej Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich,
- przygotowanie publikacji w prasie lokalnej i współpracę z mediami,
- organizację spotkań z mieszkańcami obszaru LPR objętych Programem,
- podawanie do publicznej wiadomości, poprzez stronę internetową raportów z realizacji przewidzianych w dokumencie działań.

Powyższe działania zapewnią rzeczywistą kontrolę obywatelską i umożliwią wpływ na kształt zaplanowanych procesów rewitalizacyjnych na terenie gminy Strzelce Opolskie.

12.2 Procedura prowadzenia monitoringu i ewaluacji oraz weryfikacji i oceny postępów realizacji Programu

W prawidłowy sposób funkcjonujący monitoring i ewaluacja działań umożliwiają dobre zarządzanie projektem. Podstawowym celem monitoringu jest weryfikacja skuteczności działań ujętych w dokumencie. Stały monitoring pozwala także na korygowanie działań, a co za tym idzie podniesienie efektywności polityk publicznych.

Monitoring realizacji zapisów *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022*, prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników, mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów. Na system monitoringu składają się następujące narzędzia:

- Procedura stałego monitorowania Programu Rewitalizacji.

Sprawozdania z postępów w realizacji zadań uwzględnionych w dokumencie przygotowywane są raz w roku i obejmują sprawozdanie zamykające rok. W tym celu podejmowane są następujące działania:

Burmistrz Strzelce Opolskich z pomocą struktur Urzędu Miejskiego pozyskuje informacje na temat zrealizowanych projektów w danym roku kalendarzowym od jednostek odpowiedzialnych za ich realizację. Dane zawierają opis realizowanych zadań wynikających z dokumentu, m.in.: okres realizacji zadania/projektu, opis zadania/projektu, cele, podjęte działania, wartość zadania/projektu oraz źródła finansowania i osiągniętą wartość przyjętych wskaźników. Dane te gromadzone raz na rok, a sprawozdania za okres od 1 stycznia do 31 grudnia będą przedkładane do dnia 30 kwietnia każdego

roku. Obsługa administracyjno-organizacyjna Zespołu będzie leżała w kompetencjach Referatu Funduszy Pomocowych i Rozwoju Gminy.

- Ewaluacja ex post – po zakończeniu realizacji Programu rewitalizacji

Ewaluacja ex post jest dokumentem, który służy do rozliczenia wyników prac związanych z Programem. Za wykonanie ewaluacji odpowiedzialny będzie Referat Funduszy Pomocowych i Rozwoju Gminy.. Raport ten powinien zawierać zestawienie najważniejszych wniosków ze sprawozdań zamykających rok, prowadzonych przez cały okres obowiązywania zapisów *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022*. Dodatkowo ewaluacja powinna obejmować badania społeczno-ekonomiczne, które będą stanowiły odpowiedź na zdiagnozowane w dokumencie problemy. Takie zestawienie pozwoli na wykazanie efektów, które zostały osiągnięte dzięki podjętej interwencji.

Poniżej zestawiono wskaźniki realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na poziomie sformułowanych celów rewitalizacji:

Tabela 25 Wskaźniki realizacji LPR

Wskaźnik	Jednostka	Źródła danych
Liczba projektów realizowanych w ramach LPR	szt.	dane gminy
Liczba osób korzystających ze świadczeń OPS w Strzelcach Opolskich (spadek o 5%)	os.	dane gminy
Liczba osób bezrobotnych w Strzelcach Opolskich (spadek o 5%)	os.	dane gminy

Źródło: opracowanie własne

Raport zostanie przekazany Burmistrzowi Strzelce Opolskich oraz Radzie Miejskiej, a także podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich.

13. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej

Dokument jakim jest *Lokalny Program Rewitalizacji gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022* został przygotowany w procesie szerokiej partycypacji społecznej. Na każdym etapie prac związanych z dokumentem tj. diagnozowaniu i programowaniu realizowana była zasada partnerstwa różnych środowisk i partnerów, w tym podczas wyznaczenia obszarów zdegradowanych, obszarów rewitalizacji, a także zbieranie propozycji rozwiązań, projektów, pomysłów na zadania. Zasada partycypacji społecznej będzie realizowane także na etapie wdrażania i monitorowania LPR.

W ramach prac nad dokumentem wykorzystano następujące mechanizmy partycypacji społecznej:

- Konferencja inauguracyjna prace nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022* (8 lipca 2016 r.) z udziałem mieszkańców.
- Nabór wśród mieszkańców na członków Zespołu ds. rewitalizacji (8-15.07.2016 r.)
- Warsztat strategiczny z udziałem interesariuszy sektora publicznego (21.07.2016 r.)
- Ankieta rewitalizacyjna dystrybuowana w wersji papierowej oraz elektronicznej za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich. Ankietyzacja była prowadzona od 8.07.2016 r. do 22.07.2016 r. Mieszkańcy mogli z wykorzystaniem ankiety zgłaszać własne propozycje obszarów zdegradowanych wraz z uzasadnieniem oraz komentować na bieżącego postęp prac nad sformułowaniem programu rewitalizacji. W ramach ankiety prowadzono również badania społeczne o charakterze ilościowym skupione przede wszystkim na rozpoznaniu potrzeb mieszkańców z zakresu rewitalizacji społecznej, przestrzennej, środowiskowej, technicznej jak i gospodarczej w gminie.
- Nabór projektów do *Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022*. W ramach naboru udostępnione zostało narzędzie on-line, za pomocą którego interesariusze mieli możliwość zgłoszenia propozycji projektów oraz dystrybuowany był formularz w wersji papierowej (1-12.08.2016 r.).
- Szkolenie rewitalizacyjne obejmujące część teoretyczną i praktyczną w zakresie tworzenia LPR, opracowywania projektów rewitalizacyjnych (29-30 sierpnia 2016 r.)
- Wizja lokalna (spacer studyjny) – badanie jakościowe, polegające na zwizytowaniu obszarów gminy Strzelce Opolskie, połączone z rozmowami z mieszkańcami, korzystającymi w danej chwili z odwiedzanej przestrzeni miejskiej. Metoda ta miała na celu zdiagnozowanie występujących w terenie problemów przede wszystkim w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W spacerze uczestniczyli członkowie Zespołu do spraw rewitalizacji.

- Konsultacje społeczne - w dniach 12-23.09.2016 zbierane były uwagi za pośrednictwem formularza dostępnego na stronie internetowej miasta oraz za pomocą ankiety w wersji papierowej. W wyniku konsultacji wpłynęła jedna propozycja dotycząca poszerzenia działań rewitalizacyjnych o podwórko budynku nr 2 przy placu S. Żeromskiego. Propozycja została uwzględniona i włączona w projekt „Zagospodarowanie podwórek przy budynkach komunalnych w Strzelcach Opolskich”. Ponadto w dniach 15.09.2016 oraz 19.09.2016 odbyły się spotkania z mieszkańcami miasta i radnymi.
- Wszystkie informacje związane z przebiegiem prac nad Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie były na bieżąco przedstawiane na stronie internetowej miasta oraz profilu FB. W lokalnej prasie - Informatorze Strzeleckim zamieszczane były artykuły oraz ogłoszenia dla mieszkańców związane z opracowaniem LPR.

14. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Kwestie oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych regulowane są w następujących ustawach:

1. Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.) ustawa ta dodatkowo uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

Program Rewitalizacji ma na celu przede wszystkim określić warunki realizacji zadań kluczowych z punktu widzenia lokalnej społeczności i samorządu, w zidentyfikowanych podobszarach rewitalizowanych oraz stworzyć wytyczne i ramy dla osiągnięcia celów o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. W perspektywie długofalowej LPR ma na celu poprawę warunków ekonomiczno-społecznych, przestrzennych, środowiskowych itp. Na podstawie wstępnej analizy możliwych oddziaływań przewidzianych w dokumencie zadań, stwierdzono, że w większości przypadków oddziaływania te nie będą znaczące. Ponadto niektóre z planowanych do realizacji zadań będą miały pozytywny wpływ na stan i jakość środowiska.

Na podstawie powyższych rozważań można oczekiwać, że zgodnie z Ustawą z dn. 3 października 2008 r. LPR nie będzie wymagał przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, ze względu na zapis art. 48 ust. 1, który stwierdza, że organ opracowujący projekty dokumentów (w tym także gminny program rewitalizacji) może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Ponadto należy stwierdzić, że realizacja założeń LPR nie będzie powodować znaczącego oddziaływania na obszary Natura 2000, gdyż planowane zadania nie będą realizowane w granicach obszaru Natura 2000. Powyższe wyjaśnienia utwierdzają w przekonaniu, że założenia LPR nie będą negatywnie oddziaływać na środowisko jako całość, ani też na obszary podlegające ochronie, w tym na obszary Natura 2000.

Jednakże w przypadku stwierdzenia konieczności przeprowadzenia szczegółowej analizy oddziaływania na środowisko *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022*, zostanie ona wykonana na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w trybie ustawy z dnia

3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 Nr 199, poz. 1227 ze zm.). W takim przypadku organ odpowiedzialny za opracowanie GRP jest zobowiązany do wykonania i przedstawienia organom opiniującym prognozę oddziaływania na środowisko sporządzoną zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008 Nr 199, poz. 1227 ze zm.).

W myśl ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Prognoza ma na celu identyfikację przewidywanych ewentualnych skutków wpływu ustaleń LPR na środowisko, ocenę zaproponowanych w nim rozwiązań funkcjonalno – przestrzennych, a także ich zgodność z przepisami prawa z zakresu ochrony środowiska.

Spis grafik

Grafika 1 Jednostki statystyczne analizowane w ramach prac nad LPR Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016-2022	43
Grafika 2 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	46
Grafika 3 Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	47
Grafika 4 Bezrobotni powyżej 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców	48
Grafika 5 Liczba osób korzystających ze świadczeń	49
Grafika 6 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	50
Grafika 7 Liczba osób korzystających zasiłku celowego i w naturze	51
Grafika 8 Liczba przestępstw popełnionych w gminie Strzelce Opolskie w przeliczeniu na 100 mieszkańców	52
Grafika 9 Liczba wykroczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	53
Grafika 10 Poziom degradacji budynków w gminie Strzelce Opolskie	54
Grafika 11 Zarejestrowana działalność gospodarcza w stosunku do liczby ludności	55
Grafika 12 Dostęp do terenów rekreacyjno-wypoczynkowych	56
Grafika 13 Zasięg terytorialny – proponowany obszar rewitalizacji	61
Grafika 14 Obszar rewitalizacji w gminie Strzelce Opolskie.....	67

Spis tabel

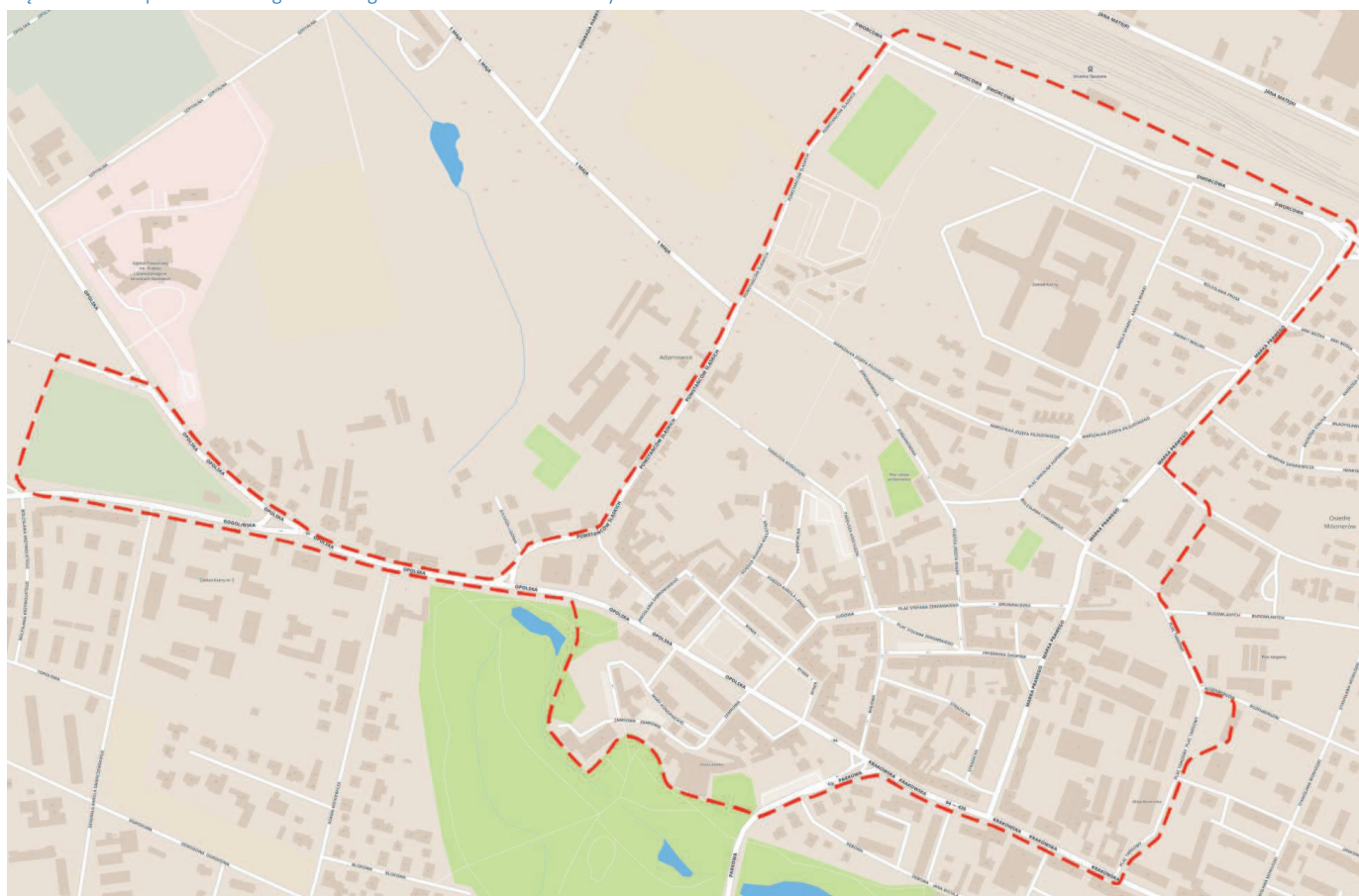
Tabela 1 Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym	9
Tabela 2 Komplementarność z dokumentami na poziomie gminnym.....	11
Tabela 3 Planowany rozwój i funkcje jednostek osadniczych w gminie Strzelce Opolskie	19
Tabela 4 Infrastruktura techniczna w gminie Strzelce Opolskie w l. 2011-2015	23
Tabela 5 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w gminie Strzelce Opolskie w l. 2011-2015.....	28
Tabela 6 Powody przyznania pomocy społecznej.....	30
Tabela 7 Zjawisko przemocy domowej/przemocy w rodzinie w l. 2012-2015 w gminie Strzelce Opolskie	31
Tabela 8 Przestępczość w podziale na kategorie czynów zabronionych w l. 2011-2015	31
Tabela 9 Zdarzenia w ruchu drogowym.....	32
Tabela 10 Placówki edukacyjne w gminie Strzelce Opolskie.....	32
Tabela 11 Organizacje pozarządowe działające w gminie Strzelce Opolskie.....	34
Tabela 12 Wskaźniki gospodarcze w l. 2011-2015 - porównanie.....	38
Tabela 13 Zmienne dla delimitacji obszaru zdegradowanego w gminie Strzelce Opolskie.....	44
Tabela 14 Wartości wskaźników delimitacji obszaru zdegradowanego.	57
Tabela 15 Wskaźniki obligatoryjne dla obszaru rewitalizacji, stan na 2015 rok	68
Tabela 16 Wskaźniki z zakresu bezrobocia dla obszaru centrum i gminy Strzelce Opolskie	68
Tabela 17 Wskaźniki z zakresu pomocy społecznej dla obszaru centrum i gminy Strzelce Opolskie	69
Tabela 18 Wskaźniki z zakresu przestępczości dla obszaru centrum i gminy Strzelce Opolskie	69
Tabela 19 Zabytki architektury w obszarze centrum.....	70
Tabela 20 Wskaźnik aktywności gospodarczej dla obszaru centrum i gminy Strzelce opolskie.....	72
Tabela 21 Analiza SWOT.....	77
Tabela 22 Układ celów strategicznych i operacyjnych w ramach interwencji rewitalizacyjnej	82

Tabela 23 Lista projektów rewitalizacyjnych.....	86
Tabela 24 Plan finansowy projektów rewitalizacyjnych	101
Tabela 25 Wskaźniki realizacji LPR	112

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w gminie Strzelce Opolskie w l. 2006-2015	24
Wykres 2 Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w gminie Strzelce Opolskie w l. 2005-2014	25
Wykres 3 Przyrost naturalny w gminie Strzelce Opolskie w l. 2006-2015	26
Wykres 4 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w liczbie ludności ogółem w l. 2006-2015	26
Wykres 5 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Strzelce Opolskie w l. 2006-2015.....	27
Wykres 6 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym - porównanie	27
Wykres 7 Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem	29
Wykres 8 Korzystający z pomocy społecznej w gminie Strzelce Opolskie w l.2010-2014	29
Wykres 9 Liczba uczniów placówek oświatowych w gminie Strzelce Opolskie w l. 2011-2015.....	34
Wykres 10 Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Strzelce Op. w l. 2011-2015	36
Wykres 11 Sektor gospodarki w gminie Strzelce Op. w podziale na sekcje PKD.....	37
Wykres 12 Ankietowani wg płci	58
Wykres 13 Respondenci wg wieku	59
Wykres 14 Wykształcenie respondentów	59
Wykres 15 Powiązanie badanych z proponowanym obszarem rewitalizacji.....	61
Wykres 16 Propozycje modyfikacji wyznaczonego obszaru	62
Wykres 17 Propozycje działań rewitalizacyjnych	63
Wykres 18 Ocena elementów jakości życia w proponowanym obszarze.....	64
Wykres 19 Skala występowania problemów społecznych na wytypowanym obszarze	65
Wykres 20 Zidentyfikowane braki na wytypowanym obszarze	66
Wykres 21 Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD w mieście Strzelce Opolskie.	74

Załącznik nr 1 Mapa obszaru zdegradowanego i obszarów rewitalizowanych

Załącznik nr 2 Wzór ankiety

Ankieta skierowana do mieszkańców gminy Strzelce Opolskie, związana z opracowaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie na lata 2016 - 2022

Szanowni Państwo!

Gmina Strzelce Opolskie przystępuje do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji, obejmującego wyznaczenie obszarów, na których stwierdzono problemy społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne oraz techniczne. Wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych ma służyć poprawie sytuacji społeczno-ekonomicznej lokalnych społeczności.

Pragniemy poznać Państwa opinię na temat obszaru i zakresu rewitalizacji. Uzyskane informacje pozwolą na podjęcie działań zmierzających do pozyskania funduszy europejskich na realizację projektów wspierających rozwój tych terenów.

Zapraszamy do współpracy!

Burmistrz Strzelce Opolskich
Tadeusz Goc

*Ankieta jest anonimowa, a jej wypełnienie zajmuje około 5 minut. W przypadku pól wyboru proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź. Wypełnioną wersję papierową ankiety prosimy złożyć w holu Urzędu Miejskiego w Strzelcach Opolskich do dnia **22 lipca 2016 r.**, natomiast wersję elektroniczną ankiety można wypełnić na stronie: www.deltapartner.pl/webroot/ankiety/strzelce_opolskie/ lub pobrać i przesłać na adres rewitalizacja.strzelceopolskie@deltapartner.org.pl*

PRZED REWITALIZACJĄ:

PO REWITALIZACJI:

Rewitalizacja to nie remont! Celem rewitalizacji nie jest to, aby było ładniej. Celem rewitalizacji jest pobudzenie/uruchomienie mechanizmów rozwojowych, które sprawiają, że nawet po zakończeniu interwencji, obszar będzie nadal się rozwijał. Niezbędnym elementem procesów rewitalizacyjnych jest prowadzenie działań o charakterze społecznym ukierunkowanym na mieszkańców.

1. Proszę wskazać, który z obszarów „A” czy „B” wymaga najpilniejszej rewitalizacji ?
(wskazany na mapce czy inny)

A. CENTRUM (mapka)

B. Inny obszar niż wskazany wyżej. Proponowany zakres ulic:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Jeśli ma Pani/Pan propozycję lub opinię dotyczącą wybranego obszaru zdegradowanego planowanego do włączenia w zakres Lokalnego Programu Rewitalizacji (rozszerzenie, zawężenie) to proszę ją przedstawić, podając krótkie uzasadnienie.

.....

.....

.....

.....

.....

3. Co wiąże Panią/ Pana z terenem uznanym przez siebie za wymagający najpilniejszej rewitalizacji (można wskazać kilka odpowiedzi)?

- Miejsce zamieszkania Miejsce pracy
- Miejsce prowadzenia działalności gospodarczej Miejsce rekreacji, wypoczynku
- Inne (jakie) .....

4. Proszę ocenić wymienione elementy związane z jakością życia na wybranym przez Panią/Pana obszarze rewitalizacji.

Estetyka otoczenia	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Aktywność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Poczucie bezpieczeństwa w okolicy	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Samooorganizacja społeczna i współpraca między mieszkańcami a władzami publicznymi	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Infrastruktura drogowa oraz ciągi dla pieszych	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Stan techniczny obiektów	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Możliwość znalezienia zatrudnienia	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Stan boisk, placów zabaw itp.	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Zdewastowane i opuszczone obiekty	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Komunikacja	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Usługi telefoniczne/Internet	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Handel/usługi	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Usługi bankowe	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Baza noclegowa	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Baza gastronomiczna	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Oferta kulturalna	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Oferta turystyczna	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Służba zdrowia	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka
Oferta inwestycyjne – przewidywane inwestycje	☐ niska	☐ średnia	☐ wysoka

5. Jakie problemy, Pani/Pana zdaniem, występują na wybranym przez Panią/ Pana obszarze?

Przestępczość dorosłych	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie
Przestępczość młodocianych	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie
Bezrobocie	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie

Bieda	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie
Alkoholizm	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie
Przemoc w rodzinie	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie
Narkomania	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie
Brak dostępu do nowoczesnej technologii	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie
Brak podstawowych mediów	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie
Stan dróg	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie
Połączenia komunikacyjne, ilość dróg	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie
Stan techniczny budynków	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie
Stan techniczny zabytków	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie
Zanieczyszczenie środowiska	☐ brak problemu	☐ niskie zagrożenie	☐ średnie zagrożenie	☐ wysokie zagrożenie

6. Jakich miejsc i form aktywności brakuje we wskazanych przez Panią/ Pana miejscach?

Miejsc spędzania wolnego czasu - świetlice, kluby itp.	☐ nie brakuje	☐ brakuje	☐ bardzo brakuje
Organizacji wpływających na aktywność społeczną (organizacje pozarządowe, grupy nieformalne itp.)	☐ nie brakuje	☐ brakuje	☐ bardzo brakuje
Infrastruktury sportowo-rekreacyjnej	☐ nie brakuje	☐ brakuje	☐ bardzo brakuje
Imprez integrujących społeczność	☐ nie brakuje	☐ brakuje	☐ bardzo brakuje
Punktów małej gastronomii oraz handlu	☐ nie brakuje	☐ brakuje	☐ bardzo brakuje
Placówek opieki medycznej	☐ nie brakuje	☐ brakuje	☐ bardzo brakuje
Miejsz wsparcia osób z problemami społecznymi	☐ nie brakuje	☐ brakuje	☐ bardzo brakuje

METRYCZKA

Płeć	☐	Kobieta				☐	Mężczyzna					
Wiek	☐	16-25	☐	26-35	☐	36-45	☐	46-55	☐	56-66	☐	67 i więcej
Status	☐	Pracujący		☐	Uczący się		☐	Bezrobotny		☐	Inne	
Wykształcenie	☐	Wyższe	☐	Średnie	☐	Zawodowe	☐	Gimnazjalne	☐	Podstawowe		

*Dziękujemy za udział w badaniu!
Państwa opinie będą stanowić podstawę dla planowania rewitalizacji Gminy Strzelce Opolskie*